
**Kulttuuripolun merkitys
Hämeenlinnan kouluille ja päiväkodeille**



Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma

Lahdensivu, kevät 2016

Ilona Härö

LAHDENSIVU

Ohjaustoiminnan koulutusohjelma
Pedagoginen ohjaustoiminta

Tekijä Ilona Härö **Vuosi** 2016

Työn nimi Kulttuuripolun merkitys Hämeenlinnan kouluille ja päiväkodeille

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön taustalla ja toimeksiantajana oli Hämeenlinnan kaupungin Nuoriso- ja lastenkulttuuripalvelut. Tarkemmin sanottuna työelämäyhteytenä oli Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, joka koordinoi paikallisen kulttuurikasvatussuunnitelman, Kulttuuripolun, toteutumista alueella. Tavoitteena oli selvittää Kulttuuripolun merkitystä Hämeenlinnan päiväkodeille ja kouluille, suhteessa voimassa oleviin opetus- ja kasvatussuunnitelmiin. Lisäksi selvitettiin, mitä lisäarvoa se on käyttäjilleen tuonut opetus- ja kasvatustyöhön, mitkä kulttuurisisällöt ovat olleet toimivia ja mielekkäitä ja miten ne ovat tukeneet koulujen opetussuunnitelman ja päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Opinnäytetyön taustateorian hyödynnettiin kirjallisuutta ja nettilähteitä liittyen kohderyhmään, kulttuuri- ja taidekasvatukseen sekä niiden merkityksellisyyteen. Tutkimusaineistona olivat sekä lukuvuonna 2014–2015 toimeksiantajan toimesta toteutetun palautekyselyn vastaukset että lukuvuonna 2015–2016 opinnäytetyön tekijän toimesta toteutetun kyselyn vastaukset.

Opinnäytetyön tuloksena muodostui käsityksiä siitä, mitkä asiat tekevät Kulttuuripolusta käyttäjälleen merkityksellisen ja arvokkaan. Tuloksista selviää, että Kulttuuripolku tukee opetus- ja kasvatussuunnitelmia monipuolisilla teemoillaan ja työskentelytavoillaan. Kyselyiden vastausten perusteella esitetään opinnäytetyössä kehittämisehdotuksia ja kyselyyn vastanneiden toiveita Kulttuuripolun jatkumolle. Esille nousee joustavampi osallistuvuus, yli ikäluokkarajojen, sekä sisältöjen ja teemojen vahvempi sitominen opetus- ja kasvatussuunnitelmiin. Hämeenlinnassa tarjotaan hyvää kulttuurikasvatusta, mutta tietous kasvattajien keskuudessa erilaisista mahdollisuuksista saisi levitä edelleen, jotta käyttöaste olisi vieläkin suurempi.

Avainsanat Kulttuuripolku, kulttuurikasvatussuunnitelma, kulttuurikasvatus, taidekasvatus

Sivut 32 s. + liitteet 23 s.

LAHDENSIVU

Degree programme in Crafts and Recreation
Pedagogic Crafts and Recreation

Author

Ilona Härö

Year 2016

Subject of Bachelor's thesis Meaning of Culture programme for schools and kindergartens in Hämeenlinna

ABSTRACT

The initiator and commissioner of this thesis was the Cultural Services for Children and Youth of the City of Hämeenlinna. The workplace connection was Children's and young people's cultural center ARX, which coordinates and implements the local cultural education plan Kulttuuripolku (Culture Path) in the region. The aim of the thesis was to examine the meaning of the Culture Path for the schools and kindergartens of Hämeenlinna in relation to their existing curricula. The purpose was to find out whether the Culture Path brings additional value for the users in their educational work. The thesis also explored which cultural contents are practical and meaningful and how they support achieving the goals of the school curricula and kindergartens' early childhood education and care plans.

The theoretical background of the thesis is based on literature and Internet sources that are related to the target group, culture and art education and their significance. The material consists of the results from the feedback survey organized by the workplace partner during the school year 2014–2015, and the results from a survey conducted by the author during the school year 2015–2016.

The thesis resulted in an understanding of the factors that make the Culture Path significant and valuable for the user. The results show that Culture Path supports the educational curricula with its diverse themes and working methods. Based on the answers from the surveys, the thesis presents development ideas and the respondents' wishes for continuing the Culture Path. Emerging issues were: more flexible participation, regardless of age groups, and stronger connection between the contents and themes and the curriculum. Hämeenlinna offers good cultural education, but the knowledge among the educators about the different possibilities should spread further in order to increase the utilization rate.

Keywords Culture Path, culture programme, cultural education plan, cultural education, art education

Pages 32 p. + appendices 23 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Opinnäytetyön lähtökohdat	2
1.2	Tavoitteet.....	3
1.3	Työelämäyhteytenä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX	3
2	TIETOPERUSTA.....	4
2.1	Kulttuuri- ja taidekasvatus	4
2.1.1	Kulttuurikasvatus.....	4
2.1.2	Taidekasvatus	5
2.2	Merkitys ja merkityksellisyys	7
2.3	Hämeenlinnan päiväkodit ja koulut	8
2.3.1	Varhaiskasvatus ja varhaiskasvatussuunnitelma VASU	9
2.3.2	Peruskoulut ja opetussuunnitelma OPS.....	10
3	KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA – KULTTUURIPOLKU.....	11
3.1	Kulttuurisisällöt.....	12
3.2	Kulttuurikasvatussuunnitelmat muualla Suomessa.....	12
4	TUTKIMUSMENETELMÄT JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	13
4.1	Aiheen rajausta ja aineiston keruu	13
4.2	Tutkimuskysymykset	14
4.3	Laadullinen tutkimus.....	14
4.3.1	Puolistrukturoitu kysely.....	15
4.3.2	Tutkimuksen eettisyys	15
4.3.3	Analysointi ja luotettavuus	16
5	TUTKIMUSTULOKSET.....	17
5.1	Lukuvuoden 2014–2015 Kulttuuripolun palaute	17
5.2	Lukuvuoden 2015–2016 Kulttuuripolun palaute	19
5.2.1	Tukevatko sisällöt VASU:n ja OPS:n tavoitteita?.....	19
5.2.2	Kulttuuripolun sisältöjen merkitys ja arvo	20
5.2.3	Ristiriitaiset mielipiteet vastauksissa.....	21
5.2.4	Toiveet sisältöjen teemoiksi	22
5.2.5	Käyttäjien aktivoiminen	25
6	POHDINTA.....	26
6.1	Pohdinta ja johtopäätökset	26
6.2	Opinnäytetyön tekijän arviointi.....	28
	LÄHTEET	30

Liite 1 Kulttuuripolun sisällöt 2015–2016 taulukko

Liite 2 Kulttuuripolun sisällöt 2014–2015 taulukko

Liite 3 Kysely Kulttuuripolusta 2015–2016

Liite 4 Tutkimuslupa

1 JOHDANTO

Kulttuurikasvatussuunnitelmat ovat kuntien tai alueiden suunnitelmia siitä, miten kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperimäkasvatusta toteutetaan paikallisesti osana opetusta ja kasvatusta. Kulttuurikasvatussuunnitelmien tarkoituksen on taata tasa-arvoinen paikalliseen kulttuuriin tutustumisen mahdollisuus kaikille alueen tai kunnan lapsille ja nuorille. (Lastenkulttuuri n.d.)

Opinnäytetyössäni tutkin Hämeenlinnan kulttuurikasvatussuunnitelman, Kulttuuripolun, toteutumista alueella sen käyttäjien eli päiväkotien ja koulujen ohjaajien ja opettajien näkökulmasta. Tutkimuksellani pyrin selvittämään Kulttuuripolun merkitystä eli ymmärtämään, miksi tämä on merkityksellinen käyttäjälleen suhteessa paikallisiin opetus- ja kasvatussuunnitelmiin sekä valtakunnallisiin linjauksiin nähden. Tutkimuskysymykseni onkin seuraava: Mikä on Kulttuuripolun merkitys kouluille ja päiväkodeille, suhteessa opetus- ja kasvatussuunnitelmiin? Tätä kysymystä pohdin Hämeenlinnan koulujen ja päiväkotien näkökulmasta, eli rajauksena opinnäytetyössä minulla on myös alueellinen raja, Hämeenlinna, eivätkä sen lähikunnat, joissa Kulttuuripolkua myös toteutetaan.

Lapsella on oikeus kulttuurin kokemiseen ja sen turvaamiseksi on säädetty lakeja ja tehty kansainvälisiä sopimuksia. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa (LOS) on sovittu 20.11.1989 sopimuksen 31 artiklassa, että mukana olevat sopimusvaltiot kunnioittavat ja edistävät lapsen oikeutta osallistua kaikkeen kulttuuri- ja taide-elämään ja kannustavat sopivien ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien tarjoamista kulttuuri-, virkistys-, taide- ja vapaa-ajantoimintoihin. Lapsella on oikeus lepoon ja vapaa-aikaan, hänen ikänsä mukaiseen leikkimiseen sekä vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin. (YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista 1989. 23.) Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön yhdeksi painopisteeksi on nostettu lastenkulttuuripolitiikka, kuten myös kunnat ja alueet ovat tehneet omia kulttuuripoliittisia ohjelmia lasten osallisuuden kulttuuriin mahdollistamiseksi.

Opinnäytetyöraporttini koostuu johdannosta, tietoperustasta, Kulttuuripolun käsitteen avaamisesta ja kyselytutkimukseni kuvauksesta sekä tutkimustulosten analysoinnista ja pohdinnasta. Johdannossa kerron lyhyesti omista lähtökohdistani opinnäytetyön tekemiselle sekä aiheen valinnalle ja rajaukselle. Avaan lukijalle tavoitteita ja opinnäytetyöni rakennetta, sekä esittelen työelämäyhteyteni. Tietoperustassa kerron tärkeiksi mieltämistäni käsitteistä ja taustatiedosta, jotka ohjaavat opinnäytetyöni etenemistä ja antavat teoriapohjaa tutkimukselleni. Tutkimukseni aiheen, Kulttuuripolun käsitteenä, avaamiseksi ja esittelen luvussa kolme, jonka jälkeen kerron tutkimukseni piirteistä ja olemuksesta kappaleessa neljä. Tässä yhteydessä perustelen aiheen rajausta ja aineiston keruuta. Luku viisi on kokonaisuudessaan tutkimustulosten, niiden luotettavuuden ja kehittämisehdotusten analysointia. Viimeinen 6. luku sisältää pohdintaa opinnäytetyöni tutkimustulosten pohjalta.

1.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Aihetta opinnäytetyölleni lähdin kysymään Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXilta, jonne minulla on koulun ja töiden myötä syntynyt kytköksiä ja toimintaympäristö on tullut tutuksi. Halusin tehdä opinnäytetyöni oikeaan tarpeeseen ja kysyinkin työelämäyhteydeltä, millaisille aiheille olisi tarvetta liittyen mielenkiinnonkohteisiini. Vastaukseksi sain monia ideoita liittyen taide-, varhais- ja mediakasvatukseen sekä galleriatoimintaan. Monien mielenkiintoisten aiheiden seasta valitsin lopulta eniten kiinnostavan aiheen, Hämeenlinnan kulttuurikasvatussuunnitelman, Kulttuuripolun, tutkimisen. Kulttuuripolussa houkutteli sen tutkimattomuus Hämeenlinnassa ja uutuuden viehätys, sillä se on ollut sellaisenaan käytössä vuodesta 2014, muttei siitä ole tehty isompia tutkimuksia sen käynnistymisen jälkeen.

Lähtökohtana opinnäytetyölleni onkin oma kiinnostus kulttuuri- ja taidekasvatusta sekä lapsia ja nuoria kohderyhmänä kohtaan. Opintojeni aikana olen erilaisten koulutehtävien myötä tutustunut Hämeenlinnan Kulttuuripolkuun haastatteleamalla Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin taidekasvattajaa ja saanut jo aiemmin vähän kuvaa, miten Hämeenlinnassa toteutetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa kouluissa ja päiväkodeissa.

Olen myös itse ollut mukana toteuttamassa erästä Kulttuuripolun kulttuurisisältöä töitteni kautta. Tämä kulttuurisisältö on päiväkotij- ja alakoululaisryhmille Kulttuuripolussa tarjolla oleva Galleria ARXin näyttelyt, jossa olen ollut oppaana toiminnallisissa taidenäyttelykiertoissa. Innostus taidekasvatukseen ja Kulttuuripolkuun on siis lähtenyt näistä kokemuksista.

Opinnäytetyöni aiheen valinnassa vaikutti myös se, että kulttuurikasvatussuunnitelmat ovat valtakunnallisesti ajankohtainen aihe. Suunnitelmia työstetään ympäri Suomen ja tavoitteena on saada kaikkiin kuntiin, tai kaikille alueille, oma kulttuurikasvatussuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriö on helmikuussa 2014 julkaissut myös ehdotuksen Lasten kulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi vuosille 2014–2018, jonka tarkoituksena on edistää hallitusohjelman tavoitetta eli tukea kaikkien lasten oikeutta taiteeseen ja kulttuuriin. Tätä tuetaan lisäämällä toimintaedellytyksiä ja vahvistamalla lastenkulttuurin asemaa. (Ehdotus lasten kulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi 2014.)

Kulttuurikasvatussuunnitelmiin perehtyminen ja niiden tuntemus vahvistaa minun oman ammatillisen kentän tuntemusta sekä omaa osaamista ja tietämystä aiheesta. Suomessa on käynnissä myös erilaisia hankkeita kulttuurikasvatussuunnitelmien ja lastenkulttuurin vahvistamiseksi, joten työllistyminen niiden pariin opintojen jälkeen kiinnostaa ja opinnäytetyön tekeminen tästä ajankohtaisesta aiheesta on mahdollisuus perehtyä tulevaisuuden kulttuurikasvatuksen näkymiin. Kulttuurikasvatustyö on ohjaustoiminnan opintojen aikana kerryttämäni ydinosaamista, joten aihe sopii paremmin kuin hyvin omien opintojen loppunäytön suorittamiseksi.

1.2 Tavoitteet

Tavoitteena on toteuttaa kevään 2016 aikana laadullinen tutkimus, jossa tutkin kulttuurikasvatussuunnitelman merkitystä Hämeenlinnan kouluille ja päiväkodeille. Aion selvittää miten Kulttuuripolku on toiminut lukuvuosina 2014–2015 ja 2015–2016, jolloin se on ollut käytössä Hämeenlinnassa, tämänhetkisessä muodossaan. Näkökulmana minulla on asiakkaiden, eli käyttäjien näkökulma. Vastauksia kysymyksiini lähdän hakemaan koulujen opettajilta ja päiväkotien ohjaajilta, jotka ovat yksiköissään vastuussa kulttuuritoiminnasta ja ovat siis ryhmineen palvelun käyttäjiä.

Aion tutkia kulttuurikasvatussuunnitelman, Kulttuuripolun, merkitystä suhteessa peruskoulun opetussuunnitelmaan (OPS) ja päiväkotien varhaiskasvatussuunnitelmaan (VASU). Erityisesti suunnitelmien kohtiin, joissa kerrotaan taidekasvatuksen ja kulttuurin roolista ja sen osasta opetuksessa. Punnitsen Kulttuuripolun kulttuurisisältöjä suhteessa opetussuunnitelmiin. Selvitän mitkä ovat hyviä ja opetusta tukevia sisältöjä ja mitkä eivät palvele niin hyvin koulujen ja päiväkotien kasvatusta ja opetussuunnitelmien tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on selvittää myös, tuovatko Kulttuuripolku ja sen sisällöt jotain lisäarvoa koulu- ja päiväkotikasvatukseen tai opetukseen.

Tavoitteena on myös löytää Kulttuuripolusta mahdollisia asioita, joita voidaan lähteä kehittämään ja keinoja miten niitä kehittää. Toivon, että opinnäytetyöni antaa työelämäyhteydelle työvälineitä ja materiaalia Kulttuuripolun kehittämiseen jatkossa. Henkilökohtaisena tavoitteenani on saada laajaa näkökulmaa kulttuurikasvatukseen ja sen merkitykseen kasvatustyössä Hämeenlinnassa ja myös jotain käsitystä siitä, miten kulttuurikasvatusta toteutetaan muualla Suomessa.

1.3 Työelämäyhteytenä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX

Opinnäytetyötäni toteutan Hämeenlinnan kaupungin Nuoris- ja lastenkulttuuripalveluille ja tarkemmin Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXille. Nuoris- ja lastenkulttuuripalvelut koostuvat nuorisopalveluista, visuaalisten taiteiden perusopetusta tarjoavasta Aimokoulusta sekä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXista. Nuoris- ja lastenkulttuuripalvelut tarjoavat monipuolisesti ennaltaehkäiseviä toimintoja alle 29-vuotiaille nuorille ja lapsille perheineen. (Nuoris- ja lastenkulttuuripalvelut 2015.) Työelämän yhteyshenkilönäni opinnäytetyössäni on Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kulttuurituottaja Annastiina Papinaho.

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX tarjoaa lapsille ja nuorille perheineen monenlaisia kulttuurielämyksiä, -palveluita ja tapahtumia. Yhteistyötä kulttuurikeskus tekee koulujen ja päiväkotien kanssa ja koordinoi Hämeenlinnan kulttuurikasvatussuunnitelman, Kulttuuripolun toteutumista. ARX sijaitsee Hämeenlinnan Verkatehtaan ympäristössä, osoitteessa Keinusaaarentie 1, ja on osa valtakunnallista Suomen lastenkulttuurikeskusten liittoa. Hämeenlinnan lisäksi kulttuurikeskuksen toiminta-alueita ovat myös Hattula ja Janakkala. (ARX 2016.)

2 TIETOPERUSTA

Tässä luvussa kerron opinnäytetyöni oleellisista käsitteistä ja tietopohjasta. Ensin avaan käsitteitä kulttuuri- ja taidekasvatus, jonka jälkeen on merkityksellisyyden käsitteen avaaminen suhteessa opinnäytetyöhöni. Pohdin Kulttuuripolun merkityksellisyyttä suhteessa koulujen ja päiväkotien opetus- ja kasvatussuunnitelmiin. Luvun lopussa on vielä sukellus varhaiskasvatuksen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja peruskoulun opetussuunnitelmaan, sekä niiden tavoitteisiin erityisesti kulttuuri- ja taidekasvatuksen osalta.

2.1 Kulttuuri- ja taidekasvatus

Kulttuuri- ja taidekasvatuksen käsitteet ovat merkittävä osa opinnäytetyötäni, sillä niiden piirteet ja periaatteet ovat kulttuurikasvatussuunnitelmien lähtökohdana. Kulttuuri- ja taidekasvatuksen menetelmät ja tavoitteet näkyvät Kulttuuripolussa käytettävissä menetelmissä ja pedagogiikassa.

2.1.1 Kulttuurikasvatus

Puhuttaessa kulttuurista kasvun asiayhteydessä, voidaan puhua karkeasti jaettuna kahdenlaisesta kulttuurista. Se voi tarkoittaa kulttuuria, joka muodostuu esimerkiksi arjen, elinolojen, tapojen, ympäristön ja elämänlaadun vaikutuksesta jokaisen yksilön ympärille ja muokkaa identiteettiä sitä kautta. Toisaalta voidaan puhua tuotetusta kulttuurista, josta puhumme taidekasvatuksen, kulttuurilaitosten, toimintaympäristöjen tai esimerkiksi kulttuuritarjonnan vaikuttaessa yksilön kulttuuri-identiteettiin. Voisi sanoa, että kulttuurikasvatus muovaa identiteettiä koko elämän ajan, sillä kaikenlaisissa kulttuurikokemuksissa, joko luomme uusia toimintatapojamme, vahvistamme vanhoja tai peilaamme jo-koettuun. Muokkaamalla ajatustapoja ja näkökulmia, tulkitsemme ja arvioimme itseämme, ympärillä olevaa maailmaa ja ihmisiä. (Kalhama & Vartiainen, 2006. 14–26.)

Yhteenkuuluvuuden vahvistaminen on tärkeä osa kulttuurikasvatusta ja se painottuu niin tuotetussa kulttuurissa, kuin sosiaalisessa tapakulttuurissa. Vuorovaikutus ja ihmiset vaikuttavat toisiinsa ja yhteenkuuluvuus vahvistaa yksilöä. (Kalhama & Vartiainen, 2006. 15–18.) Kulttuurin voisi sanoa olevan ikään kuin eräänlainen vuorovaikutuksen, kasvun ja identiteetin rakentumisen pelikenttä. Tämä tarkoittaisi sitä, että kulttuurikasvatus olisi puolestaan näiden asioiden äärelle saattamista ja niihin ohjaamista ja tukemista erilaisin keinoin ja menetelmin.

Kulttuurikasvatukseen liittyy aina sekä kasvattaja, että kasvatettava, joten jonkinlainen auktoriteetin käyttäjä on mukana taidekasvatuksessa. Tässä voivat astua esiin kulttuurikasvattajat, opettajat, ohjaajat, opastajat, vanhemmat, tai kaikki, ketkä siirtävät jollakin tavalla kulttuuritietoutta tai -taitoutta eteenpäin toiselle ihmiselle. Kulttuurikasvatuksessa ei välttämättä ole taito-oppiminen, vaan oppiminen voi tapahtua eri tasoilla,

myös henkisenä oppimisena. Kulttuurikasvattajan persoona on tärkeimpiä työkaluja, jota käyttää aidon vuorovaikutussuhteen luomisessa ja kasvatuksessa, jonka vaikutuksesta sekä kasvatettavan, että kasvattajan kulttuuri-identiteetti kehittyy. Kulttuurikasvatustyö ei koskekaan vain lapsia, niin kuin monesti saatetaan mieltää, vaan se voi liittyä erilaisten ihmisten kohtaamiseen tai tuoda työvälineitä eri elämän vaiheisiin ja niiden käsittelyyn. (Kalhama & Vartiainen, 2006. 27–30.)

Nykypäivän kulttuurikasvatuksessa tulisi ottaa huomioon uudet mahdollisuudet muuttuvien toimintaympäristöjen myötä. Yksilöt elävät monipuolisessa ja koko ajan muokkautuvassa ympäristössä, mutta silti ihmisten sosiaalinen identiteetti on heikentynyt. Kulttuuri ei myöskään ole enää itsestään selvää ”sukupolvelta toiselle” tietoperimää. Tästä syystä on hyvä, että kulttuurissamme on myös tuotettua kulttuuria ja kulttuurikasvatusta tarjolla, jotka siirtävät kulttuuritietoutta ja -taitoutta ihmiseltä toiselle, kehittävät vuorovaikutusta ja ihmisten maailmankuvaa sekä identiteettiä. (Kalhama & Vartiainen, 2006. 14–24.) Kulttuurikasvatuksen merkityksen kasvaessa, myös taidekasvatuksen, oppimisen, ympäristön, kokemusten tai vaikka esimerkiksi yhdessä tekemisen merkitys kasvaa, koska niillä on niin suuri merkitys ihmisen identiteetin ja itsetunnon kehittymiseen. Kalhama ja Vartiainen (2006, 36.) toteavat Kulttuurista Kasvua -teoksessaan jokaisella ihmisellä olevan samanlainen perusoikeus kulttuuriin ja kulttuurisiin juuriin kuin esimerkiksi terveydenhuoltoon.

Tällä hetkellä vain 15 % Suomen kunnissa on olemassa kaikki kunnan lapset ja nuoret tavoittava kulttuurikasvatussuunnitelma. Tämä tarkoittaa lukumäärällisesti noin 50 Suomen kuntaa tai kaupunkia. Tahtoa lisätä lasten ja nuorten osallisuutta kulttuuripalveluiden käyttöön kuitenkin löytyisi kaikkialta, mutta haasteeksi ovat nousseet vähäiset varat tai ajan puute. Kulttuurilaitokset, kuten museot, haluaisivat myös olla enemmän lasten ja nuorten saavutettavissa. Suomen hallitus on käynnistänyt erilaisia hankkeita ja projekteja, kulttuuripalveluiden saavutettavuuden lisäämiseksi lasten ja nuorten keskuudessa. Näistä esimerkkeinä Kulttuurivoltti -hanke, jossa tuotetaan materiaalia ja ohjeita paikallisten kulttuurikasvatussuunnitelmien aikaansaamiseksi ja Koulujen elokuvaviikko-pilottihanke, jonka aikana koulujen oppilaat tutustuvat elokuvakulttuuriin. (Lastenkulttuuripoliittisen ohjelmaehdotuksen (2014–2018) toteuttamisen suuntaviivat. OKM. 2014; Lastenkulttuuri n.d.)

2.1.2 Taidekasvatus

Taidetta voisi kuvata kohtaamispaikkana. Taiteen tuottaminen yhdessä tai yksilönä, sen ottaminen vastaan ja kokemusten jakaminen yhdessä tarjoavat aidon kohtaamisen mahdollisuuden. Jotta ihmisen voi kohdata tasavertaisena, täytyy pystyä ajattelemaan, ettei aina itse ole oikeassa. Taidetta tehdessä tavoitteet ja tarkoitukset muokkautuvat toiminnan ja valintojen myötä. Tässä kasvattajalla on näytön paikka, sillä hän voi ohjata ja tukea lasta tai nuorta hänen omissa päätöksissään. (Ruokonen, Rusanen & Välimäki, 2009. 75.)

Taidekasvatus on opettamisen ja oppimisen ala, jota tarvitaan oman kulttuurimme ymmärtämiseen kokonaisuutena. Sen tarkoituksena on tutkia taiteen eri ilmiöitä eri menetelmin ja tavoitteena on antaa välineitä itsensä ilmaisuun ja kokemusten sekä elämysten vastaanottamiseen. Taidekasvattajat ja taiteilijat jakavat työssään ja toimintaympäristöissään ideoita siitä, miten ajatellaan ja toimitaan luovasti. Taidekasvatuksen tarkoituksena ei ole vain tuottaa uusia taiteilijoita, vaan antaa virikkeitä ja työvälineitä itsensä ilmaisuun. Taidekasvatusta tapahtuu järjestetysti kouluissa, päiväkodeissa ja eri palveluntarjoajien toimesta, mutta myös kotona ja muissa yhteiskunnan ympäristöissä. Monien aistien yhtäaikainen ruokkiminen edistää luovaa ja uutta rakentavaa ajattelua, jonka voi sanoa perustuvan älyyn ja mielikuvitukseen sekä aitoon kokemiseen. (Hakkola, Laitinen & Ovaska-Airasmaa, 1991. 8-43.)

Taidekasvatuksen jaottelusta on tehty monenlaisia versioita. Esimerkiksi Taiteen ja leikin lumous -julkaisussa (Karppinen, Puurula & Ruokonen, 2001, 171–172) Arja Puurula puhuu lasten taidekasvatuksen jakautuvan kahteen suuntaukseen: Ensiksi erityisesti lapsille tehtyyn taiteeseen ja toiseksi lasten itse tuottamaan tai esittävään taiteeseen. Näiden suuntausten välimaastossa kulkevat Puurulan mukaan arjessa tapahtuvat peruskokemukset, joiksi hän lukee elämykselliset tilanteet, joita ei etukäteen ole suunniteltu. On vaikeaa sanoa mikä on taidekasvatuksen oikein jaottelua ja tarvitseeko sitä edes jaotella. Olen sitä mieltä, että käytännössä aina taidekasvatuksessa nämä jaottelut sekoittuvat keskenään, sillä taidekohtaamisia ei voi käsikirjoittaa, vaan ne ovat muokkautuvia kokijansa lähtökohdista ja ympäristöstä riippuen.

Taidekasvatus on kasvatusta, jossa sekä kasvattaja, että kasvatettava oppivat toisiltaan. Se on yhdessä kasvamista ja kehittymistä, eikä siinä ole oikeita tai vääriä ratkaisuja. Taiteen tekemisessä tekijä on subjekti, jonka tekemiset ja valinnat ovat aina omanlaisia ja yksilöllisiä. Kasvattaja voi näyttää mallia ja opettaa, esimerkiksi menetelmiä tai tekniikoita, mutta niiden lisäksi täytyy varata tarpeeksi aikaa vapaaseen harjoitteluun. Taidekasvattajan tärkeimpiä tehtäviä on antaa innostusta taiteen kokemiseen ja itse kokeiluun sekä virikkeitä ja työvälineitä tekemiseen. Lapsen ja aikuisen välisessä taidekasvatuksessa aikuinen siirtää viesteillään myös tietynlaista omaksumistapaa lapsille. Jos aikuinen uskaltaa hassutella ja kokeilla taiteen parissa, vaikka piirtäen, uskaltaa ja innostuu lapsikin kokeilemaan. Tässä nousee esille vilpittömyyden tärkeys taidekasvatuksessa. Jos aikuinen kokee toiminnan tai tekemisen vilpittömästi mielekkääksi ja innostavaksi, myös lapsi suhtautuu ja sitoutuu asiaan helpommin henkilökohtaisemmin ja innostuneemmin. Aikuinen auttaa lasta näkemään ja pysähtymään tutkimaan ja kokemaan. Ilmaisulliset asiat, kuten kuvalliset tuotokset syntyvät omien kokemusten ja näkemysten kautta. (Hakkola, Laitinen & Ovaska-Airasmaa, 1991. 38–58.)

Kasvattajan rooli nostetaan esille myös Ruokosen, Rusasen ja Välimäen toimittamassa julkaisussa, Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa (2009, 73). Teoksessa Tiina Pusa kirjoittaa tekstissään, että kasvattajan rooli on mahdollistaa lapsen omaehtoinen toiminta sekä turvata olosuhteet ja ympäristö, jossa lapsi voi etsiä ja löytää itse asioita. Kasvattajan tehtävä

perustuu Pusan mukaan vankkaan vuorovaikutukseen, läsnäoloon ja käytettävissä olemiseen.

Taidekasvatuksessa tärkeää on myös lasten tunteminen ja lasten kehitysvaiheen huomioiminen. Aikuinen luo puitteet lasten kehittymiselle, tarjoaa mahdollisuuden kokeiluun, kokemuksiin ja ilmaisuun tarjoamalla virikkeitä. Kasvattaja myös asettaa tavoitteita ryhmän sekä yksilöiden mukaan oppimiselle ja kehittymiselle. Toimintaa voi arvioida, mutta ei ole tarpeen määrittää onko jokin hyvä vai huono, vaan keskustella sisällöstä ja ilmaisutavoista, kokemuksesta, oppimisesta ja osallisuudesta. Kiirettömällä ympäristöllä, keskustelulla ja yhdessä kokeilemalla aikuinen antaa lapselle tilaa keskittyä ilmaisuun, joka innostaa lasta tekemiseen ja näin myös arvostus sitä kohtaan kasvaa. Kuvalliselle ilmaisulle, menetelmille, toiminnan kohteille tai välineiden käytölle ei voida asettaa ikärajoja, sillä lapset oppiva eri-ikäisinä eri asioita. Lasten kehitysvaiheen huomioiminen tulee kuitenkin ottaa huomioon esimerkiksi turvallisuudessa ja kokeilla vaikeampia uusia asioita ensin yhdessä. Tämä luo turvallisuuden tunnetta ja luottamusta kasvattajan ja kasvatettavan välille. Liika ikäkausiosaavuuteen sitominen voi puolestaan rajoittaa vapautta ilmaista ja siksi kasvattajan on hyvä tuntee kasvatettavansa. (Hakkola, Laitinen & Ovaska-Airasmaa, 1991. 47–68.)

Kasvatuksessa kulttuurienvälinen taidekasvatus tarkoittaa sitä, että lapset kasvavat alusta asti ympäristössä, jota värittävät taidekasvatuksen kantamat, erilaiset kulttuuriset merkitykset. Jokainen lapsi kasvatetaan oman perheen tapojen ja kulttuurin mukaan ja siksi monikulttuurisuus ei liity vain eri kansalaisuuksien yhteyksiin, vaan monikulttuurisuutta voi myös sanoa olevan eri perhekulttuureista lähtöisin olevien ihmisten ja lasten kohtaamisissa. (Ruokonen, Rusanen & Välimäki, 2009. 66–67.)

2.2 Merkitys ja merkityksellisyys

Merkityksellisyiden käsite on osana opinnäytetyöni tietoperustaa, koska pohdin tutkimuskysymyksissäni Kulttuuripolun merkitystä suhteessa opetus- ja kasvatussuunnitelmien tavoitteiden toteutumiseen. Mikä on sen merkitys opetus- ja kasvatushenkilöstölle heidän työssään? Pohdin mikä seikka tekee Kulttuuripolusta merkityksellisen ja tietyllä tavalla arvokkaan, tai mikä ei.

Ihmisillä on tarve tehdä asioista merkityksellisiä ja se on väistämätöntä. Merkityksen muodostaminen tapahtuu keskustelun, pohdinnan, tarinoiden jakamisen tai vaikka kokemusten kautta. Teemme koko ajan johtopäätöksiä ja muodostamme mielipiteitä sosiaalisten tilanteiden, käyttäytymisen ja elämisen myötä. Tuotamme käsityksiä siitä, mitä tämä maailma on ja miksi juuri me olemme siinä. Ihminen hakee merkityksiä kokemilleen asioille ja olemiselleen ja tämä onkin monesti automaatio, ettei sitä edes huomaa yleisimmäksi inhimilliseksi toimeksi. (Lehtonen 2004, 16–17.)

Asian voi sanoa olevan merkityksellinen, mutta itse asia voi myös luoda merkityksiä. Jokaisen ihmisen identiteetti, arvot, aikaisemmat kokemukset ja uskomukset vaikuttavat siihen, millaisia merkityksiä hän tuleville

kokemuksilleen antaa vai antaako. Jos jotain asiaa pitää arvokkaana tai merkityksellisenä, on se varmasti jollain tavalla lähellä ihmisen arvoja, toiveita, haluja, kasvatuksessa saamia käsityksiä ja identiteettiä. On olemassa myös kulttuurillisia merkityksiä, jotka tulevat ympäristöstä, jossa elämme ja joita ihminen muokkaa omanlaisikseen. Kasvaessamme mukaan yhteisöön, omaksumme sen kulttuurin merkitysmalleja, minne olemme sattuneet syntymään ja missä kasvamme. (Lehtonen 2004, 14–21.) Kulttuuristen merkitysten määrittäminen ja arvottaminen on tehtävä, jonka kasvattaja tekee suunnitellessaan ryhmänsä toimintaa sekä oppimis- ja kasvatustapahtumia ja menetelmiä. On perusteltua ja helpompaa lähteä ryhmän kanssa liikkeelle tutuista ryhmän lasten kulttuuritaustoista ja jättää sellainen myöhemmäksi, jolla ei ole kiinnekohtaa lasten kokemuksessa. (Ruokonen, Rusanen & Välimäki 2009, 66–67.)

Jos jokin asia on merkityksellinen kokijalleen, täytyy sen pohjalla olla kokemuksia, arvoja tai käsityksiä siihen liittyen, että sitä pitää itselleen merkityksellisenä. Ihmisiä kasvatetaan eri tavalla ja se miten ihmisiä kasvatetaan muodostaa jo tiettyjä mielikuvia siitä, mitä pidetään ja mitä ei pidetä merkityksellisinä asioina. Sosiaaliset suhteet ja merkitykset kulkevat tiukasti kiinni toisissaan. Merkitykset voivatkin elämän ja kasvun myötä muuttua, sillä kokemukset ja yhteiskunta sekä ympäristö, jossa elämme, tuovat koko ajan lisää tietoa ja näkökulmia siihen mikä on tärkeää ja merkityksellistä. Ihmisen pitäisikin siis pystyä määrittelemään merkityksellisyys itselleen, mikä tekee juuri tietystä asiasta merkityksellisen ja miksi. Tämä vaatii myös kritiikkiä määrittelijältä ja kriittinen ihminen asettaakin esimerkiksi seuraavia kysymyksiä pohtiessaan onko jokin asia merkityksellinen vai ei: Miksi asia on olemassa tai miksi se tapahtuu? Mikä on sen tarkoitus? Kenen etuja se palvelee, vai palveleeko? Voisiko asia tapahtua paremmin? Merkityksiä voidaan haastaa ja näin löytää uusia merkityksiä. (Lehtonen 2004, 23–26.)

Tavoitteenani on löytää kyselyn vastauksista perusteluja sille miksi Kulttuuripolku on, tai ei ole merkityksellinen. Voi olla, että vastauksissa on suoraan perusteltu, miksi se on merkityksellistä tai miksi ei, mutta luulen, että merkityksiä on voitu piilottaa myös rivien väliin.

2.3 Hämeenlinnan päiväkodit ja koulut

Hämeenlinnassa on 27 kunnallista päiväkotia. Näiden lisäksi kaupunki tukee yksityisten päiväkotien toimintaa, joita on tällä hetkellä 6 kappaletta. Päiväkodeissa noudatetaan Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa eli VASUa ja Satakielipedagogiikka näkyy alueen päivähoiton arjessa. (Päivähoito 2016.)

Peruskouluja Hämeenlinnassa on 23 ja kouluissa noudatetaan opetussuunnitelmaa OPSia. Uuden opetussuunnitelman työstäminen on käynnissä alueen kouluissa. Uudet opetus- ja esiopetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2016, joten kevään 2016 aikana voimassa ovat vielä vanhat opetussuunnitelmat. (Koulut ja opetus 2015.)

2.3.1 Varhaiskasvatus ja varhaiskasvatussuunnitelma VASU

Varhaiskasvatus on lasten eri ympäristöissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tarkoituksena on turvata lasten tasapainoinen kasvu, kehitys ja oppiminen. Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuspalveluiden toimesta, jota tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntarjoajat ja seurakunnat. Laadukkaan varhaiskasvatuksen kannalta kasvattajan vahva ammatillinen osaaminen ja tietoisuus ovat tärkeitä piirteitä. Suomessa varhaiskasvatussuunnitelman arvot pohjautuvat kansainvälisiin lapsen oikeuksiin ja säädöksiin. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on ohjata varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista valtakunnallisesti. Se antaa raamit varhaiskasvatuksen keskeisille periaatteille ja kehittämisenkohteille. Kasvatus kytkeytyy ympäristöön ja kulttuuriin sekä yhteiskunnan muutoksiin, joten on oleellista, että varhaiskasvatus on tavoitteellista ja sen toteutumista arvioidaan. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 7–12.)

Lapselle ominaiset tavat toimia, otetaan huomioon varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja eri taiteen alueisiin liittyvä ilmaiseminen ovat lähtökohtia varhaiskasvatuksen menetelmien ja toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa. Taiteelliset kokemukset on määritetty suunnitelmassa lapselle merkityksellisiksi kokemuksiksi:

Taiteellisten kokemusten intensiivisyys ja lumous virittävät lapsen toiminnallisuuden ja tempaavat mukaansa. Taidetta tekevän ja kokevan lapsen esteettisessä maailmassa on oppimisen iloa, taiteellista draamaa, muotoja, ääniä, värejä, tuoksua, tuntemuksia ja eri aistialueiden kokemusten yhdistelmiä. Taiteessa lapsella on mahdollisuus kokea mielikuvitusmaailma, jossa kaikki on mahdollista ja leikisti totta. (Varhaiskasvatuksen perusteet, 2005. 23.)

Taiteellisten kokemusten ja elämysten sekä itse ja yhdessä tehdessä lapsi myös oppii toimimaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Taiteen merkitys varhaiskasvatuksessa on tärkeää myös tulevaisuuden kannalta, sillä jo lapsuudessa saadut kulttuuri- ja taidekokemukset kasvattavat lapsen myöhempiä taidemieltymyksiä. Jos lapsi pitää kulttuurillisia kokemuksia tärkeinä lapsuudessaan, pitää hän niitä todennäköisemmin tärkeinä myös aikuisuudessaan. Varhaiskasvatus siis luo jo pohjaa tulevien kulttuurinkäyttäjien innostukselle. (Varhaiskasvatuksen perusteet 2005, 24.)

Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty vuonna 2013 noudattamaan satakielipedagogiikkaa, joka puolestaan perustuu Reggio Emilia -pedagogiikkaan (Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2013). Pedagogiikassa oleellista on, että lapsi on päähenkilö omassa elämässään, lapsuus on arvokasta aikaa ja kasvatuksen lähtökohtana on tutkiva ja oivaltava oppiminen. Lapsi tarvitsee ohjaavaa aikuista ja vuorovaikutusta oppiakseen, vuorovaikutusta

ympäristöstä, aikuisilta ja toisilta lapsilta. Yhdessä ihmettely ja kokeminen ovat pedagogiikan avainsanoja. Teematyöskentely on osa satakielipedagogiikkaa ja siinä käytetään hyväksi tutkivaa oppimista ja taideilmaisua. (Satakieli pedagogiikkaa Hämeenlinnassa, n.d.)

2.3.2 Peruskoulut ja opetussuunnitelma OPS

Opetushallitus on hyväksynyt uudet peruskoulun opetussuunnitelmien perusteet 22.12.2014, joiden mukaiset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2016. Edelliset opetussuunnitelmien perusteet on hyväksytty vuonna 2004. Niiden, sekä 1.8.2011 tehtyjen kuntakohtaisten täydennysten mukaiset peruskoulun opetussuunnitelmat ovat olleet käytössä 1.8.2006 alkaen ja ovat voimassa seuraavien voimaan tuloon asti. (Opetushallitus, N.d.)

Opetussuunnitelman perusteet on dokumentti, joka antaa suuntaviivat paikallisten opetussuunnitelmien laatimiselle ja sisällölle. Opetuksen järjestäjällä on vastuu opetussuunnitelmista ja niiden kehittämisestä, ja opettajilla on velvollisuus toteuttaa opetussuunnitelmaa opetuksessaan. Arvopohjana perusteille ovat tasa-arvo, demokratia, ihmisoikeudet, monikulttuurisuuden hyväksyminen sekä luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen. Perusteissa mainitaan, että opetuksen tavoitteena on oppilaan oman kulttuuri-identiteetin muodostumisen tukeminen sekä osallisuuden vahvistaminen suomalaisessa yhteiskunnassa ja globalisoituvassa maailmassa. Perusopetus on osa perusturvaa ja se lisää yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa sekä kehittää sivistyksellistä pääomaa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. 10–14.) Kulttuuripolku tukee näitäkin opetussuunnitelman perusteita toiminnallaan siten, että sillä pyritään laajaan saavutettavuuteen ja tasa-arvoon ja sen sisällöt ovat monipuolisia, yhteisöllisyyttä lisääviä sekä sivistyksellisiä kokonaisuuksia.

Valmisteilla olevassa opetussuunnitelmassa 2016 mainitaan Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, kohdalla, että kouluissa on käytössä Kulttuuripolku (Hämeenlinnan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2016. 44). Kulttuuripolku on myös lueteltu 1.8.2016 voimaan tulevan OPS:n opetussuunnitelmaa tukevat asiakirjat -kohdassa. Tästä voi päätellä, että Kulttuuripolkua arvostetaan entistä enemmän alueellisesti tärkeänä, opetusta ja kasvatusta tukevana palveluna ja toimintaa halutaan kehittää edelleen. Opetussuunnitelman oppiainekohtaisissa tavoitteissa voi myös huomata tavoitteita tai asioita, joiden voi katsoa toteutuvan Kulttuuripolun sisältöjen kokemisen myötä. Näistä nostan esimerkeiksi medialukutaidon ja median käytön, ympäristötietoisuuden ja -herkkyyden lisäämisen, sekä minäkuvan ja vuorovaikutustaitojen lisääntymisen. (Hämeenlinnan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2016, 44–149.)

Syksyllä 2016 käyttöön otettavassa opetussuunnitelmassa korostetaan opetuksen eheyttämistä ja ilmiöpohjaisuutta. Näillä tarkoitetaan sitä, että jokainen opettaja lähestyy opetettavia asioita oppilasta kiinnostavista ilmiöistä käsin ja kannustaa tutkivaan oppimiseen. Opetuksessa pyritään

yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa sekä autetaan oppilasta ymmärtämään opiskeltavien asioiden välisiä yhteyksiä. Tarkoituksena on ottaa käyttöön eri opetuksen menetelmiä ja oppilaat vielä enemmän mukaan vaikutustyöhön, joka liittyy omaan oppimisympäristöön, tapoihin ja koulumaailmaan. (Hämeenlinnan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2016, 10.)

Oppiaineiden teemat ja tavoitteet näkyvät Kulttuuripolun kulttuurisisällöissä, esimerkkeinä mediapajat, ympäristökasvatus, Minäminä-työpajat sekä käytettävät ryhmätyömenetelmät ja vuorovaikutuksellisuus. Kulttuuripolun sisällöt on jaoteltu ikäryhmäkohtaisesti, jolloin ne vastaavat helpommin myös ikäryhmän oppimistavoitteisiin. (Papinaho & Fagerström 2015–2016.)

Hämeenlinnassa on määritelty myös peruskoulun opetuksen laatukriteerit ja niissä ensimmäiseksi on nostettu opetuksen tasa-arvo. Tärkeiksi laadun mittareiksi on myös nostettu lasten ja vanhempien osallisuus koulutyössä, sekä yhteisöllisyys. (Hietanen n.d., 8–12.) Tasa-arvo näkyy myös Kulttuuripolussa, sillä sen ideologiana on tarjota kulttuuripalveluita ja kokemuksia tasa-arvoisesti kaikille ja kaikki ikäkausiluokat saavuttaen. Kulttuuripolku myös vahvistaa yhteisöllisyyttä, sillä monessa sisällössä yhdistyvät koko Hämeenlinnan alueen tietyt ikäluokat toteuttamaan projektia yhdessä, tästä esimerkkinä 3.-luokkalaisten suuri kuoroprojekti. (Papinaho & Fagerström 2015–2016.)

3 KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA – KULTTUURIPOLKU

Kulttuuripolku 2015–2016 on Hämeenlinnan koulujen ja päiväkotien yhteinen kulttuurikasvatussuunnitelma (liite 1), joka tarjoaa kulttuurikokemuksia tasa-arvoisesti kaikille alueen koululaisille ja päiväkotilaisille. Se linkittyy jo olemassa oleviin peruskoulun opetussuunnitelmiin ja varhaiskasvatuksen varhaiskasvatussuunnitelmaan, ja sen arvoa painotetaan tulevissa, uusissa opetus- ja kasvatussuunnitelmissa entisestään. Kulttuuripolku on olemassa oleva taulukko, josta näkyy ikäryhmittäin tarjottavia kulttuurisisältöjä, perus- ja tavoitetasolta. Perustason sisällöt ovat kaikille kuuluvia sisältöjä ja tavoitetaso sisällöt puolestaan vapaaehtoisia, päiväkotien ja koulujen omaa aktiivisuutta tai resursseja vaativia sisältöjä. Kulttuuripolun sisällöt tuovat mahdollisuuden osallistua paikallisen kulttuurin tarjontaan, aktiivisuudesta riippuen, mutta siellä on myös sisältöjä, jotka käytännössä velvoittavat kohderyhmät mukaan kulttuurin kokemiseen. Kulttuurikasvatussuunnitelma on olemassa tasa-arvoisuuden ja ikäkausisaavutettavuuden takaamiseksi ja helpottaa kulttuuri- ja taidesisältöjen aikatauluttamisessa päiväkotien ja koulujen arkeen. (Papinaho & Fagerström 2015–2016.)

Kulttuurikasvatussuunnitelma on luotu voimassa olevien peruskoulun opetussuunnitelman ja varhaiskasvatuksen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta. Nämä näkyvät Kulttuuripolussa siten, että kulttuurisisällöt tukevat opetus- ja kasvatussuunnitelmien tavoitteiden toteutumista erityisesti taidekasvatuksen osalta. Kulttuurisisältöjen toteuttamisessa ovat mukana

monet paikalliset kulttuurin toimijat, kuten esimerkiksi museot, kirjasto, yhdistykset ja teatteri. Lukuvuoden 2015–2016 Kulttuuripolun sisällöissä näkyy Hämeenlinnan vuoden vesi ja luonto -teema ja kulttuurisisällöissä on läsnä myös ympäristökasvatus. (Papinaho & Fagerström 2015–2016.)

Lukuvuoden 2014–2015 Kulttuuripolun (liite 2) ja vuoden 2015–2016 Kulttuuripolun välillä on tapahtunut joitakin muutoksia esimerkiksi kulttuurisisällöissä ja Kulttuuripolkua on pyritty kehittämään sen käyttäjiä palvelevammaksi. Ensimmäisenä lukuvuonna, 2014–2015, kun Kulttuuripolku oli nykyisessä muodossaan käytössä, sisälsi se perustason ja tavoitetason sisältöjen lisäksi tason nimeltä edistynyt taso. Edistynyt taso oli tuolloin perustason ja tavoitetason välissä ja sen sisällöt olivat suunnattuja käyttäjille, jotka halusivat vähän lisää kulttuurikokemuksia perustason kokemusten lisäksi. (Papinaho & Fagerström 2014–2015.) Käytön myötä Kulttuuripolku todettiin helpommin luettavaksi ilman erillistä edistynyttä tasoa, pelkillä perus- ja tavoitetason sisällöillä, jotka näkyvät vuoden 2015–2016 taulukossa.

3.1 Kulttuurisisällöt

Kulttuuripolun perustason sisällöissä on lähtökohtana tasa-arvo sekä ikäkausisaavutettavuus ja ne ovat käyttäjilleen maksuttomia. Sisällöt toteuttaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kulttuurisisällöt ovat liitettävissä niin koulujen oppiaineisiin tai aihesisältöihin, kuin päiväkotienkin kasvatukseen ja teemoihin. (Hämeenlinnan seudun Kulttuuripolku n.d.)

Päiväkotien 3–5-vuotiaille on vuoden 2015–2016 Kulttuuripolun taulukon perustasolla tarjolla erilaisia työpajoja liittyen musiikkiin ja sanataiteeseen sekä erilaisia taidevirikepaketteja, joita päiväkodeilla on mahdollisuus saada käyttöönsä. Peruskoulun 1.-6.-luokkalaisille on puolestaan tarjolla työpajoja ja taideprojekteja liittyen ympäristökasvatukseen, kulttuuriperinnön ja historian tuntemiseen, tapahtuma- ja tapakasvatukseen, musiikkiin sekä mediakasvatukseen. Yläkoululaisten kulttuurisisällöissä taas näkyy mediakasvatus, kulttuuriperinnön tuntemus, sekä visuaaliset taiteet vuoden 2015–2016 Kulttuuripolussa. (Papinaho & Fagerström 2015–2016.)

Tavoitetason kulttuurisisällöt ovat sisältöjä, jotka tuotetaan ulkopuolisten toimijoiden sisältöjen kautta, niistä saattaa aiheutua sisäänkäynti- tai kuljetuskuluja käyttäjilleen. Tavoitetason sisällöissä on mahdollisesti rajattu osallistujamäärä, joten ne saattavat vaatia enemmän aktiivisuutta koulujen opettajilta tai päiväkotien ohjaajilta. (Papinaho & Fagerström 2015–2016.)

3.2 Kulttuurikasvatussuunnitelmat muualla Suomessa

Kulttuurikasvatussuunnitelmia on tehty melkein 50 Suomen kunnassa ja vireillä on erilaisia projekteja, joiden avulla saataisiin suunnitelmat kaikkialle Suomeen. Suunnitelmat kantavat eri nimiä kunnasta riippuen,

sillä ei ole yhtä linjausta, joka sanelisi, millä nimellä niitä tulee kutsua. Kunnissa voi olla käytössä Kulttuuripolku, Kulttuurikalenteri tai Kulttuuriopetussuunnitelma sekä niiden lisäksi koulujen ja päiväkotien omia kulttuurikasvatussuunnitelmia. (Lastenkulttuuri n.d.)

Kulttuuripolut ovat päiväkotien, koulujen ja paikallisten kulttuuritoimijoiden välistä yhteistyötä, jonka avulla on helppo aikatauluttaa opetusta ja kulttuuripalveluita. Siinä kerrotaan selkeästi missä vaiheessa varhaiskasvatusta tai perusopetusta toteutetaan kulttuurivierailuja tai osallistutaan taidekasvatuksen työpajoihin. Kulttuurikalentereita tehdään puolestaan kulttuuritoimijoiden kesken tukemaan kulttuuriopetus- ja kasvatussuunnitelmien käytännön toteuttamista. Niissä on tietoa alueen lastenkulttuuripalveluista opetuksen suunnittelun tueksi. Kulttuuriopetussuunnitelmia käytetään varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa ja ne pureutuvat siihen, mitä on tarkoitus oppia ja antavat vinkkejä siihen, miten se opitaan. Nämä suunnitelmat ovat usein kunnallisten opetussuunnitelmien liitteinä tai opetusta ohjaavina asiakirjoina. Monissa suunnitelmissa painottuu paikallisen kulttuurin tuntemus ja teemat. (Lastenkulttuuri n.d.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Luvussa selvitän menetelmät, joita käytän tutkimuksessani saadakseni aineistoa, analysoidakseni sen ja tehdäkseni johtopäätöksiä tuloksista suhteessa tutkimuskysymykseeni. Esittelen aiheen rajauksen ja aineistonkeruumenetelmät. Perustelen myös, miksi opinnäytetyöni luokitellaan laadulliseksi tutkimukseksi.

4.1 Aiheen rajaus ja aineiston keruu

Tutkin opinnäytetyössäni Kulttuuripolun merkitystä lukuvuosien 2014–2015 ja 2015–2016 toteutumista. Opinnäytetyössäni tutkin Kulttuuripolun merkitystä sekä päiväkotien, että koulujen näkökulmasta, joten mukana kulkevat kokoajan näkökulmat sekä peruskoulun, että varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatussuunnitelmista.

Lukuvuoden 2014–2015 Kulttuuripolun toteutumisesta on tehty kysely päiväkodeille ja kouluille työelämäyhteyden toimesta, joten sen tulokset ovat mukana aineistossani ikään kuin pohjatietona. Näitä kyselyn tuloksia ei ole sen kummemmin arvioitu aiemmin, joten teen pohdintaa ja peilaan jo-kerättyä tietoa itse keräämäni tietoon. Vuoden 2014–2015 palautekyselynkysymykset eivät ole tismalleen samoja, mitä minun toteuttaman kyselyn, mutta joitakin samoja asioita on kysytty jo aiemmassa kyselyssä. Aineistoa ja työvälineitä saan työelämäyhteyden kanssa viestien välityksellä ja muistiinpanoja tehden. Aineistoa kerään lisää itse toteuttamalla kyselytutkimuksella lukuvuoden 2015–2016 Kulttuuripolun toteutumisesta, vaikka lukuvuosi ei kerkeä kokonaisuudessa mukaan rajaukseen. Tavoitteena on saada kyselyyni enemmän vastaajia, kuin edellisvuoden kyselyyn on vastannut, jotta aineistoa olisi hyvin analysoitavaksi. Työelämäyhteyden kanssa on sovittu, että, jos näyttää siltä,

ettei aineistoa kerry tarpeeksi 7.3.–24.3. toteutettavan kyselyn aikana, teen kyselyn lisäksi henkilöhaastatteluja muutamalle opettajalle tai ohjaajalle maaliskuun lopulla. Aineistoa, tietopohjaa ja perusteluja saan kyselytutkimuksen ja mahdollisten haastattelujen lisäksi tietokirjallisuudesta taustateoriaan liittyen sekä opetus- ja kasvatussuunnitelmista ja julkaisuista.

4.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni perustaa, tutkimuskysymyksiä, mietin yhdessä työelämäyhteyden kanssa tutkimusidean ja sieltä nousseiden ehdotusten pohjalta. Tutkimuskysymys rajaa tutkittavaa aihetta ja on siten tärkeä osa oppinnäytetyöprosessia ja sen sujuvuutta (Vilka 2005. 46).

Tärkeimmäksi pääkysymykseksi nousi kysymys: Mikä on Kulttuuripolun merkitys kouluille ja päiväkodeille, suhteessa opetus- ja kasvatussuunnitelmiin?

Tutkimuskysymyksestä johdettuja alakysymyksiä ja tutkimusta ohjaavia kysymyksiä ovat:

- Miten ja mitkä Kulttuuripolun kulttuurisisällöt tukevat kulttuurikasvatussuunnitelman sekä peruskoulun OPSin ja varhaiskasvatuksen VASUn toteutumista?
- Mitkä Kulttuuripolun sisällöt ovat haluttuja ja miksi?
- Mitä Kulttuuripolun tulisi sisältää, että se aktivoisi koululais- ja päiväkotiryhmiä osallistumaan?
- Mitä lisäarvoa Kulttuuripolku on tuonut koulun tai päiväkodin arkeen?

Osa näistä tutkimuskysymyksistä johdetuista alakysymyksistä ovat kysymyksiä, jotka ovat suoraan kyselyssäni (liite 3) koulujen ja päiväkotien ohjaajien ja opettajien vastattavana. Kyselyllä kerään aineistoa palvelun, Kulttuuripolun, käyttäjiltä ja aineiston avulla pyrin vastaamaan tutkimuskysymykseen sekä saamaan ajankohtaista ja hyödyllistä tietoa työelämäyhteydelle palvelun kehittämiseksi.

4.3 Laadullinen tutkimus

Laadullisesta eli kvalitatiivisesta tutkimuksesta puhuttaessa tarkoitetaan tutkimusta, jolla pyritään löytämään ymmärrystä tutkittavaa asiaa tai ilmiötä kohtaan (Tuomi & Sarajärvi 2002, 70). Laadullisen tutkimuksen piirteenä on, että tutkimusta tehdessä, tutkijan on syytä tarkkaan määrittää mitä on tekemässä tai mitä ei ole tekemässä. Tämä ei liity vaan tekniseen toteutukseen, vaan myös tutkimuksen eettisiin kysymyksiin. Laadullisessa tutkimuksessa on syytä pyrkiä perustelemaan valintojaan, muttei loputtomiin, sillä valinnoissa voivat vaikuttaa myös omat näkemykset ja asenteet, joita ihminen usein pyrkii perustelemaan oikeiksi. Teoria ohjaa laadullista tutkimusta. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 69.)

Opinnäytetyössäni nämä laadullisen tutkimuksen piirteet näkyvät siinä, että työni alkuvaiheeseen kuului melko perinpohjainen tutustuminen työelämäyhteyteen organisaationa ja joihinkin sen yksittäisempiin toimintamalleihin. Tässä puhun nyt kulttuurikasvatussuunnitelman, Kulttuuripolun sekä siihen vaikuttavien kasvatus- ja opetussuunnitelmien tuntemisesta. Opinnäytetyöni pyrkii selvittämään Kulttuuripolun merkitystä, eli myös ymmärtämään miksi tämä asia tai ilmiö on merkityksellinen käyttäjälleen suhteessa opetus- ja kasvatussuunnitelmiin. Laadullinen opinnäytetyö kuvaa opinnäytetyötäni myös siksi, koska tarkoituksena on kerätä tietoa Kulttuuripolun käyttäjien kokemuksista ja näkökulmasta, siten ymmärtää ja saada ideoita sekä perusteluja kehittämiseen.

4.3.1 Puolistrukturoitu kysely

Aineistoa kerään laatimallani kyselyllä, joka on auki vastaajilleen 7.3.–25.3.2016. Kysely on puolistrukturoitu eli kysymyksissä on mukana sekä avoimia vapaan vastauskentän kysymyksiä, että tarkkaan harkittuja, etukäteen vastausvaihtoehdoilla rajattuja kysymyksiä. Kysely on lähetetty yli sadalle henkilölle, jotka ovat mahdollisesti tekemisissä Kulttuuripolun kanssa. Tavoitteena on saada vastauksia mahdollisimman monesta koulusta ja päiväkodista sekä jokaiselta asteelta. Oma tavoitteeni on saada yli parikymmentä vastausta ja vastauksia myös vapaiden vastauskenttien kysymyksiin. Mikäli vastaajia on yli 20 ja vastauksien eteen on nähty vaivaa, on minulla riittävästi aineistoa tutkimuksen tekemiseen. Kyselyn lisäksi opinnäytetyön alkuvaiheessa oli suunnitteilla muutamien teemahaastattelujen toteuttaminen, jos kyselylle ei tulisi riittävästi vastaajia. Jo kyselyn ollessa avoimena vastattavissa, huomasin, että vastauksia alkoi tulla hyvin ja päätin jättää haastattelut toteuttamatta. Totesin, että aineistoksi riittävät minun toteuttaman kyselyn vastaukset yhdessä aiemman lukuvuoden 2014–2015 ja syksyn 2015 palautekyselyn vastauksien kanssa.

4.3.2 Tutkimuksen eettisyys

Opinnäytetyölleni on myönnetty Hämeenlinnan kaupungin puolesta tutkimuslupa (liite 4) 11.2.2016. Lupa on myönnetty tietyin ehdoin liittyen kerättävän tiedon julkaisemiseen, tutkimuksen vapaaehtoisuuteen ja luottamuksellisuuteen. Se velvoittaa opinnäytetyössä käytettävien aineistojen luotettavan käsittelyn ja ainoastaan tätä opinnäytetyötä varten sekä tietojen hävittämisen asianmukaisella tavalla tutkimuksen valmistuttua. Opinnäytetyön tekijänä olen sitoutunut luovuttamaan sähköisen kappaleen valmistuneesta työstä Hämeenlinnan kaupungin kehittämisspalveluille, antanut luvan tutkimusraportin julkaisuun Hämeenlinnan www-sivuilla sekä esittelemään tutkimustuloksia kaupungin niin pyytäessä. Ehdossa on myös, että tutkimus toteutetaan ja aineistoa kerätään perustuen osallistujien vapaaehtoisuuteen ja osallistujien suostumukseen tutkimukseen osallistumisesta. Tästä huolehdin kertomalla kyselyn alussa, että vastauksia käytetään opinnäytetyön tekemiseen ja

vastaamalla kyselyyn vastaaja antaa luvan käyttää vastauksia luottamuksellisesti ja anonymisti osana tutkimusaineistoa.

Opinnäytetyötä työstäessä olen pohtinut etiikkaa eniten kyselytutkimusta suunnitellessani, markkinoidessani kyselyä ja vastauksia käsitellessäni. Tutkimuksessani ihmiset, päiväkotien ja koulujen opettajat ja ohjaajat ovat olleet tiedon antajia ja mielipiteen esittäjiä. Keskeinen eettinen kysymys onkin ollut vastaajien lukumäärä: Onko otoskoko riittävän suuri edustamaan tutkittavaa kohdejoukkoa? (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 70.) Tätä pohtiessani kävin keskustelua työelämäyhteyden ja ohjaavan opettajani kanssa, vertasin tutkimuksen piiriin tulevien henkilöiden lukumäärää edellisvuosien kyselyiden otoskookoon ja arvioin kriittisesti vastausten luotettavuutta ja yleistettävyyttä jo kyselyn ollessa vielä auki ja vastattavana.

Tutkimukseen osallistuneet ihmiset, eli kyselyyni vastaajat, ovat saaneet itse vapaaehtoisesti päättää osallistumisestaan kyselyyn. Vastaajat ovat siis kyselyn kohdejoukosta satunnaisesti osallistuneita henkilöitä, joiden henkilötietoja ei kyselyssä kysytty ollenkaan. Henkilökohtaisin tieto, mikä kyselyn vastauksista käy ilmi, on vastaajan koulun tai päiväkodin nimi, jossa hän työskentelee. Otoksoon valinta siis perustuu opinnäytetyössäni kohdejoukon vapaaehtoiseen osallistumishaluun. Kyseessä on siis kohde- tai perusjoukosta valikoitunut satunnaisotanta, joka monesti onkin kyselytutkimuksen lähtökohtana (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 71).

Clarkeburn & Mustajoki (2007, 71) painottavat, että tutkimuksen tulokset vaativat tutkijalta ammattitaitoa niiden tulkitsemiseen, sillä vastaukset eivät aina ole suoria tai yksiselitteisiä. Tätä pyrin noudattamaan pohtimalla kyselyn tuloksia eri näkökulmista ja esittämällä myös keskenään ristiriitaisia vastauksia tutkimustuloksissani.

4.3.3 Analysointi ja luotettavuus

Aineiston analyysi ja tulkinta kulkee opinnäytetyössäni käsi kädessä kappaleissa 5 Tutkimustulokset ja 6 Pohdinta ja kehittämisehdotukset. Laadullisen tutkimuksen tekijänä minulla on kuva siitä mitä haluan selvittää ja mitkä ovat olleet tutkimuskysymyksiäni. Näihin peilaan keräämääni aineistoa ja analysoin vastauksia peilaten niitä aikaisemmin pohtimaani taustateoriaan. Tutkimus on aina myös vuoropuhelua aikaisempien kirjoittajien kanssa, ei vain uusien tulosten esille tuomista. Myös vuoden 2014–2015 -kyselytutkimuksen aineisto on apuna analysoinnissa ja lisää analyysin luotettavuutta. (Aaltola & Valli 2007. 160–164.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuustekijänä ei voi käyttää vain validiteetin (tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu) ja reliabiliteetin (tutkimustulosten toistettavuus) arvioimista, sillä ne vastaavat enemmän määrällisen tutkimuksen piirteisiin. Sen sijaan luotettavuuden kriteereinä voisi pitää esimerkiksi vertailuja siitä, vastaavatko johtopäätökset aiemmin todettuja tuloksia sekä todellisuutta, tai onko tutkimuksen analysointi uskottavaa, eli vastaako tutkijan tulkinta tutkittavien käsityksiä ja onko riittävästi arvioitu tutkitun aineiston totuudenmukaisuutta. Lisäksi

luotettavuutta lisää, jos tieto on vahvistettavissa ja lukija pystyy seuraamaan tutkijan päättelyä ja arvioimaan sitä. Mikäli tutkimustuloksia voi siirtää johonkin samankaltaiseen tutkimusympäristöön tai verrata vastaavanlaisiin tutkimuksiin, on tieto luotettavampaa. Luotettavan tutkimuksesta tekee myös, että se on toteutettu perustellusti tutkimusta yleisesti ohjaavin perustein. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 133–138.) Luotettavuutta pyrin opinnäytetyöhöni saamaan erityisesti esittelemällä aineistoa perinpohjaisesti ja totuudenmukaisesti sekä perustelemalla johtopäätöksiä.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselyn vastausaika päättyi 25.3.2016 ja vastauksia tuli yhteensä 21 kappaletta, jossa on mukana päiväkotien ja koulujen vastaukset. Vastaajina oli 10 päiväkotia ja 11 koulua, tai heidän yhteyshenkilöään, eli palvelun käyttäjää. Vastauksissa on tasapaino koulujen ja päiväkotien vastaajilla, mutta vastausten jakaumasta huomaa, että kysely tavoitti päiväkodit ja alakoulut selvästi paremmin kuin yläkoulut. Lukuvuoden 2014–2015 Kulttuuripolku -kyselyllä on 8 vastaajaa ja syksyn 2015 Kulttuuripolun palautekyselyllä on 13 vastaajaa ja näitä tuloksia vertaan uusimman kyselyn tuloksiin. Mahdollista on myös kyselyiden perusteella arvioida, ovatko toiveet ja kehittämisehdotukset toteutuneet tai otettu huomioon lukuvuoden 2015–2016 Kulttuuripolussa.

Vuoden 2016 Kulttuuripolun kaikkia sisältöjä ei ole vielä toteutettu loppuun, sillä lukuvuotta on vielä jäljellä, tämä näkyy kyselyn vastauksissa siinä, ettei kaikista sisällöistä ole vielä arviota tai palautetta annettavissa. Hienoa on kuitenkin huomata, että palvelun käyttäjät ovat tietoisia siitä, mitä kulttuurisisältöjä on vielä tulossa, sillä osa vastaajista vastasi odottavansa loppukevään sisältöjä mainosten perusteella. Niiden teemat tuntuvat innostavilta ja kasvatussuunnitelmiin sopivilta, esimerkkinä tästä Kehoko -esitykset.

Tässä luvussa esittelen tutkimustuloksia analysoivalla otteella ja peilaan niitä tutkimuskysymyksiin. Tulokset on eritelty kyselyvuoden, teemojen ja kysymysten mukaan alaotsikoihin. Pohdintaa on tutkimustulosten seassa, mutta se jatkuu vielä viimeisessä eli 6. luvussa.

5.1 Lukuvuoden 2014–2015 Kulttuuripolun palaute

Vuoden 2014–2015 Kulttuuripolussa käytetyin taso on ollut perustaso, eli kaikille kuuluvat sisällöt. Kaikille kuuluviin tasoihin ollaan oltu tyytyväisiä, ne ovat olleet selkeitä ja linkittyneet OPS:n ja VASU:n. Erityisen hyväksi asiaksi on nostettu jo Kulttuuripolun käynnistymisestä saakka sen jalkautuminen kouluihin ja päiväkoteihin. On hyvä, että ohjaajat, pajat ja kulttuurielämykset liikkuvat kouluihin ja päiväkoteihin, sillä kustannussyistä kauempana sijaitsevien on vaikeampi kulkea Hämeenlinnan kulttuuripalveluiden äärelle. Palautteista käy ilmi, että moni haluaisi osallistua enemmänkin tavoitetason ja ”heavyjuusereitten” sisältöihin, mutta kustannussyistä tai ison ryhmän vuoksi on hankalaa

kulkea niiden luokse Hämeenlinnaan. Matkakuluihin onkin toivottu avustuksia ja vierailijoita heidän luokseen.

Perustasolle toivottiin vieläkin laajemmin sisältöjä ja niin sanottuja pakollisia vierailuja, tai kokemuksia, jotta kulttuurikasvatus olisi aidosti läsnä, eikä vain paperilla aktiivisimpien käytettävissä. Osa kyselyyn vastaajista koulujen edustajista koki, että luokka-asteen sisällä voisi olla monipuolisuutta tai väljyyttä, jolloin opettaja voisi valita ryhmälleen sopivimmat ja ajankohtaisimmat sisällöt. Osan mielestä varhaiskasvatuksen puolella oli laajemmin tarjontaa painottuen enemmän itse tekemiseen. Konkreettista tekemistä, kuten esimerkiksi kädentaitoja, toivottiin myös koulujen sisältöihin. Tulevan vuoden sisältöjen teemoiksi eniten kannatusta saivat teatteri- ja draamakasvatus, mediakasvatus, seikkailukasvatus sekä kuvataide- ja käsityömenetelmät ja tekniikat. Pääosin sisältöihin, aikatauluihin, markkinointiin ja ohjaajiin oltiin erityisen tyytyväisiä ja niiden sanottiin tuovan lisäarvoa ja vaihtelevuutta koulu- ja päiväkotielämään. Yksittäisiä työpajoja kehuttiin palautteissa, erityisesti isompia projekteja ja esityksiä, jotka osallistivat koululaisia ja päiväkotilaisia mukaan tekemiseen.

Työpajoihin ilmoittautumisiin, niihin, jotka ovat tarjolla rajalliselle määrälle osallistujia, toivottiin armollisuutta siinä mielessä, että hitaammillakin ilmoittautujilla olisi mahdollisuus keritä mukaan. Lukuvuonna 2014–2015 ilmoittautuminen tapahtui ”nopeat syövät hitaat” -tyylillä ja osa jäikin vähän surkuttelemaan mukaan pääsemättömyyttään. Kulttuuriyhdyshenkilöiden toiminta koettiin hyväksi yhteydenpitotavaksi ARXin, koulujen ja päiväkotien välille.

Palautteissa nostetaan esille myös uusi OPS 2016 ja miten sen ilmiöpohjaisuus tarjoaa mahdollisuuden kehittää eri tahojen ja oppiaineiden välistä yhteistyötä Kulttuuripolun sisällä entisestään. Ilmiöpohjaisuudesta ja opetuksen eheyttämisestä kerroin kappaleessa 2.3.2 Peruskoulut ja opetussuunnitelma OPS. On mielestäni hyvä, että Kulttuuripolku yhdistetään jo nyt vahvasti mukaan tähän opetuksen muotoon, sillä se vahvistaa polun asemaa osana uutta OPSia. Mitä vahvemmin Kulttuuripolussa huomioidaan OPS:n, oppiaineiden ja VASU:n tavoitteet, sitä enemmän se tukee ja syventää oppimista ja kasvatusta. Näiden tavoitteiden huomioiminen Kulttuuripolussa tekee siitä käyttäjilleen entistäkin tärkeämmän ja kannustaa osallistumaan sen sisältöihin jo sen opetuksellisen ja kasvatuksellisen hyödyn vuoksi, eikä pelkän vaihtelevuuden tai ”kivan kokemuksen” vuoksi.

Kulttuuripolkua on jo sen ensimmäisen toteuttamisvuoden jälkeen kehuttu toimivaksi Hämeenlinnan kaupungin palveluksi ja sen on uskottu kehittyvän vieläkin parempaan suuntaan. Kehittämisehdotuksista käy ilmi, että laajempaa tietoutta Kulttuuripolun sisällöstä ja kokemuksista sen käyttäjiltä toivotaan, sillä ne kannustaisivat useampia ryhmiä käyttämään palvelua aktiivisemmin. Tämä on asia mitä on jo tapahtunut ja varmasti vielä tapahtuu, sillä koko ajan tietous Kulttuuripolun annista ja kokemuksista leviää paikallisten toimijoiden keskuudessa.

5.2 Lukuvuoden 2015–2016 Kulttuuripolun palaute

Vuoden 2015–2016 Kulttuuripolku -kyselyssä, eli omassa opinnäytetyöni myötä toteuttamassa kyselyssä, ensimmäinen kysymys selvitti mitkä koulut ja päiväkodit ovat vastanneet kyselyyn. Heti sen jälkeen kysely siirtyi suoraan asiaan kysymyksellä: Mitä kulttuurisisältöjä käytettiin? Alle oli lueteltuna kaikki Kulttuuripolun sisällöt ja samalla pystyi arviomaan käyttämänsä sisällön rastittamalla numeroarvion yhdestä viiteen. Arvio kertoi tukiko sisältö VASU:n tai OPS:n tavoitteiden toteutumista (1= ei tukenut ollenkaan, 5= tuki erinomaisesti). Kaikkien kyselyssä arvoستeltujen sisältöjen keskiarvoiksi tuli vähintään kolme (3) ja suurimman osan keskiarvo osui neljän (4) ja viiden (5) väliin. Tuloksista voi siis todeta, että sisällöt ovat tukeneet opetus- ja kasvatussuunnitelmien tavoitteita varsin hyvin.

Joitakin sisältöjä ei ollut arvioitu tai rastittu ollenkaan. Tämä voi kertoa siitä, että sisältöä ei ole vielä toteutettu, sen käyttäjät eivät ole vastanneet kyselyyn tai itse sisältöä ei ole käytetty. Kulttuuripolun kaikista sisällöistä ei ole tarkkaa tietoa, miten paljon sisältöjä on käytetty. Osasta sisällöistä on tarkat tiedot, mutta osasta on vaikea saada täsmällisiä käyttäjätietoja. Tarkoitukseni on siis arvioida käytettyjen sisältöjen laatua, mielekkyyttä ja opetus- ja kasvatussuunnitelmien tavoitteiden saavuttamisen tukevuutta. Sisältöjen mielekkyydestä kertovat kysymysten, joissa on vapaa vastauskenttä, vastaukset. Tietenkin sisällön mielekkyydestä voi viestiä myös se, ettei sisällölle ole tullut minkäänlaista arviota, jolloin sitä ei mahdollisesti ole ollut mielekästä käyttää. Menetelmäoppaat ja materiaali-paketit eivät ole paljon arviota saaneet ja ne herättivätkin kysymyksen ovatko ne tarpeeksi helposti saatavilla ja aktiivisessa käytössä. Vapaista vastauksista nousi ilmi joitakin kommentteja, että niiden olemassaolosta ei olla oltu tietoisia. Myös ekaluokkalaisille suunnatun Re-Tee menetelmäpaketin sanottiin olleen kuluneena vuonna edellisvuoteen verrattuna vaikeampi käyttää ja ettei siihen ole sen vuoksi tartuttu, eikä sitä sisältöä käytetty. Oletettavasti sen vuoksi se ei ole saanut yhtään arviota.

5.2.1 Tukevatko sisällöt VASU:n ja OPS:n tavoitteita?

Päiväkotien vastaajista yli puolet sanoivat suoraan sisältöjen tukeneet Hämeenlinnan varhaiskasvatuksessa käytössä olevaa Satakielipedagogiikkaa ja moni oli sanallistanut muuten sen tukevat samoja tavoitteita, joita pedagogiikassa on myös nostettu esille. Lasten osuus suunnittelussa ja toteutuksessa korostui suuresti esimerkiksi Olipa kerran -festivaalin toteutuksen vaiheissa. Toiminnan sanottiin olleen pitkäjänteistä ja lapsilähtöistä luovaa toimintaa. Lisäksi vastaajat nostivat Satakielipedagogiikkaa tukeneina sisältöinä esille Hyppivät sadepisarat -työpajan, Tuulipuu-näyttelyn, lasten oikeuksien päivän ja Sen pituinen se -työpajan. Päiväkotien vastaajilta nousi myös kommentteja, että sisällöt innostivat lapsia jatkamaan koettuja asioita päiväkodeissa leikeissään ja puuhailuissaan ja jotkut sisällöt ovatkin saaneet jatkoa päiväkodin päässä samankaltaisen työskentelyn ja lasten innostuksen myötä.

Myös koulujen vastaajista yli puolet sanoivat suoraan sisältöjen tukeneen opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Esimerkiksi nostettiin Elokuvaviikko, mediapajat, Ylen Uutisluokka ja lähiluontotyöpajat. Luontoon liittyvät pajat on vastauksien mukaan helppo liittää osaksi opetusta millä tahansa luokka-asteella, sen takia ne ovat ajattomia. Mediapajojen sanotaan puolestaan tukevan opetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista ajankohtaisella aiheellaan ja työskentelytavoillaan. Ylen Uutisluokka on tarjoillut keskustelupohjaa useille oppitunneille ja Koulujen elokuvaviikon sanotaan linkittyvän jo nyt täydellisesti tulevaan uuteen opetussuunnitelmaan.

5.2.2 Kulttuuripolun sisältöjen merkitys ja arvo

Sisällöt ovat olleet merkityksellisiä, koska niiden sanotaan tarjoavan ohjaajalle tai opettajalle jotain kättä pidempää opetus- ja kasvatustyöhön. Esimerkiksi mediakasvatuksen työpajat on koettu tärkeinä, sillä niiden tuoma tietotaito on sellaista, mitä ei moni opettaja koe vielä omaavansa tai kokee aikuisten tulevan siinä jälkijunassa, jolloin on hyvä, että siinä on asiantuntija ohjaajana. Onkin koettu merkityksellisenä, että alan asiantuntija ohjaa ja opastaa jossain, mihin ei muuten olisi samanlaista osaavuutta saatavilla. Joku vastaajista mainitsi sisältöjen toimivan myös täydennyskoulutuksena opettajille ja ohjaajille, sillä ne antavat uutta näkökulmaa, keinoja, ideoita ja menetelmiä kasvatus- ja opetustyöhön.

Ulkopuolinen ohjaaja tuo myös eri alojen ammattilaisten tukea ja näkökulmaa ryhmään. Koulujen ja päiväkotien henkilökunnan työkin rikastuu vastausten mukaan yhteisten kokemusten kautta. Lapsille ja nuorille Kulttuuripolku opettaa myös eri tahojen toiminnasta, paikallisesta kulttuuritarjonnasta ja yhteistyöstä näiden välillä. Toiminta on siis merkityksellistä kulttuuri-identiteetin muodostumisen kannalta. Tässä vahvistuu Kalhaman ja Vartiaisen (2006, 36) toteamat siitä, että identiteetin ja itsetunnon kehittymisessä on tärkeää, että ihminen kokee ja näkee, pysähtyy, tuntee oman kulttuuriperimänsä, ja että nämä tapahtuvat vuorovaikutuksessa ympäröivien monenlaisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Ryhmille on ollut merkityksellistä, että toiminta on nostattanut ryhmähenkeä ja lapsilla on ollut oikeus olla lapsi ja toteuttaa itseään omalla tavallaan ja tasollaan, luonto ja yhdessä tekeminen huomioiden.

Merkityksellisyyttä sisällöille toi myös niiden ajankohtaisuus. Median tuntemus ja käyttö, oma keho, kierrätysmateriaalien hyödyntäminen ja aina ajankohtainen luonto koettiin tärkeiksi aiheiksi. Erityisesti tapa, jolla näitä teemoja lähestytään Kulttuuripolun sisällöissä, antoi toiminnalle merkityksen. Moni vaikuttaa pitävän merkityksellisenä sitä, ettei teemoja välttämättä lähestytä perinteisesti opettaen, vaan tutkitaan, kokeillaan ja opitaan ikään kuin vahingossa yhdessä tekemällä tai elämysten kautta. Merkityksellistä on, että kaikki osallistujat ovat samanarvoisia ja osallistuvia toimintaan. Ulkopuolinen ohjaaja lähtee työskentelemään ryhmän kanssa aina puhtaalta pöydältä, jolloin ei ole oletuksia esimerkiksi erilaisista oppijoista tai kokemuksista ryhmän toiminnasta etukäteen. Kaikki kohdataan samanarvoisina yksilöinä ja kaikille annetaan samanlaiset mahdollisuudet toteuttaa itseään ilman ennakko-oletuksia.

Lisäarvoa Kulttuuripolku on vastausten mukaan tuonut rikastuttamalla päiväkotien ja koulujen arkea ja tuomalla irti arjesta -tilanteita sekä uusia näkökulmia oppimis- ja kasvatusympäristöihin. Kulttuuripolun kautta moni lapsi ja nuori on päässyt tutustumaan paikallisiin harrastus- ja kulttuurimahdollisuuksiin sekä itse osallistumaan kulttuuritekoihin ja -projekteihin. Uudet ideat, tekemisen ilo, menetelmät ja teemat koetaan tärkeiksi piirteiksi, joita erityisesti arvostetaan. Virikkeellinen ja ilmaisullinen toiminta tuovat lisää työkaluja arjen kasvattajille. Myös ilmaiset esitykset ja konsertit ovat arvokkaita, sillä niitä on kallista tilata omalle ryhmälle tai omaan ympäristöön. Taidekasvatuksen asiantuntijat tuovat oman persoonansa ja tietotaitonsa kanssa erilaista ja syvempää sisältöä kasvatukseen ja oppimiseen. Uudet ja erilaiset materiaalit ovat myös tärkeitä, sillä ne tuovat vaihtelua päiväkotien ja koulujen tuttuihin juttuihin.

5.2.3 Ristiriitaiset mielipiteet vastauksissa

Kyselyn vastauksissa oli joitakin mielipiteitä jakavia sisältöjä tai toimintamalleja, joita joko pidettiin erityisen toimivina tai sitten ei ollenkaan toimivina. Tässä nostan esiin päiväkotien sisällöistä Hyppivät sadepisarat -työpajan. Pääasiassa siitä pidettiin, mutta jonkun mielestä se oli irrallinen hetki osana päivää. Tähän on vastaajan mukaan saattanut vaikuttaa se, että toteutustapa ei ollut toimiva pienten lasten kanssa ja aikuisen rooli oli liian suuri. Toisaalta Hyppivät sadepisarat -työpaja sai myös kiitosta siitä miten se osallistaa lapset mukaan tekemiseen.

Myös tiedotuksesta, Kulttuuripolun markkinoinnista, tarjonnasta ja ilmoittautumisista oltiin montaa mieltä. Osa sanoi, että markkinointi on ollut riittävää ja tarjonta olisi jopa monipuolistunut edellisvuodesta. Seuraava puolestaan kommentoi, että ennen on ollut tarjontaa vaikka millä mitalla ja nyt on vaikea löytää suppeasta tarjonnasta ja markkinoinnin sekamelskasta hyvät osallistuttavat sisällöt. Muutama kiitteli viestinnän ja ilmoittautumisten sujumisesta ja muutama puolestaan sanoi niiden olevan vaikeasti tulkittavissa ja turhan lyhyessä ajassa suoritettavia.

Eriytyviä vastauksia tuli myös siihen liittyen, onko tarjonta monipuolistunut vai supistunut lukuvuosien 2014–2015 ja 2015–2016 Kulttuuripolkujen välillä. Osa vastaajista sanoo, että tarjontaa on tullut lisää lukuvuodelle 2015–2016, mutta osa haikailee menneitä kulta-aikoja, jolloin oli niin paljon valittavaa. Vastauksissa pohdittiin budjetin tiukentumisen vaikutusta Kulttuuripolkuun sekä sitä, että omatoimisisältöjä on tullut enemmän polkuun. Ne vaativat puolestaan opettajilta ja ohjaajilta enemmän työpanosta ja aikaa kiireisen arjen keskellä. Puolet vastaajista eivät olleet huomanneet kulttuurisisällöissä kuitenkaan merkittäviä muutoksia, neljäsosa vastaajista kehui kehitystä sekä monipuolistuneisuutta ja jäljelle jäävä neljäsosa vastaajista mainitsi jonkun heikentyneen seikan. Heikentyneiksi seikoiksi esitettiin budjetin tiukentuminen, tietämättömyys menetelmäpaketeista tai niiden raskaskäyttöisyys.

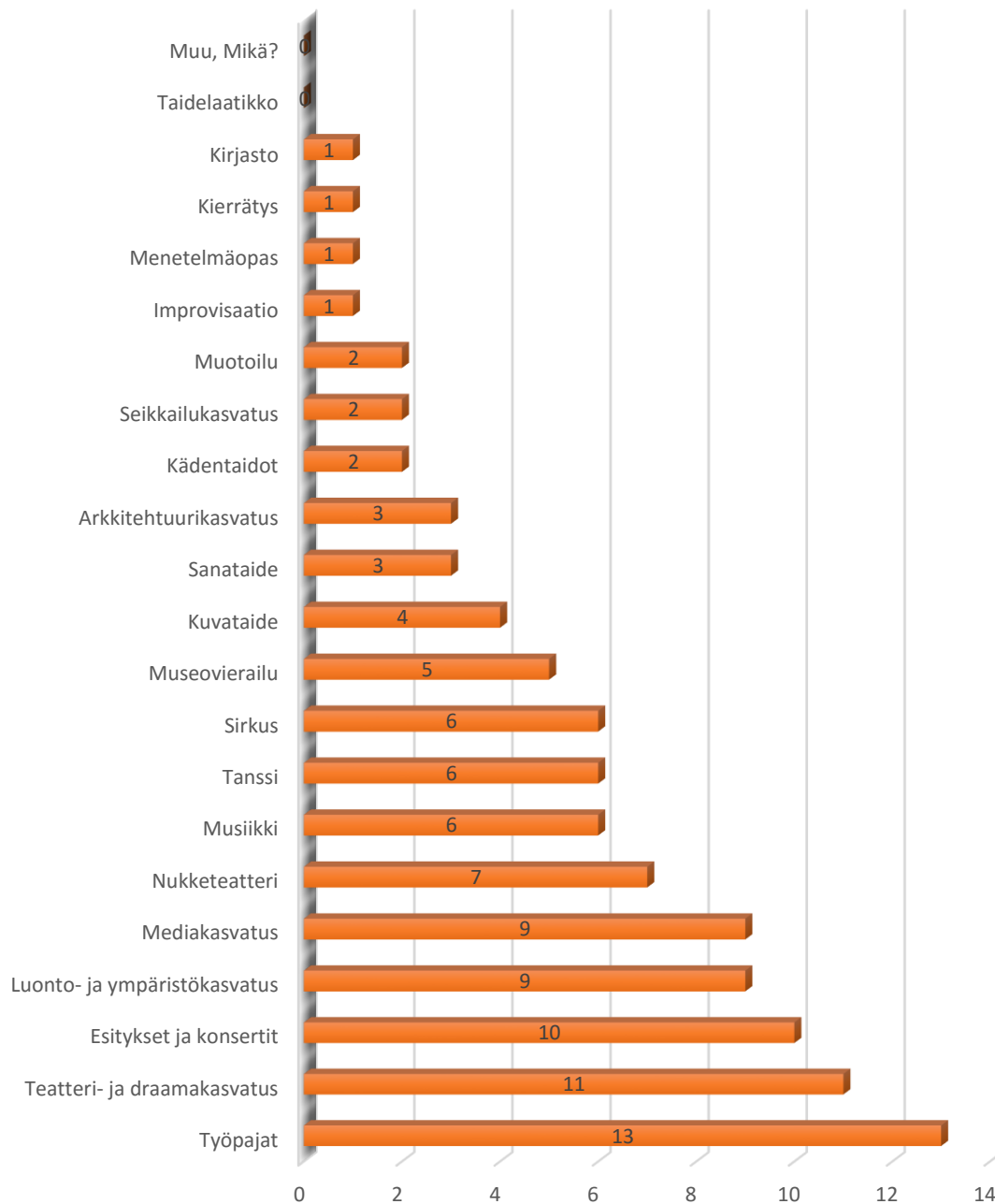
Yksi vastaaja koki myös ARXin uutiskirjeen vaikeaksi paikaksi löytää informaatiota sen täyteläisyyden vuoksi, kun taas joku toinen kehui

viestinnän selkeyttä. Vastauksissa pohdittiin, onko tarjontataulukko hankala vain yksittäisten käyttäjien mielestä vai ovatko muutkin sitä mieltä. Vastausten perusteella tähän voisi sanoa, että muutamat pitävät sitä hankalana, mutta suurin osa kuitenkin selkeänä ja paikkaansa koko ajan vahvistavana toimintamallina. Luokka-asteikohtaisiin sisältöihin toivottiin joustavuutta tai laajuutta, jotta aihepiiri olisi helpommin suunniteltavissa yksiin koulussa käytävien aihepiirien kanssa. Toisaalta vastauksissa oli myös kommentteja sisältöjen sopivuudesta juuri omalle luokka-asteelle. Mukavaa on ollut, että useampi ikäluokka on mukana työpajoissa.

5.2.4 Toiveet sisältöjen teemoiksi

Yhtenä kysymyksenä kysyin: Millaisia kulttuurisisältöjä / teemoja kaivattaisiin jatkossa Kulttuuripolkuun? Ohjeena vastaajille oli, että saa rastittaa viisi (5) toivotuinta teemaa vaihtoehdoista ja ehdottaa itse sopivaa teemaa. Kuviossa 1 on tulokset vastausjakaumasta tässä kysymyksessä. Vastaavanlainen kysymys on kysytty myös edellisessä palautekyselyssä, mutta vähemmällä vastausvaihtoehdoilla. Ensin esittelen oman kyselyni tulokset ja sen jälkeen molempien kyselyiden tulokset yhdessä, jotta niitä on helpompi peilata toisiinsa nähden.

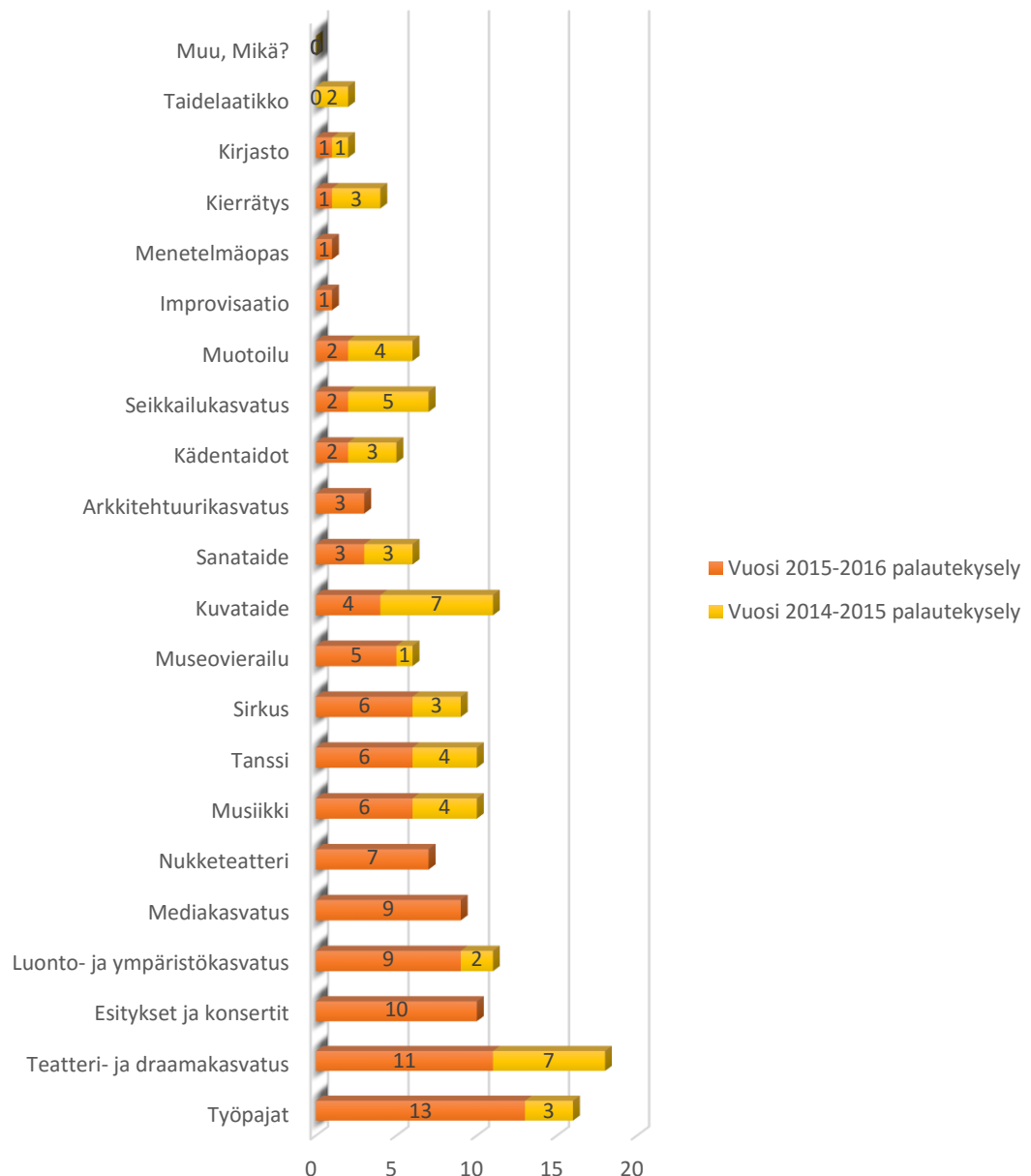
Kooste: Seuraavia kulttuurisisältöjä / Teemoja kaivataan jatkossa Kulttuuripolkuun (Lukuvuoden 2015-2016 palautekyselyn tulokset)



Kuvio 1. Kooste siitä, mitä vuoden 2015–2016 kyselyssä toivottiin Kulttuuripolun ensi vuoden sisällöiksi. Palkki mittaa vastaajien määrää (1= yksi vastaaja, 13=kolmetoista vastaajaa)

Kuvion 1 vastauksista huomaa sen, että työpajat ovat jatkossakin toivottuja. Avoimet vastaukset antoivat kuvan, että työpajoja arvostetaan entisestään ja työpajatyöskentely on toimintamallina toimiva. Seuraavaksi esitän vertailukuvion (kuvio 2) lukuvuosien 2014–2015 ja 2015–2016 tuloksista yhdessä, liittyen Kulttuuripolun teemat ensi vuonna -kysymykseen.

Vertailu: Mitä toivottiin vuoden 2014-2015 kyselyssä ja mitä vuoden 2015-2016 kyselyssä?



Kuvio 1. Vertailu lukuvuosien 2014–2015 ja 2015–2016 palautekyselyiden vastausten toivotuimmista sisällöistä. Oranssilla ovat uudemman ja keltaisella aiemman kyselyn tulokset. Palkki mittaa vastaajien määrää. Mikäli palkissa ei ole ollenkaan keltaista, ei vastausvaihtoehtoa ole kysytty vuoden 2014–2015 kyselyssä.

Vertailukuviosta voi huomata, että edellisvuonna toivottiin eniten teatteri- ja draamakasvatusta, eikä sen suosio näytä hupenevan tänäkään vuonna, sekä kuvataidetta, joka puolestaan ei ole saanut niin suurta kannatusta tämän vuoden kyselyssä. Edellisvuonna toivottiin myös melko paljon seikkailukasvatusta, musiikkia, muotoilua ja tanssia. Muut vaihtoehdot saivat vähemmän toiveita. Selkeästi edellisvuotta enemmän on tänä vuonna toivottu jatkoon museovierailuita, ympäristö- ja luontokasvatusta sekä työpajoja. Uusista vastausvaihtoehdoista kannatusta ovat saaneet erityisesti esitykset ja konsertit, nukketeatteri sekä mediakasvatus, joka vuoden 2014–2015 palautekyselyssä nousi toivelistoille vapaan sanan kohdalla.

5.2.5 Käyttäjien aktivoiminen

Viimeisenä kysymyksenä minulla oli kysymys: Mikä rohkaisisi useampia käyttäjiä osallistumaan myös tavoitetason sisältöihin? Vastauksista käy ilmi, että osa pitää itsestään selvänä, että Kulttuuripolkua käytetään ja ihmetteleekin, miksi ei käytettäisi. Moni mainitsee sisältöjen antavan paljon niin kasvattajille, kuin koululaisille ja päiväkotilaisillekin. Opetus- ja kasvatusympäristöjen kiire ja nopealla aikataululla suunnitelmien mukaan eläminen nostetaan esille muutamissa vastauksissa.

”Aikuisten kiire on tehtyä kiirettä, lapsille meillä pitää olla aina aikaa, lasten hymy, innostus ja rohkeus on paras palkkio osallistumisesta.”

– Vastaja X

Puolissa vastauksista oli mainittu suoraan se, että välimatkat sisältöjen luo ovat osalla pitkiä ja kustannussyistä vaikeammin kaukaa tulevien saatavilla. Helputukset tai avustukset kuljetuskustannuksiin voisivat kannustaa kauempaa tulevia osallistumaan myös tavoitetasojen sisältöihin, jotka kuluja saattavat aiheuttaa.

Vastaajista neljäsosa pohti kokemusten jakamisen käyttäjien kesken rohkaisevana tekijänä ja että se kannustaisi osallistumaan enemmän tavoitetason sisältöihin. Ehdotuksena tuli, että Kulttuuripolun tuomista kokemuksista voisi koota kirjasen, tai että lukuvuoden lopussa voisi pitää jonkinlaiset messut, missä esiteltäisiin tulevan vuoden sisältöjä ja jaettaisiin kokemuksia. Koulu -vastaajien puolelta muutama haluaisi pajoista ja sisällöistä laajempaa tietoa etukäteen, jotta voisi suunnitella paremmin sen teeman tai näkökulman sisällyttämistä opetukseen ja aiheen parissa jatkamista ryhmän kesken koulussa. Monessa vastauksessa myös sanottiin, että markkinointia ja muistuttelua: ”Vielä on tilaa!” -tyyliin, kaivataan, sillä kiireen keskellä helposti unohtuvat mahdollisuudet tai ilmoittautumiset. Kulttuuriyhdyshenkilöt koetaan parissa vastauksessa hyödyllisiksi.

6 POHDINTA

Viimeisessä eli 6. luvussa pohdin opinnäytetyöni tuloksia ja johtopäätöksiä, sekä kerron oman arvioni opinnäytetyöprosessini kulusta ja sujumisesta. Sivuan myös omaa ammatillisuutta suhteessa Kulttuuripolku-toimintaan ja Mahdollisia tulevaisuuden ratkaisuja entistäkin toimivampaan kulttuurikasvatustyöhön.

6.1 Pohdinta ja johtopäätökset

Sekä 2014–2015 että 2015–2016 lukuvuosien palautekyselyitä tarkasteltaessa, voisi nostaa esille sen, että käyttäjät ovat tulleet tietoisemmiksi Kulttuuripolusta ja sen sisällöistä. Moni kokee, että tietämyksen lisääntyessä entisestään, olisi Kulttuuripolku vieläkin käytetympi ja arvokas käyttäjilleen. Tämä on varmasti totta, sillä vielä lukuvuoden 2015–2016 kyselyssäkin nousi ilmi epätietoisuutta esimerkiksi joidenkin sisältöjen olemassa olost, esimerkkinä tästä menetelmäoppaat, joita ei ollut huomattu. Tässä voisi pitää myös kulttuuriyhdyshenkilöiden toimintaa mahdollisuutena jakaa tietoa entisestään. Yhdyshenkilöitä pidettiin kyselyiden mukaan tärkeinä, sillä he jakavat saamaansa tietoa edelleen omissa yksiköissään. Samalla kulttuuriyhdyshenkilöt voisivat ehkä vielä enemmän kertoa Kulttuuripolku-kokemuksista ja innostaa muita mukaan tavoitetasonkin sisältöjen käyttäjiksi. Opinnäytetyöni kertoo myös Kulttuuripolun tuomasta arvosta sekä merkityksellisyydestä ja joitakin kokemuksia on luettavissa myös tästä dokumentista. Lisäarvo, jonka Kulttuuripolku tuo koulujen ja päiväkotien arkeen, on merkittävä kyselyn vastausten perusteella. Suurin osa vastaajista sanoo, että palvelu rikastuttaa arkea ja tuo uutta näkökulmaa ja yhteistyötahoja opetukseen ja kasvatukseen. Tämä kokemustieto pitäisi jakaa ryhmien vetäjille, jotka eivät ole vielä rohkaistuneet käyttämään Kulttuuripolkua niin aktiivisesti kuin toiset.

Kulttuuripolku on mielestäni tärkeä, tuotettua kulttuuria tarjoava väylä lapsille ja nuorille Hämeenlinnan alueella. Se tarjoaa mahdollisuuden kokea oman alueensa historiaa, kulttuuria, ihmisiä sekä kokemuksia. Lisäksi se on väline, jonka kautta taidekasvatuksen asiantuntijat levittävät paikallista kulttuuritietoutta, jakavat kulttuurista innostusta ja menetelmäoppia, niin kuin taidekasvatukseen kuuluu. Sen arkea ja pedagogiikkaa rikastuttavat mahdollisuudet ovat tarjolla kaikille päiväkoti- ja koululaisille, joten toivoisinkin, että kaikki, joille polku on suunnattu, ottaisivat sen vastaan hyödyntäen sitä osana opetusta ja kasvatusta. Tietous Kulttuuripolun merkityksellisyydestä ja arvosta voisi levitä entisestään paikallisten toimijoiden välillä, jolloin käyttäjät ja toiminnan toteuttajat saisivat intoa kehittää toimintaa edelleen, vieläkin suuremmaksi ja monipuolisemmaksi. Voisiko kulttuuriyhdyshenkilöitä olla enemmänkin per koulu tai päiväkoti? Ainakin henkilöt voisi vaihdella, jotta jokainen ohjaaja ja opettaja saisi vuorollaan olla lähempää näkemässä Kulttuuripolun toteutumista ja olla vastuussa oman koulunsa sisäisestä Kulttuuripolku-tietoudesta.

Kulttuuripolun sanottiin tukevan opetus- ja kasvatussuunnitelmia varsin hyvin. Ainut ongelma oli, ettei Kulttuuripolun sisällön ajankohta aina

kohtaa ryhmän ajankohtien kanssa, jolloin teemaa käsitellään myös koulussa tai päiväkodissa. Tämä voisi korjaantua sillä, että kulttuurisisällöt olisi joustavammin valittavissa tai sisältöjen ajankohdat tiedossa hyvissä ajoin, jotta opetuksen suunnittelulla voisi helposti vaikuttaa teemojen yhteensopivuuteen. Päiväkodeissa tämä ei ole ongelma, sillä toiminta on vapaampaa ja joustavampaa, mutta kouluissa tulevat vastaan opettajien omat suunnitelmat opetuksen kulusta sekä tiukat aikataulut. Päiväkodeissa pystytään vastausten mukaan muokkaamaan toimintaa uusien virikkeiden pohjalta, sillä päiväkodin arjessa ei ole niin aikataulutettuja opetussuunnitelmia kuin kouluissa.

Eryteisesti yläkoulujen puolella näkyvät tiukat aikataulut ja vaikea joustavuus opetuksen kulussa. Kyselyyn vastaajistakin huomaa, että yläkouluista ei ole kuin pari vastausta. Tämä vahvistaa sen, että 7.-9.-luokkalaiset ovat haastavin kohderyhmä tavoittaa ja osallistaa Kulttuuripolkuun. Yläkouluissa vaikuttavat aineenopettajat, joiden voi olla vaikeampaa löytää sopivaa aikaa Kulttuuripolun sisällöille, sillä omista opetuksen kulun suunnitelmista halutaan pitää kiinni. Kysymys kuuluukin, miten sisällöt saisi sidottua yläkoulunkin puolella vahvemmin opetussuunnitelmaan ja oppimistavoitteisiin, jolloin opettajat voisivat rohkeammin käyttää omaa opetusaikaansa Kulttuuripolun sisältöjen kokemiseen. Ehkä tähän on ratkaisuna uudistuvan opetussuunnitelman oppiainerajat ylittävä ilmiöpohjainen ja joustava oppimistapa, kunhan se saadaan yläkouluissakin käyttöön.

Ilmiöpohjainen ja joustava oppimistapa näkyy mielestäni jo Kulttuuripolussa, mutta koulumaailmassa opetellaan vasta pois perinteikkäistä oppimistavoista ja -menetelmistä. Ilmiöpohjainen oppimistapa vaatii sekä oppilaalta että opettajalta muutosta työskentelytavoissa ja siksi sen käyttöönotto ottaa aikansa. Osalle opettajista on varmasti luontevaa opettaa joustavasti enemmän elävien suunnitelmien mukaan, mutta toisille voi olla haaste, että esimerkiksi aikatauluista poiketaan. Ihannetilanne olisi mielestäni, että koulussa voitaisiin opettaa aikatauluun sitoutumatta ja ryhmän valmiuksia lukien. Olisi mahtavaa, että opettaja voisi poiketa ennakkosuunnitelmista vaikka huomattessaan ryhmän olevan liian vilkas keskittymistä vaativiin tehtäviin. Tällöin välissä voisi tapahtua jotain muuta vauhdikkaampaa, energiat purkavaa oppimista, jonka jälkeen oppilaat pystyisivät taas tekemään keskittymistä vaativia tehtäviä. Tästä toimivana esimerkkinä Jopo-luokka, eli joustavan opetuksen luokka, jossa opitaan peruskoulun opetussuunnitelman vaatimat asiasisällöt, mutta vapaammin ja joustavammin menetelmin. Jopo-koulunkäyntiä on Hämeenlinnassa tarjolla Kaurialan koulussa, yhdelle 9.-luokkalaisten ryhmälle.

Kasvattajien tulisi muistaa, että ei ole ainoita oikeita tapoja oppia ja opettaa, vaan on monenlaisia oppijoita ja opettajia. Tämän vuoksi olisin hyvä, että opetuksessa käytettäisiin mahdollisimman monipuolisesti eri oppimismenetelmiä ja kaikkia aisteja. Kulttuuripolku tukee mielestäni tätä ajattelua monipuolisilla sisällöillään ja tavoilla tehdä, nähdä ja kokea.

Kulttuuripolun sisällöistä voi sanoa, että erityisen suosittuina pidetään koulujen ja päiväkotien luokse tulevia työpajoja, esityksiä, konsertteja ja projekteja. Sisällöt, jotka tekevät osallistumisesta vaivatonta, tekevät siitä mieluisan arjen kiireiden keskellä. Kestosuosikeiksi voisi sanoa teemat teatteri- ja draamakasvatus, mediakasvatus, ympäristö- ja luontokasvatuksen sekä käsillä tekemisen sisällöt, jotka on helppo linkittää opetukseen ja kasvatukseen. Sisällöt, joissa on osallistava ote, ovat suosittuja. Voisi miettiä, ovatko sisällöt, jotka eivät ole saaneet niin suurta kannatusta, tarpeeksi osallistavia vai voisiko niissä huomioida vielä enemmän pedagogiikan ja lapsilähtöisen työskentelytavan. Väitän, että sisällöt, joissa on tarkkaan harkittu taide- tai kulttuurikasvatuksen tavoitteiden toteutumista, roolia ja työskentelytapojen mahdollisuuksia ja merkityksiä, ovat myönteisesti koettuja ja kysytyjä jatkossakin.

Pohdin opinnäytetyötä tehdessä omaa ohjaustoiminnan ammattitaitoa suhteessa taide- ja kulttuurikasvatukseen ja Kulttuuripolkuun. Monta kertaa tuli mieleen, että nämä ovat juuri niitä asioita, ajatuksia ja piirteitä, joista voisi sanoa oman ammatillisen identiteetin ja arvojen muodostuvan. Ohjaustoiminnan osaaminen antaa paljon valmiuksia kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämistyöhön ja itse suunnitelmien käytännön toteutuksiin. Tämä on juuri sitä ohjaustoiminnassa saatua ydinosaamista. Olen myös sitä mieltä, että Kulttuuripolun rikkaus on se, että toimijoita, käyttäjiä ja toteuttajia on monelta eri alalta. Tällöin pääsee oikeuksiinsa ajatus monialaisuudesta ja eri alojen toimijoiden eri vahvuudet tulevat hyödynnetyksi niille tarkoitetuissa ympäristöissään, jolloin myös Kulttuuripolun käyttäjä saa parhaan mahdollisen kokemuksen tai elämyksen.

6.2 Opinnäytetyön tekijän arviointi

Opinnäytetyöprosessini on ollut opettavainen kokemus. Olen sen tekemisessä pyrkinyt suunnitelmalliseen ja johdonmukaiseen työhön. Koen, että olen onnistunut erityisesti kyselytutkimuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Tutkimustulosten analysointi luotettavasti oli minulle haaste, mutta uskon, että onnistuin lopulta pohdinnan, perusteluun ja esimerkein tekemään oikeita johtopäätöksiä tutkimustuloksista peilaten niitä teoriaan ja edellisvuoden aineistoon. Opinnäytetyöni kautta olen saanut tutkimuskysymyksilleni vastauksia ja Kulttuuripolulle merkityksiä, vaikka ne eivät yksiselitteisiä olekaan.

Opinnäytetyöni on tutkimuksena sukellus Kulttuuripolun merkitykseen ja arvoon Hämeenlinnan päiväkodeille ja kouluille, käyttäjille, eli henkilöstölle, oppilaille ja lapsille. Koen, että opinnäytetyöni antaa tärkeää informaatiota työelämäyhteydelle Kulttuuripolun kehittämistyön jatkamiseen ja tietoa mitä sen pitäisi sisältää, jotta palvelu olisi käyttäjälleen mieluinen.

Opinnäytetyössäni kannustajana ja suurena tukena olivat työelämäyhteyden Annastiina sekä ohjaava opettajani Raija. Vertaistukea opinnäytetyön tekemiselle olen saanut opponentiltani Maijalta. Kiitokset heille!

Tärkeimpänä tekijänä opinnäytetyöni toteutumisessa olivat tietenkin kyselyyni vastaajat, jotka mahdollistivat tutkimuksen toteutumisen. Kiitos!

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. 2007. Juva: PS-kustannus.

ARX. 2016. Hämeenlinnan kaupunki. Palvelut. Nuoriso- ja lastenkulttuuripalvelut. Viitattu 13.2.2016.

<http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Nuoriso-ja-lastenkulttuuripalvelut/ARX/>

Clarkeburn, H. & Mustajoki, A. 2007. Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino.

Ehdotus lastenkulttuuripoliittiseksi ohjelmaksi. Opetus- ja kulttuuriministeriö. 14.2.2014. Viitattu 18.4.2016.

<http://minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr6.pdf?lang=fi>

Hakkola, K., Laitinen, S. & Ovaska-Airasmaa, M. 1991. Lasten taidekasvatus. Hämeenlinna: Karisto Oy:n kirjapaino.

Heikkilä, M. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 15.3.2016.

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>

Hietanen, R. N.d. Hyvä tulevaisuus lapsille ja nuorille – Hämeenlinnan perusopetuksen laatukriteerit. Viitattu 15.3.2016.

<http://www.hameenlinna.fi/pages/112105/Hyv%C3%A4%20tulevaisuus%20lapsille,%20perusopetuksen%20laatukriteerit%202013,%20pitk%C3%A4%20esite.pdf>

Hämeenlinnan seudun Kulttuuripolku. N.d. Lastenkulttuurikeskusten verkosto. Viitattu 16.2.2016.

<http://www.taikalamppu.fi/index.php/fi/kulttuuripolut/kanta-haame/haameenlinna>

Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2013. N.d. Viitattu 15.3.2016.

http://www.hameenlinna.fi/pages/410707/Varhaiskasvatussuunnitelma_2013.pdf

Kalhama, P. & Vartiainen P. 2006. Kulttuurista kasvua, Näkökulmia kulttuurikasvatukseen. Humanistinen ammattikorkeakoulu – HUMAK. Helsinki.

Koulut ja opetus. 2015. Hämeenlinnan kaupunki. Viitattu 26.2.2016.

<http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Koulut-ja-opetus/>

Kulttuuripolku. 2016. Hämeenlinnan kaupunki. Palvelut. Nuoriso- ja lastenkulttuuripalvelut. Viitattu 13.2.2016.

<http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Nuoriso-ja-lastenkulttuuripalvelut/ARX/Kulttuuripolku/>

Papinaho, A. & Fagerström, A.-M. n.d. Kulttuuripolku 2015–2016. Hämeenlinnan kaupunki. Nuoriso- ja lastenkulttuuripalvelut. Viitattu 16.2.2016.

http://hameenlinna.fi/pages/544804/Kulttuuripolku_taulukko_2015_2016.pdf

Papinaho, A. & Fagerström, A.-M. n.d. Kulttuuripolku 2014–2015. Viitattu 16.2.2016.

Lanula. 2011. Kuntakohtainen opetussuunnitelma. Hämeenlinnan opetuspalvelut. Viitattu 15.3.2016.

<http://www.hameenlinna.fi/pages/112105/Perusopetuksen%20ops.PDF>

Lanula. 2016. Hämeenlinnan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma 1.8.2016. Viitattu 15.3.2016.

<http://www.hameenlinna.fi/pages/112105/ops2016.pdf>

Lastenkulttuuri. Lastenkulttuuritieto. N.d. Viitattu 1.4.2016.

Lastenkulttuuripoliittisen ohjelmaehdotuksen (2014–2018) toteuttamisen suuntaviivat. Opetus- ja kulttuuriministeriö OKM. 20.11.2014. Viitattu 1.4.2016.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Kulttuuri/lastenkulttuuri/liitteet/Suuntaviivat_Lastenkulttuuri.pdf

Lehtonen, M. 2004. Merkitysten maailma. Tampere: Tammer-paino Oy. T

Nuoriso- ja lastenkulttuuripalvelut. 2016. Hämeenlinnan kaupunki.

Palvelut. Viitattu 13.2.2016. <http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Nuoriso-ja-lastenkulttuuripalvelut/>

Opetushallitus. Säädökset ja ohjeet. Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet. Perusopetus. N.d. Viitattu 16.3.2016.

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/perusopetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2004. Opetushallitus.

http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf

Päivähoito. 2016. Hämeenlinnan kaupunki. Viitattu 26.2.2016.

<http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Perheiden-palvelut/paivahoito/>

Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A.-L. 2009. Helsinki: Vastapaino Oy.

Satakieli pedagogiikkaa Hämeenlinnassa. N.d. Viitattu 15.3.2016.
<http://www.hameenlinna.fi/pages/410707/teesit%20satakieli.pdf>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Tammi.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Tammi.

YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista. 20.11.1989. Unicef. Viitattu 3.4.2016. https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf



	1 PERUSTASO "kuuluu ihan kaikille"	2 TAVOITETASO "heavyjuusereille"
3-vuotiaat	<p>MUSIIKKI: HYPPIVÄT SADEPISARAT (kesto 30min) Sibelius- aiheinen sävellystyöpaja, jonka ohjaajana on Henna Leisiö Kulttuuriosuuskunta Uulusta. Säveltäminen ei ole vain aikuisten ja asiaa opiskelleiden oikeus! Itse Sibeliuskin aloitti uransa lapsena Sadepisaroi- teoksellaan, johon tässä työpajassa tutustutaankin käyttämällä hyväksi rytmikkaa ja tansanialaisia ilimba-soittimia. Lisäksi 3-vuotiaat pääsevät kokeilemaan Uulun hyppysävellystekniikkaa ja luomaan oman teoksensa, jonka aihepiiri valitaan Sibeliuksen paljon käyttämien luontoaiheiden pohjalta. Työpajat toteutetaan syyskauden aikana kaikissa päiväkodeissa alkaen jo viikolla 38. Ryhmäkoko ei ole rajattu. Päiväkodin KULTTUURIVASTAAVA on yhteyshenkilönä, ja hän kuittaa oman päiväkodin osalta työpajan ajankohdan hyväksytyksi. Oman päiväkodin työpajan ajankohta löytyy tämän linkin kautta: https://www.webropolsurveys.com/S/C57207899753E387.par</p> <p>Yksityisiin päiväkoteihin ollaan yhteydessä sähköpostitse.</p> <p><i>Työpajat tuottaa Kulttuuriosuuskunta Uulu ja Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX yhteistyössä.</i></p>	<p>MUSIIKKI: SAMMALSÄVEL –TAIDEARKKU Säveltäjä Jean Sibeliuksen musiikkiin pohjautuen on syntynyt taidearkku, josta löytyy CD-levyjä, metronomi, nuotteja, keijukannel, ukkosrumpu, kellopeli, luontokuvia ja nuottipaperia lasten omalle musiikkimatkalle. Sibelius-teemainen taidearkku kiertää alueen päiväkodeissa, ja se tukee lapsilähtöistä, toiminnallista ja tutkivaa Satakieli-pedagogiikkaa. Arkun laina-aika on kaksi viikkoa. Varauksen omalle ryhmällesi pääset tekemään tämän linkin kautta: tämän linkin kautta: https://www.webropolsurveys.com/S/2618FCF40233D151.par</p> <p><i>Arkun tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX.</i></p>
4-vuotiaat	<p>KUVATAIDE: TAIDEMUSEON VIRIKEPAKETIT Hämeenlinnan Taidemuseon lainattavat taide- ja virikekokonaisuudet ovat taidekokonaisuuksia, joilla halutaan antaa iloa, elämyksiä ja taidekokemuksen mahdollisuus heille, jotka eivät pääse näyttelyihin. Teokset ovat pieniä ja kevyitä. Ne voi ottaa syliin, vuoteelle ja käteen katsottavaksi. Taide- ja virikekokonaisuuksia on myös päiväkoteja ja kouluja varten.</p> <p>Päiväkodeille, kerhoille ja kouluille > Lainaus ja kuljetus> Lainattavien taide- ja virikekokonaisuuksien esite - Lataa PDF ></p> <p>Lainaus on maksutonta Kanta-Hämeen alueella, ja teokset noudetaan taidemuseolta. Varaukset: Näyttelymestari Marja Eloranta, (03) 621 4223 e-mail: marja.eloranta@hameenlinna.fi Hämeenlinnan Taidemuseo, Viipurintie 2, 13200 Hämeenlinna</p>	<p>KUVATAIDE: VIERAILU GALLERIA ARXIN NÄYTTELYSSÄ Galleria ARXin näyttelyt ovat lasten ja nuorten toteuttamia tai heille tuotettuja näyttelyitä. Syyskauden näyttelyt ovat:</p> <p>Taina Maria Savimäki: Tuulipuu, askelia satumetsässä 25.9. saakka. Kettuki: Kuka painoi nappia Herra Holbein? 13.10. - 13.11. Näätsä – tän vois tehdä toisinkin! 24.11. – 29.1.2016 Opastusvaraukset: arxgalleria@hameenlinna.fi</p> <p>Osoite: Keinusaarentie 1, Hml</p> <p>TUULIPUU-TYÖPAJAT Taidekasvattaja Rina Dhakal ohjaa neljävuotiaille työpajan Galleria ARXissa (os. Keinusaarentie 1) aiheena askeleet satumetsässä. Työpajassa tutustutaan näyttelyyn ja työskennellään kuvataiteen menetelmin yhdessä nähdyin ja koetun pohjalta. Työpajan kesto on 60 min, ja yhteen työpajaan mahtuu 15 lasta. Varaa ryhmällesi työpaja tämän linkin kautta. https://www.webropolsurveys.com/S/D90CFFAB5798E546.par</p>

	<p>YHTEISÖLLINEN YMPÄRISTÖTAIDEPROJEKTI Lähiluonto tarjoaa oivia elämyksiä ja kiinnostavia löytöjä. Nelivuotiaiden kanssa tehdään luontoretki, ja yhdessä valittu merkittävä paikka lähiluonnossa on yhteisen ympäristötaideprojektin lähtökohta. Ryhmä toteuttaa yhteisen teoksen luonnonmateriaaleista. Paikalle sattumoisin osuvat voivat jatkaa teosta oman näkemyksensä mukaan. On mukavaa piipahtaa katsomassa, miten 4-vuotiaiden aloittama teos muuttaa muotoaan. Lapset voivat seurata teoksen kehittymistä esim. valokuvaten, ja kuvasarjaa voidaan koota päiväkodin seinälle yhteistä prosessin tutkimista varten.</p>	<p>Myös muihin näyttelyihin tulee olemaan tarjolla työpajoja. Näistä tiedotetaan myöhemmin.</p>
<p>5-vuotiaat</p>	<p>SANATAIDE JA DRAAMA: SEN PITUIINEN SE (kesto 60 min) Satutyöpajassa opitaan ryhmätöiden voima sadun kertomisessa. Työpajan tarkoituksena on tukea ja rohkaista kertomaan omia satuja, ja antaa tilaa hurjimmillekin mielikuvituksen käännteille: sekä lapset että päiväkodin aikuiset näkevät työpajassa, millaisin keinoin, välinein ja toiminnallisien menetelmin satu syntyy. Työpajassa satutaikurin taikatempot eivät meinaa onnistua, ja satu uhkaa jäädä kertomatta, sillä avustajakin on kadonnut jonnekkin. Onneksi paikalla on paljon lapsia, joiden mielikuvitus on täynnä taikaa. Satumaton avulla lennetään yhteiseen satumaailmaan ja poimitaan taikurin hatusta yllättävät käännteet yhteiseen satuun. Jokainen osallistuja pääsee halutessaan ääneen ja saa myös keksiä oman satuhahmons. Työpajaan sisältyy myös satuaiheinen tehtävämateriaali, jonka avulla satujen käsittelyä voi myöhemmin jatkaa ryhmän kanssa. Työpajat toteutetaan loppuvuoden 2015 aikana. Varauksista tiedotetaan myöhemmin.</p> <p><i>Pajat tuottaa Sanataideyhdistys Ystäjät yhteistyössä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kanssa.</i></p>	<p>SANATAIDE JA DRAAMA: OLIPA KERRAN - FESTIVAALI Viskareiden omaa tapahtumaa vietetään luonnonläheisellä teemalla. Loppusyksyn 2015 aikana päiväkotien 5-vuotiaat pääsevät tekemään omia esityksiään taidekasvattaja Taina Maria Savimäen kanssa. Mukana olevat ryhmät harjoittelevat ja esittävät oman esityksensä Olipa kerran festivaalilla viikolla 11 keväällä 2016. Mukaan mahtuu rajoitettu määrä ryhmiä.</p> <p>Ilmoittautumiset ja tiedustelut: ann-marie.fagerstrom@hameenlinna.fi puh. 03 6213451, 040 5303110</p> <p><i>Festivaalin tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX yhteistyössä Hämeenlinnan päivähoiton kanssa.</i></p>
<p>6-vuotiaat</p>	<p>POIKKITAITEISUUS: OMA KUVA -TYÖPAJA, NÄYTTELY JA AVAJAISET Kulttuuripolku kutsuu kaikki kuusivuotiaat työstämään omakuvia ja toteuttamaan näistä omista teoksista päiväkotiin näyttely. Työskentely tapahtuu vaiheittain, ja päättyy näyttelyn avajaisiin, johon kutsutaan lasten vanhemmat. Avajaisiin on kiva myös suunnitella oheisohjelmaa – mitä lapset voisivat esittää? Lapset saavat oman taidetyöskentelyn lisäksi oppia näyttelyn järjestämisen perusteita.</p> <p>Ohjeita työskentelyn tueksi löytyy tämän linkin kautta: Oma kuva -työpaja → Ohjeet löytyvät myös ARXin nettisivuilta kohdasta Ohjeet ja menetelmät.</p>	<p>POIKKITAITEISUUS: KEHOKO -ESITYKSET (30-40 min) Kehoko on moniaistinen taideteos kehon toiminnoista. Se yhdistää nukkekateatteriesityksen, taidenäyttelyn ja leikin rakenteita. Kehoko koostuu interaktiivisista, kehontoimintoja kuvaavista, eivät niitä realistisesti esittäivistä, veistoksista. Veistokset sisältävät lapset mukaan osallistavia, kehoon ja aisteihin liittyviä hauskoja, älyllisiä ja toiminnallisia tehtäviä.</p> <p>Kehoko esittelee kehon "nolot" toiminnot ja kauniit organiset muodot. Lasten kehoon ja aivojen kehitys on vilkasta. Oma keho ja sen kaikki osat löytyvät. Lasten tulisi saada malli, että kehoon ja kehitykseen liittyvistä asioista voi keskustella ja että niille on sallitut, tavalliset nimet. Toteutus on keväällä viikolla 16. Ilmoittautumiset ovat myöhemmin.</p> <p><i>Kehoko-esitykset tuotetaan yhteistyössä AEIOU:n ja Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kanssa.</i></p> <p>SANATAIDE: ESKAREIDEN SADUTUSTYÖPAJA (45 min. tai sopimuksen mukaan) Kerro satu tai tarina. Kirjaan sen juuri niin kuin sen minulle kerrot. Lopuksi luen tarinasi ja voit muuttaa tai korjata sitä mikäli haluat. Pajassa kokeillaan sadutuksen eri muotoja. Pajoja on rajoitettu määrä, nopeat nappaavat! Sadutuspaajaan voi osallistua pääkirjastossa.</p> <p>Lisätiedot ja varaukset: Sini Kiuas, sini.kiuas(at)hameenlinna.fi</p>
<p>Päiväkodit</p>	<p>MEDIA-AAMUT 3-6-VUOTIAILLE KIRJASTOISSA Media-aamuissa katsellaan elokuvia, keskustellaan ja tehdään nähtyyn filmiin pohjautuvia tehtäviä. Media-aamuja järjestetään Hämeenlinnan pääkirjastossa sekä Hauhon ja Lammin kirjastoissa. Lisätietoa: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/paivakodit https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/lapset-ja-nuoret Varaa kirjastovierailu aika: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p> <p>LAPSEN OIKEUKSIEN PÄIVÄN TAPAHTUMAT 20.11.2015 Päiväkotiryhmät koristelevat oman lähialueensa puita lapsen oikeuksien teemalla jouluisin maustein. Koristeiden valmistelua ja paikallisia tapahtumakuvia kootaan yhteiselle instagram-sivustolle. Tavoitteena on tehdä yhteinen seudullinen tapahtuma yhdessä Hattulan, Janakkalan ja Hämeenlinnan kanssa. Hämeenlinnan torilla koristellaan kaupungin iso torikuusi. Ohjelma tarkentuu myöhemmin.</p>	

	<p>GALLERIA ARXIN NÄYTTELYT Näyttelyt ovat lasten ja nuorten toteuttamia tai heille tuotettuja näyttelyitä. Syyskauden näyttelyt ovat: Taina Maria Savimäki: Tuulipuuh, askelia satumetsässä 25.9. saakka. Kettuki: Kuka painoi nappia Herra Holbein? 13.10. - 13.11. Näätä – tän vois tehdä toisinkin! 24.11. – 29.1.2016 Vierailu Galleria ARXissa on maksutonta, (os. Keinusaarentie 1, Hml). Opastustiedustelut: arx@hameenlinna.fi</p> <p>TAIDEARKUT Rakentelu, Valo ja Rudolf Koivu -teemaiset taidearkut kiertävät alueen päiväkodeissa. Taidearkut tukevat lapsilähtöistä, toiminnallista ja tutkivaa Satakieli-pedagogiikkaa. Arkun laina-aika on kaksi viikkoa. Varauksen omalle ryhmällesi pääset tekemään seuraavien linkkien kautta: Rakenteluarkku: https://www.webropolsurveys.com/S/1759A195D4611124.par Valoarkku: https://www.webropolsurveys.com/S/96B7E1C8D3D2CEB6.par Rudolf Koivu -arkku: https://www.webropolsurveys.com/S/2C61AEF3B7CCCA0B.par Arkut tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX.</p>	
<p>1.luokka</p>	<p>KIRJASTO: Luokka tutustuu lähikirjastoon tai kirjasto-autoon. Varaa vierailuaika: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1 Kirjastovierailun yhteydessä jokainen 1.luokka saa oman Re-Tee -menetelmäpaketin, joka sisältää materiaalin kouluilla opettajan johdolla työstettävän työpajan tekemiseen.</p> <p>KÄDENTAILOT: RE-TEE – MENETELMÄPAKETTI Tämän vuoden menetelmäpaketissa tutustutaan kirjaston poistokirjoihin ja kädentaitoihin. Paketit kannustavat luovaan oppimiseen ja niiden sisältöä voi soveltaa eri oppiaineisiin kuten äidinkielen, ympäristö- ja luonnontietoon, kuvataiteeseen tai kädentaitoihin. Re-tee –menetelmäpaketin materiaalit noudetaan pääsääntöisesti omalta lähikirjastolta tai kaukaisimmat koulut, joilla ei ole lähikirjastoa, saavat pakettinsa kirjastoauton mukana.</p> <p>Re-Tee –menetelmäpaketin materiaalit (poistokirjat) ovat noudettavissa kirjastoista/kirjastoautoista syysloman jälkeen viikolla 43. Menetelmä tulee suoraan sähköpostilla opettajille tai se on ladattavissa ARXin nettisivuilta.</p> <p><i>Sisällön tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX yhteistyössä Hämeenlinnan kirjaston kanssa</i></p>	<p>TEATTERI- TAILOKUVAVIERAILU: KEHOKO –ESITYKSET Kehoko on moniaistinen taideteos kehon toiminnosta. Se yhdistää nukketeatteriesityksen, taidenäyttelyn ja leikin rakenteita. Kehoko koostuu interaktiivisista, kehontoimintoja kuvaavista, eivät niitä realistisesti esittävästä, veistoksista. Veistokset sisältävät, lapset mukaan osallistavia, kehoon ja aisteihin liittyviä hauskoja, älyllisiä ja toiminnallisia tehtäviä. Lasten kehon ja aivojen kehitys on viikasta. Oma keho ja sen kaikki osat löytyvät. Lasten tulisi saada malli, että kehoon ja kehitykseen liittyvistä asioista voi keskustella ja että niille on sallitun tavalliset nimet. Esitykset kestävät noin 30-40 minuuttia. Toteutus on keväällä viikolla 16-17. Ilmoittautumiset ovat keväällä 2016 ja niistä infotaan kevään uutiskirjeessä. Esityksiä on rajoitettu määrä.</p> <p><i>Kehoko-esitykset tuotetaan yhteistyössä AEIOU:n ja Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kanssa.</i></p> <p>MEDIAKASVATUS JA KUVATAIDE: MINIMEDIAA – MEDIAKASVATUS ALKUOPETUKSEEN KUVATAITEEN NÄKÖKULMASTA Kuvataiteen näkökulma on yksi tapa lähestyä mediaa. Tässä menetelmäoppaassa käsitellään kuvataide laajasti mainosvalokuvan, elektronisten pelien hahmojen ja visuaalisen ilmeen ja sarjakuvan kautta aina klassiseen taiteeseen asti. Kuva ei sulje muita medioita ulkopuolelleen, radio-ohjelmatkin synnyttävät vähintään mielikuvia. Kuvaa ymmärtämällä ja ilmaisutaitoja kehittämällä pääsee jo pitkälle mediaviidakossa. Tiivistetysti menetelmää kuvaa kehoitus: Leiki kuvilla, liitä niihin tarinoita ja leiki edelleen.</p> <p>Menetelmäopas: http://taikalamppu.fi/images/taikalamppu/menetelmaoppaat/minimediaopas_uusin_web.pdf</p>
<p>2.luokka</p>	<p>TAIDE- JA YMPÄRISTÖKASVATUS: LÄHILUONTO -TYÖPAJAT Työpajassa tutustutaan koulun lähiympäristöön havainnoiden sekä inspiroidutaan vaihtuvista vuodenaajoista. Pajassa vahvistetaan omaa luovuutta, hyödynnetään erilaisia materiaaleja sekä harjoitellaan yhdessä oppimista. Tablettia käytetään osana työpajaa. Yhden työpajan kesto on 2 x 45 min. Työpajat toteutetaan seudullisesti Hämeenlinnan, Hattulan ja Janakkalan kaikilla 2.-luokilla. Syksyllä 2015 pajoja on tarjolla Hämeenlinnassa rajoitetusti, mutta kevään aikana tarjotaan sama sisältö kaikille muille 2-luokille. Pajat ohjaa ARXin taidekasvattaja Jenni Perntu. Ilmoittautumisen yhteydessä varataan suoraan myös pajapäivä, laitathan ajan itsellesi muistiin. Mikäli paja-aika ei käy tai sitä pitäisi muuttaa, ilmoitathan siitä ilmoittautumisen yhteydessä. Syksyllä mukaan pääsevät seuraavat luokat alla olevan taulukon mukaisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ HYK 2A 28.10. klo 9-10.30 ▪ HYK 2B 28.10. klo 11.00-12.30 ▪ Eteläisten koulu 2lk 29.10. klo 9-10.30 ▪ Iittalan yhtenäiskoulu 2A 4.11. klo 9-10.30 ▪ Iittalan yhtenäiskoulu 2B 4.11. klo 11.15-12.45 ▪ Hauhon yhtenäiskoulu 2 lk 5.11. klo 9-10.30 ▪ Tuuloksen koulu 2lk 5.11. 12.00-13.30 ▪ Rengon koulu 2A 11.11. klo 9-10.30 ▪ Rengon koulu 1-2B 11.11. klo 11.15-12.45 ▪ Myllymäen koulu 2A 12.11. klo 9-10.30 ▪ Myllymäen koulu 1-2B 12.11. klo 11.15-12.45 ▪ Jukolan koulu 2A 18.11. klo 9-10.30 ▪ Jukolan koulu 2B 18.11. klo 11.15-12.45 	<p>TAIDE- JA YMPÄRISTÖKASVATUS: VEDEN MATKASSA -MATERIAALIPAKETTI Operaation Sammaleinen on tuottanut Veden matkassa – retkipäivien pohjalta materiaaliopetuspakettin taide- ja ympäristökasvatuksesta. Materiaaliopetuspakettin kautta voi tutustua omaan lähiluontoon oppiainerajoja ylittäen. Materiaaliopetuspaketti: http://www.vanajavesi.fi/onnimoni/wp-content/uploads/2014/02/VedenMatkassa_opetuspaketti2014.pdf Operaatio Sammaleisen materiaaliopetuspakettin käyttö opetuksessa <i>Materiaalin tuottaa Ohjelmajärjestö Ruutikellari, Vanajavesikeskus sekä ARX</i></p> <p>TAIDE- JA YMPÄRISTÖKASVATUS: YMPÄRISTÖ HALTUUN -MENETELMÄOPAS Ympäristö mielletään usein ihmisten ulkopuoliseksi fyysiseksi maailmaksi, johon kuuluu luonto ja rakennettu ympäristö. Majakka-pajoissa yhteisenä ympäristönämme ovat myös ihmiset, joiden kanssa olemme vuorovaikutuksessa, sekä jokaiselle henkilökohtaiset mielikuvitusmaailma ja tunneympäristö. Tämän oppaan harjoituksissa tutkitaan luovan toiminnan kautta omaa itseä, yhteisöä ja ympäristöä, joista elinympäristömme kokonaisuudessaan muodostuu. Osallisuuden tunne omassa ympäristössä voi syntyä yhtä lailla kokemuksen, tiedon tai tunteen kuin ympäristön fyysisen muokkaamisen kautta. Yhteys ympäröiviin ihmisiin ja tilaan vahvistuu positiivisista vuorovaikutuskokemuksista. Osallistumisen kautta opitaan elämään yhdessä ja kunnioittamaan yhteistä elinympäristöämme.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Miemalan koulu 2lk 19.11. klo 9-10.30 ▪ Konnarin koulu 2A 25.11. klo 9-10.30 ▪ Konnarin koulu 2B 25.11. klo 11.15-12.45 ▪ Konnarin koulu 2C 26.11. klo 9-10.30 ▪ Alvettulan koulu 2.12. klo 9-10.30 ▪ Ortelan koulu 3.12. klo 9-10.30 <p>Vahvista varauksesi tämän linkin kautta: https://www.webpolsurveys.com/S/72D5E012373C3890.par</p> <p><i>Työpajat tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX ja työpajat toteutetaan omalla koululla.</i></p>	<p>Menetelmäopas: http://taikalamppu.fi/images/taikalamppu/menetelmaoppaat/menetelmaoppaat_tammikuu2012/ymparistohaltuun-opas1.pdf</p>
<p>1.-2.LUOKAN TAVOITETASON YHTEISET SISÄLLÖT:</p> <p>TANSSI- JA DRAAMAESITYS: MARIEL – KERTOMUS TYTÖSTÄ, JOKA YMMÄRSI VEDEN KIELTÄ <i>Mariel asuu Veden maassa, jota salaperäinen Luonnotar hallitsee taikavoimillaan. Vesi virtaa, kalat puhelevat ja elämä soljuu eteenpäin. Eräänä päivänä paikalle pöristelee uusi ja särmikäs leikkikaveri, Kärpänen. Mutta kuinka käy, sopeutuuko Kärpänen Veden Maahan? Löytääkö hän paikkansa? Miten käy Marielin ja Veden maan?</i> Mariel - kertomus tytöstä, joka ymmärsi veden kieltä on lapsille ja koko perheelle suunnattu nykytanssiteos, jossa käsitellään luonnon ja ihmisen suhdetta sekä erilaisuuden sietämistä. Teoksen ensi-ilta oli 2.10.2014 Lumosalissa, Vantaalla, jonka jälkeen Marielia on esitetty Porvoon Tehdassalissa ja Hurraa! – teatterifestivaaleilla 2015. Teos on Taikalampun vuoden ITU 2014. ITU on Helsingin Annantalon, Vantaan kaupungin Taidetalo Pessin sekä Hämeenlinnan Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin yhteinen projekti, joka tukee uusien lastenesitysten syntyä.</p> <p>Koreografia: Heidi Masalin Tanssi: Jonna Eiskonen, Tanja Illukka, Virva Talonen Pukusuunnittelu: Marja Uusitalo Äänisuunnittelu: Markus Heino Valosuunnittelu: Hanna Käyhkö Tuotanto: Katve [blind spot] Teosta ovat tukeneet: Suomen Kulttuurirahasto, Taiteen Edistämiskeskus, ITU Ikäsuositus: 3+ Kesto: noin 45 min</p> <p>Esitysaika: Hämeenlinnan kaupungin teatterin lavalla 24.11. klo 10.00 ja 13.00 Varaa paikkasi täältä: https://www.webpolsurveys.com/S/592629D0548ECA78.par Huom: Esitys on luokalle ilmainen, paikkoja rajoitetusti!</p> <p>KUVATAIDE JA VIERAILU: GALLERIA ARX: Luokka tutustuu Galleria ARXin näyttelyyn itsenäisesti tai opastetusti. Galleria ARXin näyttelyt ovat lasten ja nuorten toteuttamia tai heille tuotettuja näyttelyitä.</p> <p>Syyskauden 2015 näyttelyt ovat: Taina Maria Savimäki: Tuulipuu, askelia satumetsässä 25.9. saakka. Kettuki: Kuka painoi nappia Herra Holbein? 13.10. - 13.11. Näätsä – tän vois tehdä toisinkin! 24.11. – 29.1.2016</p> <p>Galleria ARX on avoinna ti-pe klo 9-16 tai sopimuksen mukaan, Tiedustelut: Riikka-Leena Puistola, riikka-leena.puistola@hameenlinna.fi. Opastustiedustelut: arxgalleria@hameenlinna.fi</p> <p>Osoite: Keinusaarentie 1, Hml <i>Galleria ARXin toiminnan tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX</i></p>	
<p>KUVATAIDE: TAIDEMUSEON VIRIKEAINEISTOT Lainattavilla taidekokonaisuuksilla halutaan antaa iloa, elämyksiä ja taidekokemuksen mahdollisuus myös näyttelyiden ulkopuolella. Teokset ovat pieniä ja kevyitä. Ne voi ottaa syliin tai käteen katsottavaksi. Hämeenlinnan Taidemuseon aineistoista on varattavissa kokonaisuuudet: LÖYTÖJÄ VANAJAVEDEN RANNOILTA, PALAPELI I ja II, VAPAA TARINA, IHMISEN OSA Aineistot ovat kouluille ilmaisia. Aineistot varattavissa ja noudettavissa Hämeenlinnan Taidemuseosta: Näyttelymestari Leena Niemi (03) 621 2881 e-mail: leena.niemi(at)hameenlinna.fi. Lisätietoa: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Taidemuseo/Julkinen/Lainattavat-taide-ja-virikekokonaisuudet/ <i>Aineistot tuottaa Hämeenlinnan Taidemuseo (rajoitettu määrä)</i></p>	

<p>3.luokka</p>	<p>MUSIIKKI JA PROJEKTIOPPIMINEN: SUURI KUOROPROJEKTI Kaikki kolmannet luokat harjoitetaan kuorolauluihin omalla koululla. Koko ikäluokka kootaan keväällä yhteen ja konsertissa orkesterin kanssa esiintyy koko lähes 700:n oppilaan yleisö. Tässä draamallisessa konsertissa kolmasluokkalaiset ovat pääosassa nauttien konsertista ja päästessään esiintymään toisilleen. Tästä toista kertaa keväällä 2016 järjestettävästä konsertista on tarkoitus tehdä vuosittainen perinne. Kuoroprojektin aiheena on vuonna 2016 Hämeenlinnan juhlavuoden mukaan <i>Luonto ja vesi</i>.</p> <p>Kouluihin otetaan asian tiimoilta yhteyttä syksyn aikana.</p> <p><i>Työpajat ja konsertin tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX yhteistyökumppaneiden kanssa</i></p>	<p>SOSIAALISET TAIDOT JA DRAAMA: SYNKEÄN LOUHOXEN SEIKKAILU –TYÖPAJAT ARX-TALOSSA Draamallisessa ja vuorovaikutteisessa seikkailussa ratkotaan ryhmän ongelmia ja harjoitellaan sosiaalisia ja tunnetaitoja. Seikkailua johdattelevat Hämeenlinnan psykososiaalisen tuen työntekijät.</p> <p>Syksyn synkeät seikkailaan viikolla 40 Keinusalissa. Syksyn pajoihin päässeille ryhmille ilmoitetaan pian ja keväällä 2016, viikolla 15 järjestetään seuraavat Synkeän louhoksen seikkailu –työpajat, joiden esi-ilmoittautumisesta ilmoitetaan kevään uutiskirjeessä.</p> <p>SOSIAALISET TAIDOT JA DRAAMA: SYNKEÄN LOUHOXEN PELILAATIKKO KOULULLE Suuresta suosiosta johtuen kaikki halukkaat luokat eivät valitettavasti pääse mukaan ARXissa toteutettaviin draamapajoihin. Tästä johtuen on kehitetty Synkeän louhoksen peli, jota opettaja voi pelata luokkansa kanssa ja näin käsitellä samoja teemoja. Pelin laina-aika on kalenterikuukausi, ja peli kulkee sisäisen postin kautta. Oman pelikuukauden jälkeen se palautetaan ARXiin. Huomioithan palautuksessa sisäisen postin vaatimat kulkupäivät.</p> <p>Mikäli olet kiinnostunut kokeilemaan pelilaatikkoa oman ryhmäsi/koulusi kanssa, varaa laatikko oheisen linkin kautta. https://www.webpolsurveys.com/S/E25863AF7D3C0ED6.par</p>
		<p>MUSIIKKI JA KULTTUURIPERINTÖ: KANSANMUSIIKKIA KOULUIHIN – MENETELMÄOPAS Menetelmäoppaan tarkoituksena on inspiroida opettajia ja lasten ja nuorten parissa työskenteleviä ohjaajia käyttämään kansanmusiikkiohjelmistoa osana opetusta. Oppaan julkaisijat haluavat tuoda koulumaailmaan sopivia kansanmusiikkisovituksia helposti saataville. Menetelmäoppaan kappaleet on muistiinmerkitty Etelä-Pohjanmaan alueelta, mutta samantyyppisiä lauluja on laulettu ympäri Suomea.</p> <p>HUOM: Opas varattavissa myös ARXista, sisältää CD:n. Ota yhteyttä: annastiina.papinaho@hameenlinna.fi</p> <p>Menetelmäopas: http://taikalamppu.fi/images/taikalamppu/menetelmaoppaat/2015/kansanmusiikin%20menetelmaopas%20web.pdf</p>
<p>4. luokka</p>	<p>KULTTUURIPERINTÖ JA HISTORIA: LINNANNIEMEN MOBIILISUUNNISTUS: Huhtikuussa 2016 Linnanniemen museot tarjoavat Hämeenlinnan nelosluokille rastiradan, jossa opitaan erilaisten tehtävien kautta mielenkiintoisia seikkoja Linnanniemen alueesta. Mobiililaitteen avulla ryhmät suunnistavat Hämeen linnan, Vankilamuseon ja Museo Militarian pihapiirissä ja tutustuvat siihen, miten Vanajaveden rannan ympäristö, ulkonäkö ja käyttötarkoitukset ovat muuttuneet viimeisten vuosisatojen aikana.</p> <p>Hämeen linnassa tutustutaan linnan puolustusvarustukseen eli muureihin, tykkitorniin, vallihautaan ja bastionijärjestelmään. Vankilamuseon ympäristössä puolestaan perehdytään siihen, minkälaista elämää vankilan murit ovat sulkeneet sisäänsä. Museo Militarian pihalla nähdään, miten Hämeenlinnan vanhan kaupungin alue on muokkautunut armeijan kasarmirakennuksiksi ja minkälaista kalustoa museon kokoelmiin nykyään kuuluu.</p> <p>Kouluihin otetaan yhteyttä kevään 2016 aikana kuljetuksista ja aikataulutuksista.</p> <p><i>Työpajat tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX yhteistyössä Linnanniemen museoiden kanssa</i></p> <p>KIRJASTO: Opetellaan syksyllä käyttämään kirjastoa ja lainataan lukemaan innostavia kirjoja omasta lähikirjastosta tai kirjastoautosta. Varaa vierailuaika: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p>	<p>ARKKITEHTUURI- ja YMPÄRISTÖKASVATUS: SEUDULLINEN MAJAN RAKENNUSKILPAILU Keväällä 2016 starttaaseudullinen majanrakennuskilpailu, jossa suunnitellaan ja rakennetaan oma maja. Maja voi olla ihan oikea maja tai pienoismalli. Majan rakennusprojektin kautta tutustutaan mittasuhteisiin, lähiympäristöön, jokamiehenoikeuksiin, arkkitehtuuriin ja kestävään kehitykseen. Majat dokumentoidaan mobiililaitteella. Majan rakennuksen ja kilpailun tarkemmat ohjeet ilmestyvät kevään 2016 uutiskirjeessä.</p> <p>KULTTUURIPERINTÖ ja HISTORIA: MATKALLA AJASSA –MENETELMÄOPAS Historiaan voi saada eloa historiaa ja kulttuuriympäristöä elävöittämällä ja samalla voi myös edistää menneen ajan ymmärtämistä. Eikä vain menneiden tapahtumien ymmärtämistä vaan myös sitä, miten historia on muovannut meitä. Tämä menetelmäopas esittelee aikamatkan yhtenä keinona historian elävöittämiseen. Aikamatkoja voi tehdä eri aikoihin ja eri paikkoihin, ja osallistujat voivat olla eri-ikäisiä. Museossa käynti voi tuntua siltä kuin astuisi toiseen maailmaan. Maailmaan, joka eroaa monissa tapauksissa omasta maailmasta. Miten voi ymmärtää, miltä keskiajan ihmisestä tuntui? Miten voi tajuta, kuinka raskasta voin kirnuaminen saattoi olla maalaistalon emännälle 1800-luvulla? Tai miten hitaasti kirjoittaminen edistyy, kun välineinä on teräskynä ja muste? Etenkin sähkön, tietokoneiden ja jääkaappien aikakaudella kasvaneiden nuokkaväen lasten voi olla vaikea ymmärtää monien museoiden kuvaamaa yhteiskuntaa.</p> <p>Menetelmäopas: http://taikalamppu.fi/images/taikalamppu/menetelmaoppaat/menetelmaoppaat_tammikuu2012/bark_menetelmaopas.pdf</p>

<p>5.luokka</p>	<p>MEDIAKASVATUS: MEDIAKASVATUSTYÖPAJAT Vitosten mediakasvatuspajoissa pohdiskellaan mediaympäristöömme liittyviä tärkeitä kysymyksiä. Pajoissa päästään älylaitteilla metsästettävien rastien kautta sulautettuun oppimisympäristöön. Ympäristössä esiintyviä kysymyksiä pohditaan pienryhmissä ja aiheista keskustellaan Arxin mediakoordinaattorin johdolla. Pajoissa käytetään koulujen tabletteja ja halutessaan oppilailla on mahdollisuus käyttää myös omia älylaitteitaan. Laitteisiin pyydetään asentamaan ilmainen Zappar –sovellus jo ennen pajan alkua. Sovellus löytyy App Storesta ja Google Playstä. Pajan kesto on 2 x 45min. Pajoja toteutetaan syksyn 2015 ja kevään 2016 aikana. Työpajoihin linkittyy myös Askemat -vanhempainilta, jossa käydään läpi vitosten pajan aiheita.</p> <p>Pajojen aikataulujen osalta kouluihin otetaan yhteyttä tarkemmin yhteyttä syys- ja kevätlukukaudella.</p> <p><i>Työpajat tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX ja työpajat toteutetaan omalla koululla.</i></p>	<p>VIERAILU JA HISTORIA: HÄMEEN LINNA Vierailu itsenäisesti Hämeen keskiaikaisessa linnassa. Viidesluokkalaiset pääsevät Hämeen linnaan ilmaiseksi. Linnassa tarjolla myös: Kirjurin työpaja Työpajassa tutustutaan kirjoittamisen historiaan ja muinaisiin kirjoitusvälineisiin. Oppilaat valmistavat itse oman paperisen kirjakäärön, johon he saavat kirjoittaa musteella ja sulkakynällä. Lisäksi kirjakääröön painetaan linnan kirjurin virallinen sinetti, jos aikaa jää. Työpajan kesto noin 45 minuuttia. Työpajaan mahtuu kerralla yksi luokka eli noin 25 oppilasta. Työpaja on maksullinen, ryhmältä yhteensä 25€.</p> <p>Työpajavaraukset ja lisätiedustelut sähköpostitse osoitteeseen jyrki.nissi@nba.fi.</p> <p>MEDIAKASVATUS JA KUVATAIDE: PIENI OPAS SARJAKUVIEN PIIRTÄMISEEN Kiinnostus sarjakuvaa kohtaan on kasvanut viime vuosina runsaasti. Sarjakuvien lukeminen ja piirtäminen on lasten ja nuorten keskuudessa suosittua kuin koskaan aikaisemmin mangabuumin ansiosta. Oppaan avulla lapset ja nuoret pystyvät myös itse kertaamaan saamia oppeja tai aloittamaan piirtämisharrastuksen ihan alusta. Pieni opas sarjakuvien piirtämiseen -julkaisussa perehdytään lyhyesti ja helposti sarjakuvantekemisen perusasioihin aina ideoinnista sarjakuvan suunnitteluun, luonnosteluun, piirtämiseen ja värittämisen perustekniikoihin. Menetelmäopas: http://taikalamppu.fi/images/taikalamppu/menetelmaoppaat/menetelmaoppaat_tammikuu2012/piirtamisopas20s1.pdf</p>
<p>6.luokka</p>	<p>TAPAHTUMA JA TAPAKASVATUS: 6.-LUOKKIEN ITSENÄISYSPÄIVÄN JUHLA Kaikki Hämeenlinnan kutoset pääsevät perinteisesti aivan omaan itsenäisyyspäivän juhlaan Verkatehtaalle. Juhlissa tutustutaan tapakulttuuriin, osallistutaan ohjelmaan ja päästään tapaamaan muita kaupungin kutosluokkalaisia. Juhla järjestetään Verkatehtaalla perjantaina 4.12.2015.</p> <p>Lisätietoa juhlasta syksyn uutiskirjeissä. Opettajille tulee infokirje syksyn aikana.</p> <p><i>Juhlan tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX muiden yhteistyökumppaneiden kanssa</i></p>	<p>MEDIAKASVATUS: YLEN UUTISLUOKKA Yle Uutisluokan tavoitteena on parantaa nuorten medialukutaitoa ja lisätä kiinnostusta yhteiskuntaa ja ajankohtaisia asioita kohtaan. Nuoret tekevät uutisia omista aiheistaan. Uutisluokka tarjoaa opettajille kattavan materiaalipaketin mediakasvatustunneille. Tutustu esimerkiksi hauskoihin sarjakuviin, joiden avulla opit uutisen kirjoittamisen ja kuinka syntyy hyvä haastattelu. Uutisluokassa voivat olla mukana 6.-9.-luokkien oppilaat. Uutisluokka huipentuu keväisin Uutisluokan päivään, jolloin nuoret ja nuorten uutiset näkyvät ja kuuluvat Ylen kanavilla ja verkossa. Lisää infoa uutisluokasta ja ilmoittautumisohteet: http://yle.fi/uutiset/mika_on_yle_uutisluokka/8049668</p>
		<p>MEDIAKASVATUS: PAIKALLISMEDIAAN TUTUSTUMINEN: Kiinnostaako toimittajan työ? Miten jutut valmistuvat ja millainen on juttukeikka? Ota yhteyttä Ylen toimitukseen ja varaa toimittaja luokalle tai sovi muuten tapaaminen. Kysy myös uutisluokasta lisää. Yle Uutisluokka on Yleisradion mediakasvatushanke, jossa nuoret ryhtyvät toimittajiksi. Ylen journalistit toimivat uutiskummeina ja auttavat oppilaita toimitustyössä. Uutisia julkaistaan Ylen ja koulujen verkkosivuilla. Uutisluokka huipentuu vuosittain huhtikuussa järjestettävään Uutisluokan päivään, jolloin nuoret pääsevät vielä laajemmin ääneen Ylen kanavilla ja verkossa.</p> <p>Tiedustelut: Yle Hämeen toimitus Maarit Piri-Lahti 03-5446980 tai Laura Hossi 03-5446060.</p>

	<p>4.-6.-LUOKAN TAVOITETASON YHTEISET SISÄLLÖT:</p> <p>TANSSI- JA LIIKEKIELI: HIPHOP WORKSHOP Hip Hop- tanssi sopii kaikenikäisille ja se on erinomainen tapa ilmaista itseään luovasti. Työpajassa käydään osallistujien tasosta riippuen eri tanssin aspekteja läpi. Ensikertalaisille käydään läpi Hip Hop -tanssin perusteita koreografian avulla. Tunneilla virtaa positiivinen tekemisen ja oppimisen halun energia!</p> <p>HUOM: Työpaja toteutetaan omalla koululla, liikuntasalissa tai muussa isossa tilassa. Mikäli mahdollista tilassa voisi olla peilejä työskentelyn avuksi. Varattavana on alakouluille 3 pajapäivää ja yläkouluille 4 pajapäivää. Jokaisena päivänä pidetään 3 työpajaa ja kaikki samalla koululla, sopikaa koululla kuka varaa 3 pajaa samalle koululle ja infotkaa varauslomakkeessa yhteyshenkilö. Huomioithan tämän varatessasi pajaa. Työpajan kesto 75 min.</p> <p>Paja-ajat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pajat 1-3: ti 29.9. klo 9-10.15, klo 10.30-11.45 ja klo 12.30-13.45 ▪ Pajat 4-6 : ke 30.9. klo 9-10.15, klo 10.30-11.45 ja klo 12.30-13.45 ▪ Pajat 7-9: to 1.10. klo 9-10.15, klo 10.30-11.45 ja klo 12.30-13.45 <p>Varaa työpaja tästä: https://www.webpolsurveys.com/S/9658AD9A47345D49.par</p> <p><i>Työpajat tuottaa Oskar Sara-aho Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kanssa</i></p>	
<p>7.luokka</p>	<p>VIERAILU JA VISUAALISET TAITEET TAIDEMUSEOKÄYNTI Taidemuseokäynti itsenäisesti Hämeenlinnan taidemuseossa. Taidemuseokäynti on ilmainen, mutta aikataulusta on sovittava etukäteen taidemuseon kanssa. Samalla voi kysyä opastusta näyttelyihin. Ilmaisia opastuksia vain mahdollisuuksien mukaan. Syyskuudella taidemuseo keskittyy media- ja videotaitteeseen. Tarjolla on kaksi mielenkiintoista mediataidenäyttelyä: 26.9.2015-31.1.2016 Eija-Liisa Ahtila</p> <p>29.10.2015-6.3.2016 Mika Taanila - Ars Fennica 2015 –voittaja</p> <p>Lisää tietoa näyttelyistä: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Taidemuseo/Nayttelyt/</p> <p>Lisätietoa: http://www.hameenlinna.fi/taidemuseo/</p> <p>HUOM: Hauhon ja Iittalan yhtenäiskoulun ja Hakkalan koulun 7.luokkalaisille ryhmille kuljetukset kustannetaan ARXin kautta, muut koulut kulkevat omatoimisesti taidemuseolle. Rehtorit saavat ohjeet kuljetuksista.</p>	<p>KIRJASTO Opetellaan käyttämään verkkokirjastoa lähikirjastossa, pääkirjastossa tai kirjastonhoitajan johdolla koulussa ja/tai osallistutaan kirjavinkkaustuokioon. Varaa vierailuaika: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p> <p>MEDIAKASVATUS: "MUSTA ON SIISTII KUN LUUT MURSKAANTUU" – MENETELMÄOPAS MEDIAVÄKIVALLASTA YLÄKOULUUN Tässä oppaassa perehdytään mediaväkivaltaan ja se on suunnattu yläkoulun oppilaiden kanssa työskenteleville opettajille ja muille ohjaajille. Oppaassa kerrottujen harjoitteiden avulla voi rakentaa yhden tai useamman oppitunnin, joilla käsitellään väkivaltaa mediassa.</p> <p>Menetelmäopas: http://taikalamppu.fi/images/taikalamppu/menetelmaoppaat/mediavakivalta_netiversio.pdf</p>
<p>8.luokka</p>	<p>MEDIAKASVATUS: MINÄMINÄ –TYÖPAJA Osallistavassa mediakasvatustyöpajassa käsitellään medianäin ja todellisen minän eroja ja yhteneväisyyksiä. Työpajassa pohditaan omaa some-käyttäytymistä ja kuvallista ajattelua. Aiheen pohjalta työstetään kollaasi valokuvaa hyödyntäen. Työpajan kesto noin 2 x 45minuuttia. Työpaja sopii erinomaisesti mille tahansa oppitunnille.</p> <p>Työpajat toteutetaan seudullisesti kaikilla Hämeenlinnan, Hattulan ja Janakkalan 8.luokilla. Syksyllä 2015 mukaan pääsee osa Hämeenlinnan 8.-luokista ja loput pajoista toteutetaan keväällä 2016. Työpajan ohjaa ARXin mediapainotteinen taidekasvattaja.</p> <p>HUOM: Alla olevat päivät on alustavasti varattu kyseiselle koululle. Esimerkkiajat ovat klo 10-12 ja 12-14, kouluilla on kuitenkin omat oppituntiajat. Aikoja ja oppitunnin alkamisajankohtaa voidaan päivien sisällä muuttaa. Mikäli joku ei sovi tai tunnit alkavat eri aikaan kuin taulukossa, ilmoita lisätieto kohdassa tai ota suoraan yhteyttä: annastiina.papinaho@hameenlinna.fi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hauhon yhtenäiskoulu 8A 23.9. klo 10-12 ▪ Hauhon yhtenäiskoulu 8B 23.9. klo 12-14 ▪ HYK 8A 25.9. klo 10-12 ▪ HYK 8B 25.9. klo 12-14 ▪ HYK 8C 7.10. klo 10-12 ▪ HYK 8D 7.10. klo 12-14 ▪ Iittalan yhtenäiskoulu 8A 28.10. 10-11.40 ▪ Iittalan yhtenäiskoulu 8B 28.10. 12.25-14.10 ▪ HYK 8F 2.11. klo 10-12 ▪ HYK 7-8E 2.11. klo 12-14 ▪ Hakkalan koulu 8A 4.11. klo 10-12 ▪ Hakkalan koulu 8B 4.11. klo 12-14 ▪ Hakkalan koulu 8C 5.11. klo 10-12 ▪ Hakkalan koulu 8D 5.11. klo 12-14 ▪ Hakkalan koulu 8E 25.11. klo 10-12 ▪ Hakkalan koulu 7-9 F&G 25.11. klo 12-14 	<p>KIRJASTO: Osallistutaan kirjavinkkaustuokioon lähikirjastossa. Luokka voi etukäteen valita vinkit kirjaston kirjatarjottimelta. Varaa vierailuaika: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p> <p>MEDIAKASVATUS: "MUSTA ON SIISTII KUN LUUT MURSKAANTUU" – MENETELMÄOPAS MEDIAVÄKIVALLASTA YLÄKOULUUN Tässä oppaassa perehdytään mediaväkivaltaan ja se on suunnattu yläkoulun oppilaiden kanssa työskenteleville opettajille ja muille ohjaajille. Oppaassa kerrottujen harjoitteiden avulla voi rakentaa yhden tai useamman oppitunnin, joilla käsitellään väkivaltaa mediassa.</p> <p>Menetelmäopas: http://taikalamppu.fi/images/taikalamppu/menetelmaoppaat/mediavakivalta_netiversio.pdf</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaurialan koulu 8A 26.11. klo 10-12 ▪ Kaurialan koulu 8B 26.11. klo 12-14 ▪ Kaurialan koulu 8C 16.12. klo 10-12 ▪ Kaurialan koulu 8D 16.12. klo 12-14 <p>Vahvista oman koulusi aika täältä: https://www.webropolsurveys.com/S/EF370567A380F161.par</p> <p><i>Työpajan tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX</i></p>	
<p>9.luokka</p>	<p>VIERAILU JA KULTTUURIPERINNE: LINNANNIEMEN ALUE</p> <p>Vierailu Hämeen linnan näyttelyissä tai Museo Militariassa (1.9.2015 – kesä 2016 Vankilamuseo on suljettu remontin ajaksi). Ota yhteyttä kohteisiin etukäteen ja varaa tutustumisaika. Mahdollisuus tutustua koko Linnanniemen alueeseen kerralla, silloin varattava käyntiin melkein koko päivä. Museokäynnit ovat 9-kortilla ilmaiset.</p> <p>HUOM: Hauhon ja Iittalan yhtenäiskoulun ja Hakkalan koulun 9.luokkalaisille ryhmille kuljetukset kustannetaan ARXin kautta, muut koulut kulkevat omatoimisesti Linnanniemen alueelle. Rehtorit saavat tietoa kuljetuksista.</p> <p>Lisätietoa: Hämeen linna: http://www.nba.fi/fi/museot/hameenlinna Museo Militaria: http://www.museomilitaria.fi/</p> <p>KIRJASTO: Haetaan tietoa koulutehtävää, harrastusta tai muuta omaa aihetta varten lähikirjastossa tai pääkirjastossa. Varaa vierailuaika: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p>	<p>9-KORTTI: Kulttuuri- ja vapaa-ajan monipuolisia palveluita ilmaiseksi tai alennetulla hinnalla. Kortti on suunnattu pääasiassa vapaa-ajan käyttöön, mutta sitä voi hyödyntää myös opetuksessa! Lisätietoja 9-kortista alla olevan linkin kautta: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Nuoriso-ja-lastenkulttuuripalvelut/ARX/9-kortti/</p>
	<p><u>7.-9.-LUOKAN TAVOITETASON YHTEISET SISÄLLÖT:</u></p> <p><u>TANSSI- JA LIIKEKIELI:</u> HIPHOP WORKSHOP</p> <p>Hip Hop- tanssi sopii kaikenikäisille ja se on erinomainen tapa ilmaista itseään luovasti. Työpajassa käydään osallistujien tasosta riippuen eri tanssin aspekteja läpi. Ensikertalaisille käydään läpi Hip Hop -tanssin perusteita koreografian avulla. Tunneilla virtaa positiivinen tekemisen ja oppimisen halun energia!</p> <p>HUOM: Työpaja toteutetaan omalla koululla, liikuntasalissa tai muussa isossa tilassa. Mikäli mahdollista tilassa voisi olla peilejä työskentelyn avuksi. Varattavana on alakouluille 3 pajapäivää ja yläkouluille 4 pajapäivää. Jokaisena päivänä pidetään 3 työpajaa ja kaikki samalla koululla, sopikaa koululla kuka varaa 3 pajaa samalle koululle ja infotkaa varauslomakkeessa yhteyshenkilö. Huomioithan tämän varatessasi pajaa. Työpajan kesto 75 min.</p> <p>Paja-ajat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pajat 10-12: ti 20.10. klo 9-10.15, klo 10.30-11.45 ja klo 12.30-13.45 ▪ Pajat 13-15: ke 21.10. klo 9-10.15, klo 10.30-11.45 ja klo 12.30-13.45 ▪ Pajat 16-18: to 22.10. klo 9-10.15, klo 10.30-11.45 ja klo 12.30-13.45 ▪ Pajat 19-21: ti 27.10. klo 9-10.15, klo 10.30-11.45 ja klo 12.30-13.45 <p>Varaa työpaja tästä: https://www.webropolsurveys.com/S/1A89D6B38451D4FA.par <i>Työpajat tuottaa Oskar Sara-aho Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kanssa</i></p>	
	<p><u>MEDIAKASVATUS:</u> <u>YLEN UUTISLUOKKA</u></p> <p>Yle Uutisluokan tavoitteena on parantaa nuorten medialukutaitoa ja lisätä kiinnostusta yhteiskuntaa ja ajankohtaisia asioita kohtaan. Nuoret tekevät uutisia omista aiheistaan.</p> <p>Uutisluokka tarjoaa opettajille kattavan materiaalipaketin mediakasvatustunneille. Tutustu esimerkiksi hauskoihin sarjakuviin, joiden avulla opit uutisen kirjoittamisen ja kuinka syntyy hyvä haastattelu. Uutisluokassa voivat olla mukana 6.-9.-luokkien oppilaat. Uutisluokka huipentuu keväisin Uutisluokan päivään, jolloin nuoret ja nuorten uutiset näkyvät ja kuuluvat Ylen kanavilla ja verkossa.</p> <p>Lisää infoa uutisluokasta ja ilmoittautumisohjeet: http://yle.fi/uutiset/mika_on_yle_uutisluokka/8049668</p> <p><u>MEDIAKASVATUS:</u> <u>PAIKALLISMEDIAAN TUTUSTUMINEN:</u></p> <p>Kiinnostaako toimittajan työ? Miten jutut valmistuvat ja millainen on juttukeikka? Ota yhteyttä Ylen toimitukseen ja varaa toimittaja luokallesi tai sovi muuten tapaaminen. Kysy myös uutisluokasta lisää. Yle Uutisluokka on Yleisradion mediakasvatushanke, jossa nuoret ryhtyvät toimittajiksi.</p> <p>Ylen journalistit toimivat uutiskummeina ja auttavat oppilaita toimitustyössä.</p> <p>Uutisia julkaistaan Ylen ja koulujen verkkosivuilla. Uutisluokka huipentuu vuosittain huhtikuussa järjestettävään Uutisluokan päivään, jolloin nuoret pääsevät vielä laajemmin ääneen Ylen kanavilla ja verkossa.</p> <p>Tiedustelut: Yle Hämeen toimitus Maarit Piri-Lahti 03-5446980 tai Laura Hossi 03-5446060.</p>	

KONSERTTI:

SIBELIUS CELEBRATIONSIN KONSERTIT

Sibelius Celebrationsin konsertteihin parvipaikkoja 7.-9.-luokkalaisille. Konsertit ovat ryhmille ilmaiset. Liput tulee varata ja lunastaa 2viikkoa ennen konserttia (poikkeuksena 16.9. konsertti, viikkoa ennen). Varaus ja lunastus Verkatehtaan lipunmyynnin kautta. Ilmoita varatessasi Kulttuuripolku2015-2016. Lippuja on varattu maksimissaan 100kpl/konsertti.

Syksyn 2015 konsertit:

- **Ke 16.9.2015 klo 19 Sibeliuksen syksy: Sinfonia Lahti (Vanaja-sali, Verkatehdas)**
Ohjelma:
Sibelius: In memoriam
Sibelius: Alkusoitto E-duuri
Sibelius: Belsazarin pidot -sarja
- väliaika -
Sibelius: Historiallisia kuvia 1
Sibelius: Historiallisia kuvia 2
Lisätietoa konsertista: <http://sib.fi/sinfonia-lahti/>

- **Ke 14.10.2015 klo 19 Sinfonia Lahti: Matkalla Keski-Eurooppaan (Vanaja-sali, Verkatehdas)**
Ohjelma:
Sibelius: Satu
J. Kuusisto: Viulukonsertto
- väliaika -
Sibelius: Sinfonia nro 3
Lisätietoa konsertista: <http://sib.fi/sinfonia-lahti-matkalla-keski-eurooppaan/>

- **Ke 11.11.2015 klo 19 Sinfonia Lahti (Vanaja-sali, Verkatehdas)**
Ohjelma:
Brahms: Traaginen alkusoitto
Mozart: Pianokonsertto nro 27 (KV 595)
- väliaika -
H. Ahmas: Sinfonia nro 3 (kantaesitys)
Lisätietoa konsertista: <http://sib.fi/sinfonia-lahti-marraskuu-2015/>

Lisätietoja konserteista: www.sib.fi

Lippujen varaus ja lunastus:

Verkatehtaan lipunmyynti
Paasikiventie 2, 13200 Hämeenlinna
Puh. 0600 16060 (0,76 €/min + pvm)
lipunmyynti@vercatehdas.fi

TEATTERI JA VIERAILU:

Vierailu teatteriesityksessä, esimerkiksi ARX-stagen esitys keväällä 2016. (rajoitettu määrä)

Lisätietoa arx.hameenlinna.fi / erno.liukkonen@hameenlinna.fi

ERITYISRYHMIEN TYÖPAJAT TAVOITETASOLLE (kaikki luokat):

Kuvan sävelet -maalaustyöpaja erityisluokille (ala- ja yläkoulut: nivelluokat, valmistavat luokat, kehitysvammaiset ryhmät tms.)

Kunkin erityisluokan kanssa järjestetään kaksi tapaamista, toinen taidemuseolla, toinen koululla.

Aiheena on väljästi Sibeliuksen musiikki ja sitä inspiroinut maisema.

Taidemuseolla tutustutaan museon kokoelmanäyttelyyn, ja maalausten pohjalta toteutetaan oma teos pastelliliidulla maalaamalla. Teosten aiheena on Sibeliuksen lapsuuden ajan maisema.

Toisella tapaamiskerralla koululla maalataan akryylinväreillä. Sibeliuksen musiikin (taustalla) ja maisemakuvien inspiroimina maalaamme abstraktin värimaalauksen.

Pajoja tarjolla 5 kpl (kaksi kohtaamista, toinen taidemuseolla ja toinen koululla) Työpaja on ilmainen koululle, kuljetukset taidemuseolle tulee kustantaa itse.

Työpaja-ajat:

- Pajat 1: ke 16.9. klo 11-13 Taidemuseolla ja ke 30.9. klo 9-11 omalla koululla
- Paja 2: ke 16.9. klo 13.30-15.30 Taidemuseolla ja pe 2.10. klo 9-11 omalla koululla
- Paja 3: pe 18.9. klo 12-14 Taidemuseolla ja ke 7.10. klo 9-11 omalla koululla
- Paja 4: ke 23.9. klo 11-13 Taidemuseolla ja to 8.10. klo 9-11 omalla koululla
- Paja 5: to 24.9. klo 11-13 Taidemuseolla ja pe 9.10. klo 9-11 omalla koululla

Varaa työpaja tästä: <https://www.webpolsurveys.com/S/15A1DE0C1FA3387D.par>

Työpajan tuottaa Kettuki ry, yhteistyössä Hämeenlinnan taidemuseon ja Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kanssa. Työpajat ohjaa Katri Stenberg.

<p>Kaikki luokat yhteiset sisällöt</p>	<p>KONSERTTI JOKA KOULUUN –KIERTUE KJK –kiertue Hämeenlinnassa viikoilla 45-47. Aikataulutukset tulevat rehtoreille ja kulttuuriyhdyshenkilöille syyskuun aikana. Tänä vuonna tiedossa monipuolista kulttuurikasvatusta musiikin muodossa:</p> <p>-viikolla 45 Faso Kan esittää Länsi-Afrikan rikkaasta musiikkiperinteestä ponnistavaa melodista ja vauhdikasta musiikkia, joka ei jätä yhtäkään yleisöä kylmäksi. Lavalla yhtye antaa soiton, tanssin ja laulun ilon näkyä. Esitys käsittelee monikulttuurisuutta musiikin, laulun ja tanssin keinoin. (http://www.konserttikeskus.fi/faso-kan/)</p> <p>- viikolla 46-47 Wimme Saaren ja Tapani Rinteen duo tuo saamelaisen joikuperinteen nykyaikaan. Ikaikainen joiku ja modernit äänimaailmat kohtaavat luoden ajassa kiinni olevaa musiikkia. Konsertti sisältää traditionaalisia joikuja (esim. eläimet, paikat, ihmiset), täysin akustisia duo- ja soolokappaleita sekä elektroniikalla sävytettyjä äänimaisemia. Konsertissa kerrotaan myös, mistä joikaamisesta on kysymys, sen historiasta ja nykytilasta. (http://www.konserttikeskus.fi/ohjelmat/#/saari-rinne/)</p> <p>-viikolla 47 lopulla JEAN SIBELIUS 150 VUOTTA Ainolasta kohti ääretöntä Neljännen polven muusikko, maailman arvostetuimpiin bassokitaristeihin lukeutuva Lauri Porra on Jean Sibeliuksen tyttärentyttären poika, jonka uusi koulukonserttiohjelma osoittaa, että isoisoisan musiikkia voidaan tulkita myös moderneilla instrumenteilla.</p>	<p>VUOROVAIKUTUS, TANSSI JA DRAAMA: TANSSIVAT KORTIT –PELI Tanssipelissä kaikki voittavat, sillä pelatessa syntyy yksi yhteinen tanssikokemus. Pelissä ei kukaan putoa, jokaista tarvitaan. Tanssivia kortteja voi käyttää aina uudelleen, ja niiden avulla syntyvä taideteos on joka kerta erilainen. Tanssivat kortit sopivat opetusvälineeksi mm. taidekasvatukseen ja tanssin alan opetukseen, koulujen liikuntatunneille tai lasten keskenään pelattavaksi. Tanssivien korttien harjoitukset lisäävät luovan ilmaisen ja ajattelun käyttöä, yhdistävät ja innostavat liikkumaan sekä tutustuttavat improvisoituun tanssiin ja koreografian luomisprosessiin.</p> <p><i>Tanssivat kortit –peliä on rajoitettu määrä. Varausaika koululle on 1 kuukausi. Peli tilataan ARXin kautta ja se tulee omalle koululle.</i></p> <p>Tilauslomake ja tilausohjeet: https://www.webropolsurveys.com/S/A879168883AD8572.par</p> <p>MENETELMÄOPPAAT OPETUKSEN TUEKSI: Kaikki menetelmät löytyvät osoitteesta www.lastenkulttuuri.fi</p> <p>ELOKUVAKASVATUS: KOULUJEN ELOKUVAVIIKKO (Hämeenlinnan pilottiluokat ilmoittautuneet keväällä 2015): http://www elokuvaviikko.fi/ KOULUKINO: http://www.koulukino.fi/index.php?id=4 ELOKUVAPOLKU: http://elokuvapolku.kavi.fi/</p> <p>SANATAIDE JA KIRJALLISUUS: LUKUKESKUS: http://www.lukukeskus.fi/</p> <p>VIERAILUT:</p> <p>VIERAILE HÄMEENLINNAN TEATTERILLA Tiedustelut: ejja.saarivirta@hmlteatteri.fi</p> <p>MUSEOKÄYNTI JA MUU VIERAILUKOHDE (paikallisia kohteita lueteltu alla) Varaukset ja tiedustelut suoraan tutustuttavasta kohteesta.</p> <p>Hämeenlinnan taidemuseo: http://www.hameenlinna.fi/taidemuseo/</p> <p>Naivistit litalassa: http://www.naivistitiitalassa.fi/pages/Etusivu/5600</p> <p>Hämeen linna: http://www.kansallismuseo.fi/fi/hameen-linna</p> <p>litalan lasimäki: http://iitalanlasimaki.fi/?sivu=35661</p> <p>Museo Militaria: http://www.museomilitaria.fi/</p> <p>Palanderintalo: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Palanderin-talo/</p> <p>Sibeliuksen syntymäkoti: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Sibeliuksen-syntymakoti/</p> <p>Säästöpankkimuseo: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Saastopankkimuseo/</p>
--	---	--

KULTTUURIPOLKU |

Varhaiskasvatus: Ann-Marie Fagerström | 040 5303 110 |

ann-marie.fagerstrom@hameenlinna.fi |

Kulttuuripolun kokonaiskoordinaointi & koulut: Annastiina Papinaho | 040 8696 473 |

annastiina.papinaho@hameenlinna.fi |



	1 PERUSTASO "kuuluu ihan kaikille"	2 EDISTYNYT TASO "niille, jotka haluavat vähän enemmän"	3 TAVOITETASO "heavuserelle"
3-vuotiaat	<p>TANSSI: TYÖPAJAT</p> <p>Tanssija Kati Kotilainen vieraillee päiväkodeissa ohjaamassa tanssityöpajoja Jean Sibeliuksen musiikin teemojen pohjalta 3-vuotiaille. Työskentely tukee lasten omaa ilmaisua, ja yhden työpajan kesto on 45 min. Tapaamiset sovitaan päiväkotikohtaisesti ja mukaan toivotaan myös perhepäivähoidon lapsia. Pajat toteutetaan syys- ja kevätkauden aikana.</p> <p>Päiväkoteihin ollaan yhteydessä.</p> <p><i>Pajat tuottaa Tanssin Tehdas ry yhteistyössä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin kanssa.</i></p>	<p>VISUAALISET TAITEET: TAIDEARKUT</p> <p>Rakentelu- ja valoteemaiset taidearkut kiertävät alueen päiväkodeissa. Taidearkut tukevat lapsilähtöistä, toiminnallista ja tutkivaa Satakieli-pedagogiikkaa. Arkun laina-aika on kaksi viikkoa.</p> <p>Varauksen omalle ryhmällesi pääset tekemään seuraavien linkkien kautta.</p> <p>rakenteluarkku: https://www.webpolsurveys.com/S/98325D5B46D1AA48.par</p> <p>valoarkku: https://www.webpolsurveys.com/S/7D8A1ECE8A70E5D7.par</p> <p><i>Arkut tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX.</i></p>	<p>ELÄMYKSELLISYYS: MINI-MUU-ELÄMYSTILA</p> <p>Lapsiryhmä vieraillee Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin Mini-Muu-elämystilassa, joka lavastetaan eri teemojin. Syksyn teemoja ovat viidakkoo 20.9. -24.10. ja kissa 17.11. -31.1. Ryhmä työskentelee omien aikuistensa kanssa, ja käytössä on myös viereinen Mini-Ateljee-tila, josta löytyy mm. piirtämiseen tarvittava välineistö. Mini-Muu on avoinna ti klo 12-17, ke klo 12-20, to ja pe klo 9-17.</p> <p>Ryhmä vieraillee omatoimisesti Mini-Muussa sen aukioloaikoina, ei ennakoilmoittautumista.</p> <p><i>Elämystilän sisällöt tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX.</i></p>
5-vuotiaat	<p>DRAAMA: MAUKKA JA VÄYKKÄ SEKÄ TAIVAANSININEN TALO -DRAAMATYÖPAJAT</p> <p>Syksyn 2014 aikana teatterinuket Maukka-kissa ja Väykkä-koira tulevat tapaamaan päiväkoteihin kaikkia 5-vuotiaita lapsia taidekasvattaja Taina Maria Savimäen kanssa. Draamallinen työpaja kestää n. 45 minuuttia ja ryhmän koko on 8-16 lasta. Tilaksi riittää ryhmän oma tila. Työpajat ovat 10.9. -28.11. välisenä aikana keskiviikkoisin, torstaisin ja perjantaisin. Tapaamiset sovitaan päiväkotikohtaisesti.</p> <p>Päiväkoteihin ollaan yhteydessä.</p> <p><i>Pajat tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX.</i></p>	<p>TAPAHTUMA: OLIPA KERRAN LAULU! - FESTIVAALI</p> <p>Viskareiden omaa tapahtumaa vietetään lauluteemalla. Kevään 2015 aikana päiväkotien 5-vuotiaat pääsevät tekemään omia laulujaan. Mukana olevat ryhmät harjoittelevat ja esittävät yhden laulun yhteisessä konsertissa, joka järjestetään toukokuussa 2015. Ilmoittautumiset ja tiedustelut: tainamaria.savimaki@hameenlinna.fi p. 040 8696319</p> <p>Ilmoittaudu pikaisesti, koska mukaan pääsee rajallinen määrä ryhmiä.</p> <p><i>Festivaalin tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX.</i></p>	<p>TEATTERI: DRAAMATYÖPAJAT</p> <p>Jose ja Aurinkoinen -satuopperan hengessä rakentuvat moniulotteiset työpajat, joissa yhdistellään erilaisia teemoja, musiikkia ja teatteria. Työpajat toteuttavat näyttelijä Henna-Maija Alitalo ja muusikko/näyttelijä Tuula Penttilä. Työpajan kesto on 45 min ja ryhmäkoko on max 15 lasta. Työpajoja on rajoitettu määrä.</p> <p>Varaa työpaja linkin kautta. https://www.webpolsurveys.com/S/6BCE092EAD5CCC55.par</p> <p><i>Työpajat tuottaa Hämeenlinnan Teatteri.</i></p>
Päiväkodit	<p>LAPSEN OIKEUKSIEN PÄIVÄN TEMPAAUS KAIKILLE VARHAISKASVATUSKESKUKSILLE JA PERHEILLE TO-LA 20. -22.11.2014</p> <p>Lapsen oikeuksien päivää vietetään kaikissa päiväkodeissa tanssin "babydisco" -teemalla ja joulukoristeita tehden. Keskustan lapset käyvät ripustamassa koristeensa Hämeenlinnan torin isoon joulukuuseen perjantaina osana koko kaupungin yhteistä joulun avajaistapahtumaa. Iittalan, Rengon, Hauhon, Tuuloksen, Hattulan ja Janakkalan lapset koristelevat omalla lähialueella olevia joulukuusia yhteiseksi iloksi. Perheet ovat tervetulleita illalla 20.11. viettämään Lapsen oikeuksien päivää Kauppakeskus Goodmaniin, jossa Arxin väki pyörittää joulukoristetyöpajaa. Perheet ovat myös tervetulleita Kuperkeikka-ARXantaihin lauantaan 22.11. ARX -taloon. Ohjelmassa on teatteria, työpajoja ja mukavaa yhdessäoloa.</p> <p>Ohjelma tarkentuu myöhemmin ja ennakoilmoittautumisia ei ole.</p> <p>PANSSARISOITTAJIEN PÄIVÄKOTIKONSERTIT</p> <p>Panssarisoittajat soittavat monipuolista musiikkia ja tanssittavat päiväkotien lapsia. Konsertin kesto n. 30 min ja se on maksuton päiväkodille. Lisätiedot ja varaukset: Kimmo Kopra p. 0299 442675.</p> <p>Varaukset suoraan Kimmo Kopralle.</p>		

<p>1.luokka</p>	<p>KIRJASTO:</p> <p>Luokka tutustuu lähikirjastoon tai kirjastoautoon. Kirjastovierailun yhteydessä jokainen 1.luokka saa oman Re-Tee -taidelaatikon, joka sisältää materiaalin kouluilla opettajan johdolla työstettävän työpajan tekemiseen. Re-tee –taidelaatikat noudetaan pääsääntöisesti omalta lähikirjastolta tai kaukaisimmat koulut, joilla ei ole lähikirjastoa, saavat pakettinsa kirjastoauton mukana.</p> <p>LISÄTIETOA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/vierailut VARAA AIKASI LINKIN TAKAA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p> <p>RE-TEE –TAIDELAATIKKO:</p> <p>Tämän vuoden taidelaatikko vie luokan mielikuvitusmatkalle haaveisiin. Voitte yhdessä pohtia mitä haaveet ovat ja mistä ne tulevat sekä työstää niitä kädentaitojen avulla. Paketit kannustavat luovaan oppimiseen ja niiden sisältöä voi soveltaa eri oppiaineisiin kuten äidinkielen, ympäristö- ja luonnontietoon, kuvataiteeseen tai kädentaitoihin.</p> <p>Re-Tee -taidelaatikat ovat noudettavissa lähikirjastoista/kirjastoautoista syysloman jälkeen viikolla 43.</p> <p>Lisätietoja: arx@hameenlinna.fi</p> <p><i>Sisällön tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, ja opettajat toteuttavat sen omatoimisesti haluamassaan laajuudessa.</i></p>	<p>LAPSILLE SUUNNATTU NÄYTTELY: GALLERIA ARX</p> <p>Luokka tutustuu Galleria ARXin näyttelyyn itsenäisesti tai opastetusti. Syksyn näyttelyt ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Piipa Toivonen: Tehtäväkirja 12.9 asti * Tiina Elina Nurminen: Yhteisessä paratiisissa 24.9. – 24.10. * Sibeliuksen syntymäkotisäätiö: SiBoppi 3. -9.11. * Kulttuuritalo Valve: Riimikissa karkuteillä 19.11. -31.1.2015 <p>Galleria ARX on avoinna ti klo 12 -17, ke klo 12-20, to ja pe klo 9-17 tai sopimuksen mukaan.</p> <p>Opastusvaraukset: arx@hameenlinna.fi</p> <p><i>Galleria ARXin toiminnan tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX</i></p> <p>TAIDEMUSEON VIRIKEAINEISTOT:</p> <p>Lainattavilla taidekokonaisuuksilla halutaan antaa iloa, elämyksiä ja taidekokemuksen mahdollisuus myös näyttelyiden ulkopuolella. Teokset ovat pieniä ja kevyitä. Ne voi ottaa syliin tai kätehen katsottavaksi. Hämeenlinnan Taidemuseon aineistoista on varattavissa kokonaisuudet: LÖYTÖJÄ VANAJAVEDEN RANNOILTA, PALAPELI I ja II, VAPAA TARINA, IHMISEN OSA</p> <p>Aineistot ovat kouluille ilmaisia ja niitä on rajoitettu määrä.</p> <p>Aineistot varattavissa ja noudettavissa Hämeenlinnan Taidemuseosta: Näyttelymestari Leena Niemi, (03) 621 2881, e-mail: leena.niemi(at)hameenlinna.fi . Lisätietoja: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Taidemuseo/Julkinen/Lainattavat-taide-ja-virikekokonaisuudet/</p> <p><i>Aineistot tuottaa Hämeenlinnan</i></p>	<p>TEATTERI- TAI ELOKUVAVIERAILU: YUMI – VARJOTEATTERIESITYS & IHMEELLINEN KALA - VARJOTEATTERITYÖPAJA</p> <p>Yumi on kokeshi, pieni puunukke Japanista. Yumi lähtee ystäviensä, Sakumin ja Bambun, kanssa tutkimaan merkittävää kotikaupunkiaan.</p> <p>Yumi –varjoteatteriesitys on kertomus ystävyystyöstä sekä uuden oppimisesta - se on myös valloittava tutkimusmatka japanilaiseen lastenkulttuuriin. Varjoteatteriesitys pohjautuu Annelore Parroten tunnelmalliseen lastenkirjaan nimeltä Yumi ja on luonteeltaan vuorovaikutteinen. Esityksen kesto noin 20 minuuttia.</p> <p>Esityksen jälkeen luokka osallistuu varjoteatterityöpajaan. Työpajassa rakennetaan omat varjonuket, joita pääsee kokeilemaan ainutlaatuisella varjonäyttämöllä. Rakentamisen lisäksi voidaan tehdä koko kehon varjoleikkiharjoituksia. Kokonaisuuden kesto noin 2 x 45 minuuttia. Sisältöjä on rajoitettu määrä.</p> <p>Varaa linkin kautta. https://www.webropolsurveys.com/S/8A7CAE2B1FDD13ED.par</p> <p><i>Esityksen ja työpajan toteuttaa Sini Peltola.</i></p>																								
<p>2.luokka</p>	<p>TAIDE- JA YMPÄRISTÖKASVATUS: LÄHILUONTOTYÖPAJAT</p> <p>Työpajassa tutustutaan lähiympäristöön havainnoiden sekä inspiroidutaan vaihtuvista vuodenaajoista. Pajassa vahvistetaan omaa luovuutta, hyödynnetään luonnonmateriaaleja sekä harjoitellaan yhdessä oppimista. Yhden työpajan kesto on 2 x 45 min ja ryhmäkoko on max 25 oppilasta. Työpajoja on tarjolla syksyllä rajoitetusti, mutta kevätkauden aikana tarjotaan sama sisältö kaikille muille 2-luokille. Ilmoittautumisen yhteydessä varataan suoraan myös pajapäivä, laitathan ajan itsellesi muistiin. Syksyllä mukaan pääsevät seuraavat luokat alla olevan taulukon mukaisesti:</p> <table border="1" data-bbox="427 1809 767 2004"> <thead> <tr> <th>Koulu</th> <th>Luokka</th> <th>Aika</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Jukola</td> <td>2a ja 1-3E</td> <td>15.9. klo 9-11</td> </tr> <tr> <td>Luolaja</td> <td>2a</td> <td>29.9. klo 9-11</td> </tr> <tr> <td>Nummi</td> <td>2a</td> <td>1.10. klo 9-11</td> </tr> <tr> <td>Nummi</td> <td>2b</td> <td>3.11. klo 9-11</td> </tr> <tr> <td>Nummi</td> <td>2c</td> <td>26.11. klo 9-11</td> </tr> <tr> <td>Nummi</td> <td>2d</td> <td>8.12. klo 9-11</td> </tr> <tr> <td>Miemala</td> <td>2</td> <td>10.12. klo 9-11</td> </tr> </tbody> </table> <p>Vahvista työpajan ajankohta tämän linkin kautta:</p>	Koulu	Luokka	Aika	Jukola	2a ja 1-3E	15.9. klo 9-11	Luolaja	2a	29.9. klo 9-11	Nummi	2a	1.10. klo 9-11	Nummi	2b	3.11. klo 9-11	Nummi	2c	26.11. klo 9-11	Nummi	2d	8.12. klo 9-11	Miemala	2	10.12. klo 9-11	<p>TAIDE- JA YMPÄRISTÖKASVATUS: VEDEN MATKASSA –RETKIPÄIVÄ</p> <p>Veden matkassa -retkipäivä on alakoulun 2. luokille suunnattu tiedettä ja taidetta yhdistävä kokonaisuus. Retkipäiviä on toteutettu yhteistyössä ARXin ja Viestejä Vanajavedellä hankkeen kanssa jo kolme vuotta. Retkipäivä kestää neljä tuntia. Toiminnallinen päivä sisältää laulua, tanssia, leikkiä, kalojen tunnistusta, vesinäytteiden ottamista ja mikroskoopointia.</p> <p>Syksyn 2014 työpajat ovat jo käynnissä, ja kaikki pajat varattu. Kevään tarjonnasta tiedotetaan myöhemmin.</p> <p><i>Retkipäivät toteuttaa Ohjelmalvelu Ruutikellari, Viestejä Vanajavedeltä – hankkeesta ARX.</i></p> <p>TAIDEMUSEON VIRIKEAINEISTOT:</p> <p>Lainattavilla taidekokonaisuuksilla halutaan antaa iloa, elämyksiä ja taidekokemuksen mahdollisuus myös näyttelyiden ulkopuolella. Teokset ovat</p>	<p>TEATTERI- TAI ELOKUVAVIERAILU: PIENOISTEATTERI-TYÖPAJA</p> <p>Pienoisteatteri-työpajassa käytetään kierrätysmateriaaleja ja tehdään niistä annettun tai oman aiheen pohjalta pienoisteatterin rakenne, lavastus ja pahiset nuket. Työpajan kesto on noin 2 x 45 minuuttia (rätälöityissä ryhmän mukaan) ja ryhmäkoko on max. 25 oppilasta. Työpajan lopuksi harjoitellaan ja esitetään näytelmä. Työpajoja on tarjolla rajoitettu määrä.</p> <p><i>Työpajat toteuttaa nukketatteriteatteri Hannu Räisä.</i></p> <p>Varaa työpaja linkin kautta. https://www.webropolsurveys.com/S/38052B29DA50730F.par</p> <p>TAIDEMUSEOKÄYNTI TAI MUU MERKITTÄVÄ NÄYTTELY:</p> <p>Vierailu Hämeenlinnan Taidemuseon näyttelyyn tai muuhun näyttelyyn lähialueella (esim. Naivistit Iitalassa) joko itsenäisesti, opastetusti tai osallistuminen työpajaan.</p>
Koulu	Luokka	Aika																									
Jukola	2a ja 1-3E	15.9. klo 9-11																									
Luolaja	2a	29.9. klo 9-11																									
Nummi	2a	1.10. klo 9-11																									
Nummi	2b	3.11. klo 9-11																									
Nummi	2c	26.11. klo 9-11																									
Nummi	2d	8.12. klo 9-11																									
Miemala	2	10.12. klo 9-11																									

	<p>https://www.webropolsurveys.com/S/86C84C79E08D31D2.par</p> <p><i>Työpajat tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX ja työpajat toteutetaan omalla koululla.</i></p> <p>OPERAATIO SAMMALEISEN OPETUSMATERIAALI:</p> <p>Operaatio Sammaleisen materiaalipaketin käyttö opetuksessa.</p> <p>Materiaalien linkki tulee syksyn aikana koulujen uutiskirjeessä.</p> <p><i>Materiaalin tuottaa Ohjelmapalvelu Ruutikellari, Vanajavesikeskus sekä ARX.</i></p>	<p>pieniä ja kevyitä. Ne voi ottaa syyliin tai käteen katsottavaksi. Hämeenlinnan Taidemuseon aineistoista on varattavissa kokonaisuudet: LÖYTÖJÄ VANAJAVEDEN RANNOILTA, PALAPELI I ja II, VAPAA TARINA, IHMISEN OSA</p> <p>Aineistot ovat kouluille ilmaisia ja niitä on tarjolla rajoitettu määrä.</p> <p>Aineistot varattavissa ja noudettavissa Hämeenlinnan Taidemuseosta: Näyttelymestari Leena Niemi, (03) 621 2881, e-mail: leena.niemi(at)hameenlinna.fi Lisätietoa: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Taidemuseo/Julkinen/Lainattavat-taide-ja-virikekokonaisuudet/</p> <p><i>Aineistot tuottaa Hämeenlinnan Taidemuseo.</i></p>	<p>Varaukset ja tiedustelut suoraan tutustuttavasta kohteesta.</p> <p>Lisätietoja tarjonnasta löytyy alla olevien linkkien kautta:</p> <p>Hämeenlinnan taidemuseo: http://www.hameenlinna.fi/taidemuseo/</p> <p>Naivistit liitalassa: http://www.naivistitiitalassa.fi/pages/Etusivu/5600</p>
<p>3.luokka</p>	<p>MUSIIKKI: SUURI KUOROPROJEKTI</p> <p>Ismo Savimäki harjoituttaa kaikki kolmannet luokat kuorolauluihin omalla koululla. Koko ikäluokka kootaan keväällä Verkatehtaan Vanaja-saliin, jossa konsertissa esiintyy toisilleen koko ikäluokka orkesterin kanssa. Konsertti taltioidaan.</p> <p>Kouluihin otetaan asian tiimoilta yhteyttä lähiaikoina.</p> <p><i>Työpajat ja konsertin tuottaa Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX yhteistyössä Sibelius Celebrationsin ja Sibelius-opiston kanssa.</i></p>	<p>SOSIAALISET TAIDOT JA DRAAMA: SYNKEÄN LOUHOXEN SEIKKAILU –TYÖPAJAT ARX-TALOSSA</p> <p>Draamallisessa ja vuorovaikutteisessa seikkailussa ratkotaan ryhmänä ongelmia ja harjoitellaan sosiaalisia ja tunnetaitoja. Seikkailua johdattelevat Hämeenlinnan psykososiaalisen tuen työntekijät. Syksyn synkeät seikkaillaan viikolla 41 Keinusalissa. Kevään osalta ajankohdasta tiedotetaan myöhemmin.</p> <p>Ilmoita kiinnostuksesi tässä linkissä https://www.webropolsurveys.com/S/75AE537DA82848E.par. Mukaan päässeille ryhmille ilmoitetaan.</p> <p>TAIDEMUSEON VIRIKEAINEISTOT:</p> <p>Lainattavilla taidekokonaisuuksilla halutaan antaa iloa, elämyksiä ja taidekokemuksen mahdollisuus myös näyttelyiden ulkopuolella. Teokset ovat pieniä ja kevyitä. Ne voi ottaa syyliin tai käteen katsottavaksi. Hämeenlinnan Taidemuseon aineistoista on varattavissa kokonaisuudet: LÖYTÖJÄ VANAJAVEDEN RANNOILTA, PALAPELI I ja II, VAPAA TARINA, IHMISEN OSA.</p> <p>Aineistot ovat kouluille ilmaisia ja niitä on varattavissa rajallinen määrä.</p> <p>Aineistot varattavissa ja noudettavissa Hämeenlinnan Taidemuseosta: näyttelymestari Leena Niemi, (03) 621 2881, e-mail: leena.niemi(at)hameenlinna.fi . Lisätietoa: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Taidemuseo/Julkinen/Lainattavat-taide-ja-virikekokonaisuudet/</p> <p><i>Aineistot tuottaa Hämeenlinnan taidemuseo.</i></p>	<p>TANSSI/SIRKUS: KERTOVA LIIKE –TYÖPAJA</p> <p>Milloin liike muuttuu draamaksi, tarinaksi? Milloin liike ei ole enää pelkkää liikettä, vaan välittää tunteita ja kertoo tarinoita?</p> <p>Työpajassa keskitytään liikemateriaalin tuottamiseen erilaisista mielikuvista, tunnelmista ja ideoista ja kokeilemme, milloin pelkkä liike alkaakin katsojille näytettyä tarinana tai tunnelmana. Liikkeen tuottamista lähestytään lapsen omista lähtökohdista käsin.</p> <p>Kyseessä ei ole varsinaisesti tanssitunti, joten aiempaa tanssitaustaa ei tarvita. Emme opiskele mitään erityistä tanssitekniikkaa.</p> <p>Työpaja kestää noin 2 x 45 minuuttia, ja se pidetään omalla koululla. Tilaksi käy liikuntasali ja työpajaa varten tarvitaan CD-soitin. Ohjaajina ovat Tuula Penttilä ja Tanja Kunnari. <i>Työpajaja on tarjolla rajallinen määrä.</i></p> <p>Varaa työpaja linkin kautta. https://www.webropolsurveys.com/S/B42CE19DC967D46E.par</p> <p><i>Työpajan tuottaa Hämeenlinnan Tanssin Tehdas Ry.</i></p> <p>SYNKEÄN LOUHOXEN PELILAATIKKO KOULULLE</p> <p>Suuresta suosiosta johtuen kaikki halukkaat luokat eivät valitettavasti pääse mukaan ARXissa toteutettaviin draamapajoihin. Tästä johtuen on kehitetty Synkeän louhoksen peli, jota opettaja voi pelata luokkansa kanssa ja näin käsitellä samoja teemoja. Pelin laina-aika on kalenterikuukausi, ja peli kulkee sisäisen postin kautta. Oman pelikuukauden jälkeen se palautetaan ARXiin. Huomioithan palautuksessa sisäisen postin vaatimat kulkupäivät.</p> <p>Pelilaatikko varataan oheisen linkin kautta: https://www.webropolsurveys.com/S/A4510A8A7684919C.par</p>

<p>4. luokka</p>	<p>KÄDENTÄIDOT: PIENI MERENNEITO -TYÖPAJAT</p> <p>Työpajassa matkataan merellisiin tunnelmiin ja tehdään kierrätysmateriaaleista lavasteita osaksi Pieni Merenneito -esitystä. Pajassa hyödynnetään ryhmätyön voimaa ja pienistä osista koostuu jotain suurta! Työpajan kesto 45 min ja työpajat toteutetaan omassa luokkatilassa. Syksyn aikana työpajat toteutetaan Hattulan ja Janakkalan kouluilla. Keväällä 2015 vieraillaan Hämeenlinnan alueella.</p> <p>Ilmoittautuminen on vuoden 2015 alussa.</p> <p><i>Työpajat tuottaa Lasten ja Nuorten kulttuurikeskus ARX.</i></p> <p>KIRJASTO:</p> <p>Opetellaan käyttämään kirjastoa ja lainataan lukemaan innostavia kirjoja lähikirjastossa.</p> <p>LISÄTIETOA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/vierailut VARAA AIKASI LINKIN TAKAA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p>	<p>VISUAALISET TAITEET: GALLERIAVIERAILU</p> <p>Luokka vierailee opettajansa kanssa GalleriaKoneen näyttelyssä ja Taidelainaamossa tai muussa ammattitaiteilijoiden teoksia esittelevässä galleriassa.</p> <p>Opastusvaraukset suoraan galleriaan.</p> <p>GalleriaKONE Avoinna ti - pe klo 11-18, la - su klo 11-17. käynti Verkatehtaankujalta. os. Paasikiventie 2, 13200 HÄMEENLINNA puh.040 451 1197 / Sirpa Taulu galleriakone@gmail.com www.galleriakone.fi</p> <p>TAIDEMUSEON VIRIKEAINEISTOT:</p> <p>Lainattavilla taidekokonaisuuksilla halutaan antaa iloa, elämyksiä ja taidekokemuksen mahdollisuus myös näyttelyiden ulkopuolella. Teokset ovat pieniä ja kevyitä. Ne voi ottaa syyliin tai käteen katsottavaksi. Hämeenlinnan Taidemuseon aineistoista on varattavissa kokonaisuudet: LÖYTÖJÄ VANAJAVEDEN RANNOILTA, PALAPELU I ja II, VAPAA TARINA, IHMISEN OSA.</p> <p>Aineistot ovat kouluille ilmaisia ja niitä on tarjolla rajoitettu määrä.</p> <p>Aineistot varattavissa ja noudettavissa Hämeenlinnan Taidemuseosta: Näyttelymestari Leena Niemi, (03) 621 2881, e-mail: leena.niemi(at)hameenlinna.fi. Lisätietoa: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Taidemuseo/Julkinen/Lainattavat-taide-ja-virikekokonaisuudet/</p> <p><i>Aineistot tuottaa Hämeenlinnan taidemuseo.</i></p>	<p>HISTORIA: MUSEOVIERAILU</p> <p>Vieraile lähimuseossasi tai jossakin Hämeenlinnan monista muista museoista. Osa museoista on ilmaisia, osaan sisäänpääsymaksu. Kysy opastusta, osassa opastus on ilmainen, toisissa opastus maksaa. Museo Militariassa mahdollista myös museosuunnistus.</p> <p>Katso ajankohtainen tarjonta museoiden nettisivuilta ja ota yhteyttä.</p> <p>Esimerkkejä tarjonnasta löytyy alla olevien linkkien kautta:</p> <p>Historiallisen museon kohteita: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/</p> <p>Hämeen linna: http://www.nba.fi/fi/museot/hameenlinna</p> <p>Museo Militaria: http://www.museomilitaria.fi/</p>
<p>5.luokka</p>	<p>KONSERTTI: KONSERTTI JOKA KOULUUN & KULTTUURITAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN</p> <p>Konserttikeskusten Konsertti joka kouluun - kuntasopimuksen mukaan toteutetaan kaikilla kouluilla konsertit tai vaihtoehtoisesti kuljetetaan koulut isommalle lähikoululle yhteiskonserttiin. Konserttiin voi myös liittää tapahtuman tuottamisen opettelua 5.luokilla. Konsertin, näyttelyn tai muun tapahtuman tuottaminen omalla koululla lisäksi materiaalipakeista: Koeajo & Oppilaat konsertin tuottajina</p> <p>Konsertit alkavat pyöriä Hämeenlinnan kouluissa viikolla 40. Tarkempi taulukko liitteenä. Vahvista oman koulun osallistuminen taulukon mukaisena päivänä torstaihin 11.9. mennessä osoitteeseen: annastiina.papinaho@hameenlinna.fi</p> <p><i>Konsertit tuottaa ARX yhteistyössä Konserttikeskusten kanssa.</i></p>	<p>MEDIAKASVATUS: SIBELIUS-POLKU</p> <p>Tutustutaan Hämeenlinnassa oleviin Sibeliukseen liittyviin kohteisiin. Työpajassa hyödynnetään omia mobiililaitteita eli työskennellään "bring your own device"-menetelmällä. Työpajaryhmät kokoontuvat ARXilla ja lähtevät kävellen kohti keskustaa ja Sibelius -kohteita. Työpajan kesto on noin 2 x 45 minuuttia. Työpajoja on rajoitettu määrä.</p> <p>Varaa työpaja linkin kautta. https://www.webpolsurveys.com/S/F453ADCAF36EEE83.par</p> <p><i>Työpajan toteuttaa Daranee Lehtonen.</i></p>	<p>VIERAILU: KESKIAIKA & HÄMEEN LINNA</p> <p>Vierailu itsenäisesti Hämeen keskiaikaisessa linnassa. Mahdollisuus tutustua esimerkiksi HML375-multivisioesitykseen.</p> <p>Ole yhteydessä suoraan Hämeen linnaan.</p> <p>Lisätietoa: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Nayttelyt/Nayttelykalenteri/HML375-multivisio/</p>

6.luokka	<p>TAPAHTUMA: 6.-LUOKKIEKSEN ITSENÄISYSPÄIVÄN JUHLA</p> <p>Juhla järjestetään Verkatehtaalla 5.12.2014.</p> <p>Lisätietoa juhlasta syksyn uutiskirjeissä.</p> <p><i>Juhlan tuottaa lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX.</i></p>	<p>SIBELIUS-TEEMA: SIBELIUS-POLKU</p> <p>Tutustutaan Hämeenlinnassa oleviin Sibeliuskohteisiin. Työpajassa hyödynnetään omia mobiililaitteita eli työskennellään "bring your own device"-menetelmällä. Työpajaryhmät kokoontuvat ARXilla ja lähtevät kävellen kohti keskustaa ja Sibeliuskohteita. Työpajan kesto on noin 2 x 45 minuuttia. Työpajoja on rajoitettu määrä.</p> <p>Varaa työpaja linkin kautta. https://www.webropolsurveys.com/S/F/453ADCAF36EEEE83.par</p> <p><i>Työpajan toteuttaa Daranee Lehtonen.</i></p>	<p>VIERAILU: KULTTUURIHISTORIALLINEN MUSEO</p> <p>Näyttelyyn tutustuminen Hämeenlinnassa ja/tai tutustuminen historialliseen museon kohteisiin tai Museo Militariaan. Museo Militariassa mahdollista myös museosuunnistus.</p> <p>Varaa aika ryhmälle suoraan museosta. Kysy myös opastuksia.</p> <p>Lisätietoja tarjonnasta: Historiallisen museon kohteita: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/</p> <p>Hämeen linna: http://www.nba.fi/fi/museot/hameenlinna</p> <p>Museo Militaria: http://www.museomilitaria.fi/</p>
7.luokka	<p>VIERAILU: TAIDEMUSEOKÄYNTI</p> <p>Taidemuseokäynti itsenäisesti Hämeenlinnan taidemuseossa. Taidemuseokäynti on ilmainen, mutta aikataulusta on sovittava etukäteen taidemuseon kanssa. Samalla voi kysyä opastusta näyttelyihin. Opastuksia vain mahdollisuuksien mukaan.</p> <p>HUOM: Hauhon yhtenäiskoulun, Iittalan yhtenäiskoulun ja Hakkalan koulun 9.luokkalaisten ryhmille kuljetukset kustannetaan ARXin kautta, muut koulut kulkevat omatoimisesti Linnanniemen alueelle. Asianomaisten koulujen rehtoreille tulee lisätietoa kuljetuksista.</p> <p>Lisätietoja: http://www.hameenlinna.fi/taidemuseo/</p> <p>KIRJASTO:</p> <p>Opetellaan käyttämään verkkokirjastoa lähikirjastossa, pääkirjastossa tai kirjastonhoitajan johdolla koulussa ja/tai osallistutaan kirjavinkkaustuokioon.</p> <p>LISÄTIETOA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/vierailut VARAA AIKASI LINKIN TAKAA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p>	<p>KONSERTTI: SIBELIUS CELEBRATIONSIN KONSERTIT</p> <p>Sibelius Celebrationsin konsertteihin parvipaikkoja jaossa 7.luokkalaisten ryhmille maksutta. Liput parville (2. tai 3. krs myyntitilanteen mukaan).</p> <p>Syksyn 2014 konsertit ovat: 20.9. Sibelius & Britannia http://www.sib.fi/sinfonia-lahti-sibelius-britannia/ 15.10. Nuoret muusikot http://www.sib.fi/sinfonia-lahti-nuoret-muusikot/ 19.11. Atzmon, Heinonen http://www.sib.fi/sinfonia-lahti-atzmon-heinonen/</p> <p>Ryhmän yhteyshenkilö ilmoittaa sitovasti ryhmäkseen sähköpostilla 5 päivää ennen konserttia Tatu Pohjolalla: tatu.pohjola@sib.fi</p> <p>Ryhmälle varataan ilmaisiliput ja yhteyshenkilölle vahvistetaan varaus mahdollisimman pian. Lippupalvelun myyntitilanteen mukaan ryhmä saa liput konserttiin tullessaan Verkatehtaan lipunmyynnistä, haku puoli tuntia ennen. Konserttien teosesittelyt ovat yleensä näihin konsertteihin tuntia ennen konserttia.</p> <p>Lisätietoja: www.sib.fi sekä Tatu Pohjola tatu.pohjola@sib.fi</p>	<p>KIRJAILIJA- tai TAITEILIJAVIERAILU KOULULLA: LYÖMÄSOITIN -TYÖPAJA</p> <p>Tutustutaan erilaisiin lyömäsoittimiin. Työpajassa nuoret kokevat soittamisen riemua ja oppivat nopeasti helpon melodian sekä improvisoimaan. Pajassa kokeillaan musiikin omia lyömäsoittimia. Työpaja kestää noin 2 x 45 minuuttia ja se pidetään omalla koululla. Työpajoja on tarjolla rajoitettu määrä.</p> <p>Varaa työpaja linkin kautta. https://www.webropolsurveys.com/S/S/37AC97FD8DF73DC.par</p> <p><i>Työpajan toteuttaa Jarmo Moilanen.</i></p> <p>ELOKUVA: NUORIA JA KAPINALLISIA - IhmeFilmi- elokuvasarja A</p> <p>Klassikkoelokuvia elokuvakäytännön ja opetuksen tueksi (mm. HY, AI, KU, OPO, TT, RU, EN) Esityspaikka Hämeenlinnan Yhteiskoulu, Viertokatu 1.</p> <p>Katso aikataulut taulukon lopusta. Ennakoilmoittautuminen viikkoa ennen: ulla.lappalainen@hameenlinna.fi (Ilmoita ryhmän koko ja vastaava opettaja.) Ilmoittautuneille lisäinfo sähköpostitse. Käytettävissä materiaalit ja keskusteluympäristö ihmefilmi.fi</p>
8.luokka	<p>MEDIAKASVATUS: MINÄMINÄ -TYÖPAJA</p> <p>Osallistavassa mediakasvatustyöpajassa käsitellään mediaminän ja todellisen minän eroja ja yhteneväisyyksiä. Aiheen pohjalta työstetään kollaasi. Työpajan kesto noin 2 x 45 minuuttia. Työpaja sopii erinomaisesti esimerkiksi äidinkielen tai kuvataiteen oppitunneille, mutta se voidaan hyvin toteuttaa myös muiden oppiaineiden tunneilla.</p> <p>Syksyn aikana työpajat toteutetaan Hattulan ja Janakkalan kouluilla. Keväällä 2015 työpajat toteutetaan kaikilla Hämeenlinnan 8.luokilla.</p>	<p>KIRJASTO:</p> <p>Osallistutaan kirjavinkkaustuokioon lähikirjastossa. Luokka voi etukäteen valita vinkit kirjaston kirjatarjottimelta.</p> <p>LISÄTIETOA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/vierailut VARAA AIKASI LINKIN TAKAA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p> <p>TAIKALAMPPU-MENETELMÄN HYÖDYNTÄMINEN MEDIKASVATUS: VOIMAUTTAVA VIDEOTYÖPAJAMENETELMÄ</p>	<p>KIRJASTO:</p> <p>Osallistutaan pääkirjastossa monilukutaidon työpajaan, jossa esimerkiksi tarkastellaan kriittisesti eri medioiden luomaa nuoren naisen ja miehen ihannekuvaa.</p> <p>LISÄTIETOA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/vierailut VARAA AIKASI LINKIN TAKAA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p> <p>TEATTERI:</p>

	<p>Työpajat toteutetaan kevätlukukaudella 2015. Tarkemmista koulukohtaisista aikatauluista tule lisätietoa syksyn uutiskirjeissä.</p> <p><i>Työpajan tuottaa lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX.</i></p>	<p>Opas sisältää neljä erilaista videotyöpajaa, joissa videokameraa käytetään työkaluna jonkin aiheen käsittelemiseen. Työskentelytavat ovat monipuolisia: videokuvaamisessa ei ole kyse vain elokuvanteosta vaan se on myös havainnointia, ajattelemista ja vuorovaikuttamista. Kaikissa työpajoissa teema kytkeytyy olennaisesti siihen, miten työskennellään. Työmenetelmiä voidaan soveltaa eri oppiaineissa.</p> <p>Opas löytyy alla olevan linkin takaa: http://www.taikalamppu.fi/images/taikalamppu/menetelmaoppaat/menetelmaoppaat_tammikuu2012/voimauttava_videotyopajamenetelm1.pdf</p> <p>Kaikki menetelmät löytyvät osoitteesta www.taikalamppu.fi</p>	<p>Vierailu teatteriesityksessä, esimerkiksi Hämeenlinnan teatterin tai nuorten teatteriryhmä ARX-stagen esitys (keväisin).</p> <p>Ole yhteydessä suoraan teatteriin ja varaa lippusi. Lisätietoja tarjonnasta: ARX -stage: erno.liukkonen@hameenlinna.fi www.hameenlinnanteatteri.fi www.erasteatteri.fi www.riihimaenteatteri.fi</p> <p>ELOKUVA: NUORIA JA KAPINALLISIA - IhmeFilmi-elokuvasarja A</p> <p>Klassikkoelokuvia elokuvakasvatukseen ja opetuksen tueksi (mm. HY, AI, KU, OPO, TT, RU, EN) Esityspaikka Hämeenlinnan Yhteiskoulu, Viertokatu 1.</p> <p>Katso aikataulut taulukon lopusta. Ennakoilmoittautuminen viikkoa ennen ulla.jappalainen@hameenlinna.fi (Ilmoita ryhmän koko ja vastaava opettaja.) Ilmoittautuneille lisäinfo sähköpostitse. Käytettävissä materiaalit ja keskusteluympäristö ihmefilmi.fi</p>
<p>9.luokka</p>	<p>VIERAILU: LINNANNIEMEN ALUE</p> <p>Vierailu Hämeen linnan näyttelyissä, Museo Militariassa ja/tai Vankilamuseossa. Ota yhteyttä kohteisiin etukäteen ja varaa tutustumisaika. Mahdollisuus tutustua koko Linnanniemen alueeseen kerralla, silloin varattava käyntiin melkein koko päivä. Museokäynnit ovat ilmaiset 9-kortilla.</p> <p>HUOM: Hauhon yhtenäiskoulun, liittalan yhtenäiskoulun ja Hakkalan koulun 9.luokkalaisille ryhmille kuljetukset kustannetaan ARXin kautta, muut koulut kulkevat omatoimisesti Linnanniemen alueelle. Asianomaisten koulujen rehtoreille tulee lisätietoa kuljetuksista.</p> <p>Lisätietoa: Hämeen linna: http://www.nba.fi/fi/museot/hameenlinna Museo Militaria: http://www.museomilitaria.fi/ Vankilamuseo: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Vankilamuseo/</p> <p>KIRJASTO:</p> <p>Haetaan tietoa koulutehtävää, harrastusta tai muuta omaa aihetta varten lähikirjastossa tai pääkirjastossa.</p> <p>LISÄTIETOA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/vierailut VARAA AIKASI LINKIN TAKAA: https://vanamo.verkkokirjasto.fi/web/arena/varaa1</p>	<p>TAITEILIJAVIERAILU: VOIKO NÄINKIN MAALATA?</p> <p>Teoksia kierrätysmateriaaleista niitä rakennellen/maalaten. Vaihtoehtoisin maalaustekniikoihin tutustumista taiteilijälähtöisesti. Teoksia tehdään kierrätysmateriaaleista, tekniikoina esimerkiksi tussi, akryyli, öljy ja spray.</p> <p>Työpajoja 10kpl kevätlukukauden 2015 aikana. Lisätietoa pajoista syksyn uutiskirjeissä.</p> <p><i>Työpajan toteuttaa Jaakko Autere ja Mikko Myöhänen (rajoitettu määrä).</i></p> <p>KIRJAILIJAVIERAILU:</p> <p>Lukukeskuksen kautta on mahdollista tilata kirjailijavierailuita omalle koululle. Lue lisää Lukukeskuksen sivuilta: http://www.lukukeskus.fi/kirjailijavierailut/</p> <p>9-KORTTI:</p> <p>Kulttuuri- ja vapaa-ajan monipuolisia palveluita ilmaiseksi tai alennetulla hinnalla. Kortti on suunnattu pääasiassa vapaa-ajan käyttöön, mutta sitä voi hyödyntää myös opetuksessa! Lisätietoja 9-kortista alla olevan linkin kautta: http://arx.hameenlinna.fi/?page_id=384</p>	<p>TEATTERI:</p> <p>Vierailu teatteriesityksessä, esimerkiksi Hämeenlinnan teatterin tai nuorten teatteriryhmä ARX-stagen esitys (keväisin). Vierailut 9-kortilla joko ilmaiseksi tai alennetulla hinnalla.</p> <p>Ole yhteydessä suoraan teatteriin ja varaa lippusi. Lisätietoja tarjonnasta: ARX -stage: erno.liukkonen@hameenlinna.fi www.hameenlinnanteatteri.fi www.erasteatteri.fi www.riihimaenteatteri.fi</p> <p>ELOKUVA: NUORIA JA KAPINALLISIA - IhmeFilmi-elokuvasarja A</p> <p>Klassikkoelokuvia elokuvakasvatukseen ja opetuksen tueksi (mm. HY, AI, KU, OPO, TT, RU, EN) Esityspaikka Hämeenlinnan Yhteiskoulu, Viertokatu 1.</p> <p>Katso aikataulut taulukon lopusta. Ennakoilmoittautuminen viikkoa ennen ulla.jappalainen@hameenlinna.fi (Ilmoita ryhmän koko ja vastaava opettaja.) Ilmoittautuneille lisäinfo sähköpostitse. Käytettävissä materiaalit ja keskusteluympäristö ihmefilmi.fi</p>

	<p>ELOKUVA: NUORIA JA KAPINALLISIA -IhmeFilmi-elokuvasarja A</p> <p>IhmeFilmi-elokuvaesityksiä teemalla Nuoria ja kapinallisia syyskaudella Hykin liikuntasalissa. Esityspaikka Hämeenlinnan Yhteiskoulu, Viertokatu 1. Klassikkoelokuvia elokuvakasvatukseen ja opetuksen tueksi koko yläkoululle (mm. HY, AI, KU, OPO, TT, RU, EN) Ennakoilmoittautuminen viikkoa ennen ulla.lappalainen@hameenlinna.fi (Ilmoita ryhmän koko ja vastaava opettaja.) Ilmoittautuneille lisäinfo sähköpostitse.</p> <p>To 11. 9. klo 13.00 Nicholas Ray, Nuori Kapinallinen, 1955, K12, 1h 50 min (Viimeinen ilmoittautumispäivä ma 8.9.) Ke 17.9. klo 13.00 Mikko Niskanen, Pojat, 1962, per. Paavo Rintalan romaaniin, S, 1h 40 min (Viimeinen ilmoittautumispäivä ti 9.9.) Ma 22.9. klo 13.30 Hayao Miyazaki, Porco Rosso, 1992, anime, K7, 1h 34 min (Viimeinen ilmoittautumispäivä su 14.9.) Ti 30.9. klo 13.30 Aki Kaurismäki, Ariel, 1988, K 12, 1h 14 min (Viimeinen ilmoittautumispäivä ma 22.9.) Ma 6.10. klo 9.00 Lukas Moodysson, Fucking Åmål, 1998, K12, 1h 29 min (Viimeinen ilmoittautumispäivä su 27.9.) Ariel ja Porco Rosso myös Koulukinossa. Ilmaistapahtuma.</p> <p>Nuori kapinallinen http://elokuva-uutiset.fi/site/dvd-arvostelut/ulkomaiset/4970-nuori-kapinallinen-1955-blu-ray</p> <p>Pojat http://www.leffatykki.com/elokuva/pojat</p> <p>Ariel http://www.finnkino.fi/Event/300234/ http://www.koulukino.fi/?id=982</p> <p>Fucking Åmål http://www.leffatykki.com/elokuva/fucking-amal http://www.koulukino.fi/?id=1648</p> <p>Porco Rosso http://www.koulukino.fi/uploads/material/PORCO_ROSSO_19.7.12.pdf</p>		
<p>Kaikki luokat</p>	<p>KONSERTTI JOKA KOULUUN</p> <p>Konserttikeskuksen Konsertti joka kouluun - kuntasopimuksen mukaan toteutetaan kaikilla kouluilla konsertit tai vaihtoehtoisesti kuljetetaan koulut isommalle lähikoululle yhteiskonserttiin.</p> <p>Konsertit alkavat pyöriä Hämeenlinnan kouluissa viikolla 40. Tarkempi taulukko liitteenä. Vahvista oman koulun osallistuminen taulukon mukaisena päivänä torstaihin 11.9. mennessä osoitteeseen: annastiina.papinaho@hameenlinna.fi</p> <p><i>Konsertit tuottaa ARX yhteistyössä Konserttikeskuksen kanssa.</i></p>	<p>SOITINESITTELYJÄ:</p> <p>Sibelius –opiston soitinesittelyitä kevätlukaudella 2015 joko omalle koululle tilattuna tai Sibelius-opiston tiloissa. Lisätietoa loppuvuoden uutiskirjeessä.</p> <p>PANSSARISOITTAJIEN KOULUKONSERTIT</p> <p>Panssarisoittajat soittavat monipuolista ja mukaansatempaavaa musiikkia sekä kertovat eri instrumenteista. Konsertin kesto n. 30-45 min. Lisätiedot ja varaukset: Kimmo Kopra p. 0299 442675 Varaukset suoraan Kimmo Kopralle.</p>	<p>MUIDEN TOIMIJOIDEN TARJONTA:</p> <p>Hämeen linna: http://www.nba.fi/fi/museot/hameenlinna</p> <p>Iittalan lasimäki: http://iittalanlasimaki.fi/?sivu=35661</p> <p>Museo Militaria: http://www.museomilitaria.fi/</p> <p>Palanderintalo: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Palanderintalo/</p> <p>Sibeliuksen syntymäkot: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Sibeliuksen-syntymakoti/</p> <p>Säästöpankkimuseo: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Saastopankkimuseo/</p> <p>Taidemuseo: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Taidemuseo/</p> <p>Vankilamuseo: http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Kulttuuri/Historiallinen-museo/Vankilamuseo/</p> <p>Sähkömuseo Elektra: http://www.elektra.fi/elektra.htm</p>

KULTTUURIPOLKU |

Varhaiskasvatus & 1.-4.luokat: Ann-Marie Fagerström | 040 5303 110 |
 ann-marie.fagerstrom@hameenlinna.fi |

Kulttuuripolun kokonaiskoordinaointi & 5.-9. luokat: Annastiina Papinaho | 040 8696 473 |
 annastiina.papinaho@hameenlinna.fi | arx.hameenlinna.fi

Kulttuuripolun merkitys Hämeenlinnassa

Teen opinnäytetyönäni tutkimusta kulttuurikasvatussuunnitelman, Kulttuuripolun, merkityksestä Hämeenlinnan päiväkodeille ja kouluille. Tavoitteena on selvittää, miten Kulttuuripolun kulttuurisisällöt tukevat opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteiden toteutumista tai miten ne tukevat oppimista ylipäättään.

Tämä kysely on lähetetty Hämeenlinnan kouluihin ja päiväkoteihin ja vastaajiksi toivon koulujen ja päiväkotien opettajia ja ohjaajia. **Kyselyyn voi vastata 7.-25.3.2016.**

Vastaaminen vie noin 10 minuuttia ja vastauksista on suuri apu opinnäytetyöni työstämisessä. Vastaamalla kyselyyn, vastaaja antaa luvan käyttää vastauksiaan opinnäytetyöprosessissa. Vastauksia käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti, eikä opinnäytetyöstä tunnista yksittäisiä vastaajia. Hämeenlinnan kaupunki on myöntänyt opinnäytetyölle tutkimusluvan 11.2.2016. Tutkimuksen tuloksista on hyötyä Kulttuuripolkua tuottaville tahoille sekä sen käyttäjille ja tutkimus valmistuu kevään 2016 aikana. Tutkimus on luettavissa valmistuttuaan Hämeenlinnan kaupungin www-sivuilla.

Kiitos ajastasi,

Ilona Härö,
ilona.haro@student.hamk.fi
Ohjaustoiminnan koulutusohjelma
Hämeen ammattikorkeakoulu

1. Koulu / päiväkot?

Koulu / päiväkot? *

2. Mitä kulttuurisisältöjä käytettiin?

Rastita lukuvuonna 2015-2016 ryhmäsi käyttämät kulttuurisisällöt sen mukaan, asteikolla 1-5, tukiko sisältö VASU:n / OPS:n tavoitteiden toteutumista tai oppimista. (1= ei tukenut ollenkaan, 5= tuki erinomaisesti) Sisällöt, joita ryhmäsi ei ole käyttänyt, jätetään tyhjäksi.

Perustaso = taso 1, T1
Tavoitetaso = taso 2, T2
Ikäluokan tavoitetason yhteiset sisällöt = Y

	1	2	3	4	5
3v: Hyppivät sadepisarat (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3v: Sammal sävel -taidearkku (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4v: Taidemuseon virikepaketit (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4v: Ympäristötaideprojekti (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4v: Galleria ARXin näyttely (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4v: Tuulipuu -työpaja (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5v: Sen pituinen se -satutyöpaja (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5v: Olipa kerran -festivaali (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6v: Oma kuva -työpaja, näyttely ja avajaiset (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6v: Kehoko -esitykset (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6v: Sadutustyöpaja (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Media-aamut kirjastossa (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Lapsen oikeuksien päivä, kuusen koristelu (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Galleria ARXin näyttely (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Taidearkut (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Kulttuuripolun merkitys Hämeenlinnan kouluille ja päiväkodeille

1lk: Kirjastoon tutustuminen (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1lk: Re-Tee -menetelmäpaketti (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1lk: Kehoko -esitykset (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
1lk: Mediakasvatus -menetelmäopas (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2lk: Lähiluonto -työpajat (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2lk: Veden matkassa -materiaalipaketti (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
2lk: Ympäristö haltuun -menetelmäopas (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Mariel -tanssi- ja draamaesitys (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Galleria ARX vierailu (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Taidemuseon virikeaineistot (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3lk: Suuri kuoroprojekti (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3lk: Synkeän louhoksen työpaja ARXilla (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3lk: Synkeän louhoksen pelilaatikko (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
3lk: Kansanmusiikkia kouluihin -menetelmäopas (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4lk: Linnanniemen mobiilisunnistus (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4lk: Seudullinen majan rakennuskilpailu (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4lk: Matkalla ajassa -menetelmäopas (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5lk: Mediakasvatustyöpajat (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5lk: Hämeen linnassa vierailu (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5lk: Pieni opas sarjakuvan piirtämiseen -menetelmäopas (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6lk: Itsenäisyyspäivän juhla (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6lk: Ylen Uutisluokka (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6lk: Paikallismediaan tutustuminen (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
HipHop- workshop (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
7lk: Taidemuseokäynti (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
7lk: Kirjasto, verkkokirjaston opettelu (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
7lk: Menetelmäopas mediaväkivallasta (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
8lk: Minäminä -mediakasvatustyöpaja (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
8lk: Kirjasto, kirjavinkkaustuokio (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
8lk: Menetelmäopas mediaväkivallasta (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
9lk: Linnanniemen alueen vierailu (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
9lk: Kirjasto, tiedonhakua (T1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
9lk: 9-kortti (T2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
HipHop -workshop (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ylen Uutisluokka (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Paikallismediaan tutustuminen (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sibelius Celebrationin konsertti (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Teatteriesityksessä vierailu (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Erityisryhmät: Kuvan sävelet -maalaustyöpaja	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Konsertti joka kouluun -kiertue (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tanssivat kortit -peli (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Menetelmäoppaat opetuksen tueksi (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Koulujen elokuvaviikko (Y)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Kulttuuripolun merkitys Hämeenlinnan kouluille ja päiväkodeille

3. Miksi jokin sisältö oli erityisen VASU:a / OPS:a tukeva, ei-tukeva, merkityksellinen tai merkityksetön? *

4. Lukuvuoden 2014-2015 Kulttuuripolku *

Mikä sisältö aikaisemmalta lukuvuodelta 2014-2015 oli toimiva / ei toimiva?

Onko lukuvuosien 2014-2015 ja 2015-2016 kulttuurisisällöissä tapahtunut jokin ihmetyttävä muutos, Mikä?

5. Mitä lisäarvoa Kulttuuripolun sisällöt tuovat koulun / päiväkodin arkeen? *

6. Millaisia kulttuurisisältöjä / teemoja kaivattaisiin jatkossa Kulttuuripolkuun? *

Valitse viisi toivotuinta.

- Kirjasto
- Mediakasvatus
- Luonto- ja ympäristökasvatus
- Seikkailukasvatus
- Kuvataide
- Teatteri- ja draamakasvatus
- Nukketeatteri
- Improvisaatio
- Arkkitehtuurikasvatus
- Musiikki
- Kierrätys
- Sanataide
- Kädentaidot
- Muotoilu
- Tanssi
- Sirkus
- Museovierailu
- Menetelmäopas
- Taidelaatikko
- Työpajat
- Esitykset ja konsertit
- Muu idea, mikä?

7. Mikä rohkaisisi useampia käyttäjiä osallistumaan myös tavoitetason sisältöihin?
*



HÄMEENLINNAN KAUPUNKI
LASTEN JA NUORTEN PALVELUT
Palvelujohtaja

PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJA
Nro 16
11.2.2016
Dno 66/2016

Asia: Tutkimuslupahakemus

Hakija: Ilona Härö

Tutkimuksen nimi: Kulttuuripolun merkitys Hämeenlinnan kouluille ja päiväkodeille

Taustaorganisaatio: Hämeen Ammattikorkeakoulu

Kaikki kaupungin tutkimusluvut myönnetään seuraavilla ehoilla:

Tutkimuksiin osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen ja jokaiselta informantilta on pyydettyä suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Tutkimusluvan myöntämisen ja tietojen luovuttamisen ehtona on, että tutkimuksen tekijä sitoutuu huolehtimaan tietojen käsittelystä ottaen huomioon henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön. Tutkimuksen tekijä on velvollinen käyttämään tietoja luottamuksellisesti ja ainoastaan tämän tutkimuksen tekemiseksi. Tutkimuksen valmistuttua tiedot on hävitettävä asian mukaisella tavalla.

Tutkimuksen tekijä sitoutuu luovuttamaan Hämeenlinnan kaupungin kehittämisspalveluille yhden sähköisen kappaleen valmistuneesta tutkimustyöstä. Myönnetyt tutkimusluvut ja valmistuneet tutkimusraportit ovat nähtävissä Hämeenlinnan www-sivuilla. Tutkijan tulee kieltää www-sivuilla julkaiseminen, mikäli se vaarantaa tutkimuksen luottamuksellisuuden. Hakijan tulee pyydettäessä tulla esittelemään tutkimustulokset Hämeenlinnan kaupungille.

Liitteet:

Opinnäytetyö- ja tutkimuslupahakemus-lomake
Tutkimussuunnitelma

Päätös: Myönnetään tutkimusluvan Ilona Härölle.

Hämeenlinnassa


11.2.2016

Palvelujohtaja


Mika Mäkelä

Otteen oikeaksi todistaa:

Hämeenlinnassa


Sari Karonen

Täytäntöönpano/tiedoksi:

Ilona Härö
Juuso Heinisuo
Päivi Raukko

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Palvelujohtaja

11.2.2016

Nro 16

Oikaisuvaatimusoikeus	Yllämainittuihin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös kohdistuu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä tarkoituksenmukaisuus- että laillisuusperusteella.
Oikaisuvaatimusviranomaisen	Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite ja postiosoite Hämeenlinnan kaupunginhallitus Raatihuoneenkatu 9 PL 84 13101 Hämeenlinna telefax: 03 621 3006 sähköposti: kirjaamo.kh@hameenlinna.fi
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.
Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi: - oikaisun vaatijan ja kirjelmän laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa - päätös, johon haetaan oikaisua - miltä osin päätökseen vaaditaan oikaisua ja oikaisu, joka siihen vaaditaan tehtäväksi - oikaisuvaatimuksen perusteet. Oikaisuvaatimus on oikaisun vaatijan tai muun oikaisuvaatimuksen laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.
Lisätietoja	

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Kieltojen perusteet	Koska ylläoleviin päätöksiin voidaan tehdä Kuntalain 89 §:n 1 mom:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.
---------------------	--

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Tiedoksianto asianosaiselle	<input type="checkbox"/> Lähetetty tiedoksi kirjeellä (Kuntalaki 95 §)	Asianosainen
	Annettu postin kuljetettavaksi, pvm/tiedoksiantaja _____	
	<input type="checkbox"/> Luovutettu asianomaiselle	Asianosainen
	Paikka, pvm ja tiedoksiantajan allekirjoitus _____ Vastaanottajan allekirjoitus _____	
	<input checked="" type="checkbox"/> Muulla tavoin, miten SENÄEPOSTIIN	